

Háa Jesus-ví T'ôekhuwa'in Díví'annin

1-4 K'ema Theophilus, in páadé'in ta'nin wínta'nannin diwe wítu'anpí'an t'ähkí ná'i háäwí Jesus-di in t'owa ovâyhá'andi hedá i'andi-á páadé it'ôe'an dihaydi waabo oe makówápiye napee píhay. Nachuudáhá' nawáywówápóe ihaydi, iví t'ôekhuwa'in hándídíbo ovâyde'manninbí'piye háyänbo ipikeeyan. Jónäntä (40) thaa t'ähkí báyéki háäwí i'an ovâykeeyamídi ta'gendi wiyá nawáywówápóe'in, hedá Jôesi Tádávi kuu i'gedi ovâytumáa. Napeepídíbo', wa'di indádi najídíbo' i' Yä'dâa'i P'oewaahâa óekaymägidi ovâytu'an, "Nää Jerusalem-di wí'ípee-ípi. Naadi ho wâytu'an naví makówáwi Tádá iví tun imägi wí to'wí wovâysangi'o'in. Hediho nää úvítíksíha'amí ná'i na'ää píhay.

⁵ John i' p'ó'p'oekandidá ho wovâyp'óp'p'oe'an p'oedida', hewänbo nää iwedi báyéki thaa naphadepídíbo' i' Yä'dâa'i P'oewaahâa bínkáyji wí p'ó'p'oekan bínkê' waagibá."

Jesus makówápiye napee

⁶ In Jesus-ví t'ôekhuwa'in i-ádi diwé'geji'indi óetsika'yan, "Nanbí Sedó, ti nää-ân ihaydi naná untsondisogedee-i'in hedânho na'in Israel'in t'owa díma'p'äädi-ídi in Rome-'inbí'wedi?"

⁷ Jesus-di ovâytu'an, "Wíwovâymägipí ná'i háäwí i'gedi úhanginnáani'in. Naví Tádáda'mân ûnk'óe

ûhanginnáani?in hãädi háa wé?i thaa-á ná?i hãäwi napuwagi?o?in.

8 Hewänbo ginnân undá únpuwagi?o: I? Yä?dâa?i P'oewaahâa únwáani hedi ihaydá in kay bînkaykhâymáa, hedi t'owa t'ähki navi?gedi bîntu?âamí náä Jerusalem bú?, hedá t'ähki Judea nange i?ge Samaria nange i?gá, hedá t'ämäpiye náä oepáa k'aydi i?ge t'ähká."

9 Jesus-di ovâyhí?bowa ihaydi, wa?di óemúndedibo makówápiye Jôesi Tádádí óepiye, hedi okhúwá jáa nats'úndi wiyá wí?óemú?pi.

10 Hewänbo wa?di kw'áyepiye napeemändi óemúnde? ihaydibo?, tsíkhagipi wije sená? waagi?inbá dãnchaa?in, ts'ä?i da'aamuu?in, inbí hânge dakwinudee.

11 Ná?in wíjedi ovâytu?an, "Un Galilee?in sená?, kw'áyepiye íbéesaadi wí?íweenípi. Tobá Jesus makówápiye napee wänbo?, i?bo háa náä namää?in bînmú? waagibá nawáy?ä?."

Matthias óede?man Judas-ví t'ôe ôn?amídi

12 Hediho Jesus-ví t'ôekhuwa?in okú kw'áyedi diwândi oe Jerusalem bú?piye dimää. In okú-á "Olive okú" gin dâytu?o?, hedi Jerusalem tsowa naná, madi píngé míyada? iwedi.

13 Oe Jerusalem dipówá ihaydi i? tewhá ee dithaa iwe oe wha?k'ay ívepiye dipee. Ginnân dikháwä: Peter-á, John-dá, James-á, Andrew-á, Philip-á, Thomas-á, Bartholomew-á, Matthew-á, wiyá James-á (i-á Alpheus-ví ay ûnmuu), Simon-dá

(i-á páadédí Zealot t'owa iwe nato'onwän*), hedá Judas-á (i-á wiyá wêe James ginbá nakháwä'íví ay ûnmuu).

14 Ná'in senä'dá hedá wên kwiyä'dá hedá Jesus-ví jiyá Mary-á hedá Jesus-ví tí'ûuwindádí háyänbo dívíwé'ge'o' dívíjûusu'amídí.

15 Wí thaa in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in diwé'gekw'ó, madi tägintä'dáhá' wétä (120) ihay diji', hedí Peter iwínú ovâyhéé'amídí.

16 Ovâytu'an, "Tí'ûuwin páadé'in, hân'oebo' i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi David óetu'an háa Judas Iscariot ûnpuwagí'o'in, hedí David háa óetu'an waa ita'nan. Hedí ná'in David ita'nannindá ûnkây'ä' napúuwí'in. Judas-dân in t'owa ovâykeeyan wáygé Jesus nají'in, indi óepankáyjídí.

17 Judas-á nanbí'wedí'i'bá namuu, gá óede'mandân na'in íví'o'inbá i'amídí" gin Peter-di ovâytu'an.

18 (Nä'i Judas-á in Hudíyo p'ó'dédí'indi óewá'âa yä'dâapí häawí i'amídí hedáhá' i' chä' ihógi'i'dí wí nava ônkumä, hedí iwebá páadépiye nake't'âandi nange nawoe, hedí nasihpâandi íví see t'âhkí ûnpee.

19 T'âhkí in t'owa Jerusalem dithaa'in dínhanginpóe ná'in ûnpóe'in, hedího inbí tundi i' nava dâytu'o' "Akeldama" gin. Akeldama-á natunda' "nava na'ûnp'oecha'dee iwe" gin.)

Hedí gin wá' Peter natú,

20 "In ta'nin Psalms diwe Judas-ví'gedí gin nata'muu:
Íví wháagé ônjoe'amí,

* 1:13 In Zealot t'owa-á inbí nange hânho dâysígídí dida' in Rome'in t'owa ovâykhehpeeyé-i'in, hedí dikhâymuu indádí dívíhänmamídí.

hedî tóebo iwe há?to ithaayé-í.

Hedá ná?in wá? nata?muu:

Wíyá to?wídí iví t'ôe ôn?amí.

21-22 “Hedânkun gínkhây?ä? wíyá sen âysôege-í?in t'owa ovâytu?âamídí Nanbí Sedó Jesus nawáywówápóe?in, na?indi âytumáa waagibá. Nakhây?ä? ná?i âyde?mamí?i-á namúuní?in wí to?wí na?indádí bá namää?i? t'âhkí i? thaa wa?di Jesus na?indádí naji? ihaydibo?, John i? p'ó?p'oekandidi in t'owa ovâyp'ó?p'oe'o? ihaydi waabo Jesus oe makówápiye napee píhay” gin Peter-di ovâytu?an.

23 Hedîho? in iwe dikw'ó?nindi wíje senä? ovände?man. I? wêe Joseph Barsabbas gin nakháwä, Justus gin wá? óetu'o?, hedá i? wêe-á Matthias-ân namuu.

24-25 Hedî ginnân dívíjûusu?an: “Nanbí Sedó Jôesi Táa, u-á úhanginná t'owa t'âhkíví pí?ná khó?jé háa dí?ánshaamuu?in. Judas uví t'ôekhuwa?i? úmuuwân, hewânbo iví t'ôe ijoe?andi in tuhchânu ûn?ä?in ûnpóe. Náa na?in dînkeeyamí wé?i-an ná?in wíje iwedi âysôege-ídí Judas-ví t'ôe ôn?amídí.”

26 Hedî wíje k'u?ây eedi in senä?bí kháwä ovânta?k'û?, hedî wêe k'uu dâykê? Matthias-ví kháwä ûnk'óe?i?. Hedîho Matthias-á wí Jesus-ví t'ôekhuwa?i-á napóedí in wé?gen t'ôekhuwa?indádí bá iwón.

2

I' Yä?dâa?i P'oewaqhâa napówá

1 In Hudíyoví shánkí?eedí thaa dínpówá, Pentecost gin dâytu'o?, hedî t'âhkí in Jesus-ví?piye dívíwâyunde?in oe Jerusalem bú? diji?in i? tewhá ee diwé?gekw'o.

2 Tsikhagipí hääwí dit'oe wí waa hânho kaygi waagibá makówádí nawândi, hedí i' waa íve t'âhkí naji'.

3 Hedí báyéki pha'ây waagibá nakeet'óe'i dâymû', hân'ây waagibá namuu'i', hedí ná'i nawadedeedi wí'ínbo ovâytäge.

4 Hedí i' Yä'dâa'i P'oewaahâa pín ta'gedi dâymáadi ovâykhäge'nan báyéki wíyá pí'wí tundi dínhi'koedí-ídí.

5 Oe Jerusalem báyéki Hudíyo t'owa dithaa, báyéki nange eejedi dipówá'in, indá Jôesi Tádá óe'a'ginmä'in dimuu.

6 Ná'in t'owa hääwí wí waa waagi'ba namuu'i' dit'oe ihaydi, báyéki i' tewhá eepiye dimää. Wídinginnáhpí háa napoe'o'in, gá t'âhkí inbí tundi wí'ínbo dipit'oeđân in Jesus-ví t'ôekhuwa'in dívihí'máadi.

7 Hedího dit'oeđi hânho ovâyháa'an, hedí ditú, "Ná'in t'owa dívihí'máa'indá, ti t'âhkí Galilee nange'indá' wídimuupí'an?"

8 Hedí háadan handi nanbí nange'i hí' dívihí'máadi git'oe'o'?

9-11 Na'indá Parthia-windá gimuu, hedá Media-windá, Elam-windá, Mesopotamia-windá, Judea-windá, Cappadocia-windá, Pontus-windá, Asia-windá, Phrygia-windá, Pamphylia-windá, Egypt-windá, Crete-windá, Arabia-windá, hedá Libya-windá oe Cyrene bú' tsowa, hedá wáy wên na'indá Rome bú'dá gi'áđâapówá. Wáy wên na'in Hudíyo gimuu, hedá wáy wëndá Hudíyo gimuupí wänbo ná'in Hudíyoví kuu âyhon. Hewänbo tobá wâhääwin gimuu wänbo', ná'in senä' nanbí

tundi dívíhí?máadí git'oe?o, heḍi dítumáa i? báyékí he?endi Jôesi Tádá i?an ni?gedi.”

¹² T'ähkí in t'owa ovâyháa?andi wídínhanginnáhpí háa díví?ánshaa?ámí?in, heḍiho wí?ná táye dívítsika?máa, “Hânnangú napoe?o náwe?”

¹³ Hewänbo wáy wêndi in Jesus-ví t'ôekhuwa?in ovâywänpip'âamáadí ditú, “Nä?indá báyékí diméenamuu.”

Peter-di in t'owa Jôesi Tádávi tun ovâyt'ôe?o?

¹⁴ In tä?di wíje (12) Jesus-ví t'ôekhuwa?in in t'owaví páadépiye dimää, heḍi Peter-di kaygi ovâytu?an, “Un t'owa na?in waagin Hudíyobá ímuu?in, un kayi? wâhääḍi í?ää?in hedá náä Jerusalem íthaa?indá, ná?i hääwí wâytuhkankhâymáa?in naa oda? únhanginpúuwí?in, heḍiho áyîngidi bitôeyanbe.

¹⁵ Un í?ánde na?in giháapoe?o, hewänbo wígiḍipoe?opí, hédéndí whänu iwe nats'annândi.

¹⁶ Nä?i hääwí náä bînmúnde?i-á Jôesi Tádávi tukhe?bi Joel hân?oe natú napuwagí?o?in. Ginnân ita?nan:

¹⁷ Nanbí Sedó Jôesi Tádá natú,
 'T' t'ä?ge?i thaa púnú? napuwamän dihayḍi gin naa dáykâymáa:

Naví Yä?dâa?i P'oewaahâa khâagipídíbo dovâymääní t'ähkí nange?in t'owa.

Ihayḍá unbí ây dívíhée?ámí naví tukhe?min waag-ibá,

in e?nündá hääwí dovâykeeyandi? dâymúuní waagibá dínúuwí,

hedá in saydôe-á inbí ää iwebo-á dovâyhée?ámí.

18 Owáy i' thaa napówá ihaydi
 t'ähki in naagi'in dívít'ôemáa'in naví
 P'oewaaḥhâa khâagipídíbo dovâymääni,
 kwiya'dá senä'dá i' dovâymääni,
 hedânho in wá' naví tukhe'min waagibá
 dívihée'amí.

19 Hedi makówá-á hedá nää oepáa k'aydá i'ge
 t'ähki
 wí taa wâykeeyamí wovâyhá'amí'i':

Ûnp'oe hääwí waagi'ba bînpuwâkhâymaa,
 hedá phaa-á, hedá eeyäâ khunwi-á.

20 I' than nakhunpúuwí,
 hedá i' p'oe-á p'i'-á napúuwí ûnp'oe waagibá.
 Ná'i t'ähki napuwagi'o i' shánkí hay'i thaa naa
 dóde'mandi' napówápídíbo'.

21 Hebo to'wên t'ähki naa díkháyä'dedi
 díkhäge'daa'annin dovây'aywoeni,
 gin Jôesi Tádáví hí' ûnmuu Joel ita'nandi'."

22 Hedi Peter wa'di ihí'máadí natú, "Un t'owa
 Israel-win, bít'ôeyan háa wâyтуhkankhâymaa'in.
 Jesus Nazareth-wi t'ämäge'i pínán t'ôe i'an. Jôesi
 Tádáví Jesus in kay óemägi ná'i hääwí i'amídí hedi
 handidi wovâykeeyan ta'gendi óesannin. Unbo
 únhanginná háa napóe'in, hääwí Jesus i'andi
 bînpimû'di.

23 Hân'oebo Jôesi Tádá i'ánshaamägi hedá
 únhanginná háa ikhâymaa'in, hediho Jesus-áho
 unbí mange wovâyjoe'an, hedi undá in to'wên
 in tsontun dâya'ginpí'inbí mangá bînkán wên
 phé'win deedi óet'óhtäggé-ídí, hedânkun undi
 bînhay.

24 Hewänbo nä'i t'ôephade iphade'i' nachuu ihaydi Jôesi Tádádí ònjâa'an, hedá óewáywówápaá, gá chuwa-á in kay wí'imáapídân i' óet'aanídí.

25 Hänn'oebo Jesus-ví'gedi David ita'nandi gin natú:

Nanbí Sedó, naa dínhanginná ʘ-á hñhaya wänbo t'ähkí naa-ádí unji'in,
naví páadépiyá naví ko'dínäpiyá naa-ádí unji',
hedânho kay'indi dáywínúnde?
ánshaaginpidíbo'.

26 Hedího naví pí'ná khó'jé ohíhchan,
hedí naví híhchan ní'gedi dáyhée'amí.

Tobá naví tú' dínchuu wänbo',
naa dínhanginná hedá dótsíkha'máa
owáywówápúuwí'in.

27 Jôesi Tádá, naa uví yä'dâa'i t'ôe'i omuudi ʘ'di há'to naví hâa dínjoe'amí in chu'indádí,
owáy ochuu ihaydi há'to naví tú' dínshijemääní.

28 ʘ'dá naa dínkeeyan in p'ôe i'ge dáy'ahtuyehûuwí'in wówátsi donkáyjídí,
hedá naa-ádí unjidi ʘ'di báyéki
díhíhchanmääní,

gin David ita'nand Jesus-ví'gedi."

29 Hedí Peter wa'di ihí'máadí natú, "Tí'ûuwin páadé'in, nää thay'eedi wáytuhkankhâymaa nanbí hehääwi thehtáy pahpáa David-ví'gedi háa ûnpóe'in. I-á nachuu hedá óekhã'k'û', hedí wa'di gínhanginná wáy nakhã'k'óe iwe, năwáy wáydí tsowa naná.

30 David-á Jôesi Tádáví tukhe'bi namuu, hedí David ûnhanginná Jôesi Tádá iví tun ta'gendi imägi'in iví thehtáy pahpá'ây iwedi wí wêe

ôntsondisogekhâymáa'in, David natsondi'an waagibá.

31 Háa napuwagí'o'in David ho imû' waagibá napóe, hedi ûnhanginná i' to'wí Jôesi Tádádí óesogekhâymáa'i' t'owa ovây'aywoenídí nawáywówápuwagí'o'in, hediho David ná'i to'wíwí'gedi ihée'andi natú, in chu'indádí wí'óejoekankhâymáapí, iví tú' wänbo wí'ûnsijegí'opí.

32 I to'wí Jôesi Tádádí óewáywówápaa'i-á Jesus-ân namuu, hedi na'in iví t'ôekhuwa'in gimuu'indiho âymû'di gínhanginná nawáywówápóe'in.

33 Jôesi Tádádí Jesus-á makówápiye óepiyedi iví ko'díngedí óesóge. Jôesi Tádá iví tun imägi i' Yä'dâa'i P'oewaahâa-á Jesus óemäänídí, hedi háa natú waa i'an. Hediho i' hääwí nää näwe í'toe'o'i' hedá bînmúnde'i-á i' Yä'dâa'i P'oewaahâa-ân i'o'.

34-35 David-á iví'gedi wí'bo wí'ihí'máapí makówápiye napee-i'in, hewänbo Jesus-ví'gedân ihí'máa. Ginnân David natú:

Naví tsondi hay'i' óetü'an Nanbí Sedó Jôesi Tádádí,
 'Naví ko'díngedí ósoge,
 hedi uvi hánmindá dovây'taaní hedá uvi
 mangá wínmá'í.'

36 "Un Israel t'owa t'ähki únkhây'ä' ná'in ta'gendi únhanginnáani'in: Tobá Jôesi Tádá natú wänbo Jesus-ân namuu i' shánki natsonji'i-á hedá i' to'wí t'owa ovây'aywoenídí óesóge'i-á, undá ída'póe wên phé'win deedi óet'óhtägek'úuwí'in" gin Peter-di ovây'tü'an.

37 In t'owa háa Peter-di ovây'tü'an waa dit'oe ihaydi pí'ná khó'jé ditaachanpóe, hedi indi

Peter-á hedá in wé?gen Jesus-ví t'ôekhuwa?indá ovâytsika?yan, “Tí?úuwin páadé?in, hânnan nää gínkhây?ã? íví?amí?in?”

38 Peter-di ovâytu?an, “Un t'ähki unbí t'aywó?di binjoe?an hedá íp'ó?p'oepúuwí bínkeeyamídí Jesus Christ-ví?piye úvíwâyunde?in, hedího unbí t'aywó?di wovây?owóejé-ídí, hedá Jôesi Tádádá nã?i wovây?pägí?o?i bínkáyí, i-á i? Yä?dâ?i P'oewaahâa namuu,

39 gá Jôesi Tádá íví tun imägidân i? Yä?dâ?i P'oewaahâa-á ovây?pähkhây?mää?in to?wên t'ähki íví?piye ovây?tuhkânkây?mää?in — undádí, unbí tí?úugé kã?ää?indádí, hedá wé?gen t'owa owáy kayí? ni?gedí dithaa?indádí.”

40 Báyéki wíyá hã?bibá Peter-di kay?indi ovâytu?an, hedá háa díví?amí?in ovây?tumakhe?andi ovâytu?an: “Úntáy wovây?aywoeni?in hedânho wíwovây?tuhchã?nú-ípídí nã?in híwóhpí?in t'owa nãwe dithaa?in ovây?tuhchã?nukhây?mää waagibá.”

In Jesus-ví?piye dívíwâyü?in háa dithaa waa

41 Nã?in t'owa Peter-ví hí? dâysígí?kê?in ovây?p'ó?p'oe?an, hedí i? thaa ma?i poje maapaasôn (3,000) wây-á t'owa in wé?gen ho dívíwâyü?indádí dívíwón.

42 Hedí ginnân dívíkanhon: In Jesus-ví t'ôekhuwa?inbí háhkan t'ähki dâyt'ôeyandedá dâysígíhónde?, hedá in wé?gen dívíwâyü?indádí híhchandi dívíwé?ge?o?, hedá wé?gá dívíhúujodá dívíjûusu?o?.

43 Jôesi Tádádí in Jesus-ví t'ôekhuwa?in ovây?khãge?nan báyéki t'ãmäge?i pínán t'ôe

dây'amídí, hediho in t'owa ná'i hääwí dâymúndedi ovâyháa'an.

44 T'ähkí in Jesus-ví'piye dívíwäyu'in wêe k'aygi'inda' waagi'inbá dimuu, hedá hääwí t'ähkí dínkw'ó'di-á dívíwijende'.

45 Häädi inbí tewhá-á nava-á hedá wiyá hääwí dínkw'ó'di-á dâyku'ch'áa ginhay-á, in dín'táy'indádí i' chä' dâyhógi'i dívíwijende'.

46 Thamuu waa i' méesate hay'i' iwe dívíwé'ge'o', hedi wí thaa wí to'wíwí'we dívíhúujo', wiyá thaa-á wiyá to'wíwí'wá. Híhchandá khâagipídíbo-á wé'ge dívíhúujo'.

47 Ihayda' ditû' Jôesi Tádá-á hânho híwó'di namuu, hedi t'ähkí in wé'gen t'owa inbí'piye híwó dichaa.

Thamuu waa Nanbí Sedó Jôesi Tádádí wây-á shánkí báyéki t'owa ovây'aywonde', hedânho shánkí dit'owasôemän.

3

Wí sen ûntsi'kodipî' ônhékháa'an

1 Wí thaa Peter-ádi John-dádí i' Hudíyoví méesate hay'i' eepiye damää. Thamuwaa thi'êedi poje iwe in t'owa dívíjûusu'o', hedi ihaydibá dapówá.

2 In méesate phódi, "Sa'wó'nin Phódi" gin dâytü'o' iwe wí sen na'än. Ná'i sendá iví wówátsi thaa t'ähkí na'aypuyä ihaydi waabo wûntsi'kodipí, hedi iví k'ema'índi in méesate phódi eepiye thamuwaa óemáyä', in t'owa ditsudemännin ovâychä'daa'amídí.

3 Peter-á John-dá i' méesate eepiye datsudemändi i' sendi ovänmû?, hedi ovänchä'daa'an.

4 Indi ta'gebo óemúndedi Peter-di óetu'an, "Hîn na'in dímú'dí."

5 I' sen inbí'piye ibéedí itsíkha'an hääwí óemäänídí.

6 Hebo Peter-di óetu'an, "Chä' wänbo wídómáapí, hewänbo hääwí dómáa'i'á wípägi'o. Jesus Christ Nazareth-widi dînk'û' wítu'âamídí, ówínúdí ójýé."

7 Hedi Peter-di i' senbí ko'díngédí'in man ónyâ'di óekwinukhäge'nan. Wesebo iví ândá ânápëndá ûnkaypóe.

8-9 Kw'áyepiye ichänudi iwínú, hedi wesebo natsi'dee, hedi in wíje-ádí i' méesate eepiye dits'ú. Ee íve oepiyá nääpiyá naji' hedá ichänumáa, hedi natû' Jôesi Tádá-á hânho hay'i namuu'in. In t'owa t'ähki ee diji'indi i' óemû?, hedá háa natû'nindá dit'oe.

10 Hedi óemû'di óetaa to' namuu'in — ná'i-ânkun in sa'wó'nin méesate phódi iwe ichä'da'sógénde'i namuu. Hediho nää nawówađi hânho báyéki ovâyháa'an.

Háa Peter-di in t'owa i' méesate hay'i' ee ovâytu'an waa

11 I' sen Peter-ádí John-dádí inbí'di natsaachá owáy i' méesate pohtâa iwe diwin diwe. (Ná'i pohtâa-á "Solomon-bí pohtâa" gin dâytu'o'.) In t'owa t'ähki hânho ovâyháa'andi in poje senä'bí'piye dívíwänäho'.

12 Háa díví'o'in Peter imû' ihaydi ovâytu'an, "Un t'owa Israel-win, háađan wovâyháa'an

nä'i sen nawówađi, hedi háadan na'in dídámunde'? Ti í'ánde' nä'i sen ônehkháa'annin na'innân kay ânmaadıbo', hediháa Jôesi Tádá ânwänpi'a'gindibo'? Handá wínapóepí.

13 Abraham-dá, Isaac-á, hedá Jacob-á, nanbí hehääwin thehtáy pahpá'in gínmuu'indi Jôesi Tádá óe'a'ginmägi, hedi i-ânkun iví ay Jesus shánki kw'áye isóge. Nä'i Jesus-bá undi in tsonninbí mange bínkán, hedi Pilate-di óemahpâđikhâymaawän, hebo undá wí'íhíjepí.

14 Jesus-á yä'dâ'idá' namuu hedá iví wówátsi ta'ge ihon, hewänbo undi bínjoegi'andi Pilate bîndaa'an wí to'wí t'owa t'akhanu'i namuu'i' óema'p'ääđi-íđi, hedá Jesus i' nawówátsipäji'i namuu'i-á bínhay.

15 Hewänbo Jôesi Tádádí i' óewáywówápaa, hedi na'indibo' i' wíyá nawówáđiđi äypimû'.

16 Na'in Jesus-ví'piye ânwâyunde', hedi i'dânkun nä'i sen náwe bînmunde'i hedá bîntaa'i' óekaymägi. Jesus-di in wäyü dímägiđi nä'i sen unbí páadépiye nahekháapóe.

17 "Hediho nää gin wâytuhkankhâymaa, tí'ûuwin páadé'in: Naa dínhanginná undá hedá unbí tsonnindá úví'annin háa Jesus bîn'an waa wí'únhanginnáhpíđi ta'gendi to'wí namuu'in.

18 Hân'oebo Jôesi Tádá iví tukhe'min itu'an nä'i hääwí háa napuwagi'o'in, hediho indá dâyta'nan i' to'wí i'di óesogekhâymaa'i t'owa ovây'aywoeníđi it'ôephadekhâymaa'in. Háa Jôesi Tádá natú waa napóe.

19 Hediho nää unbí t'aywó'di binjoe'andi Jôesi Tádáví'piye bípimää, ihaydá i'di unbí t'aywó'di

únmuu'i wovâyjâa'amí, hedânho shánkí híwó'di híhchandi wówátsi thaa Nanbí Sedódí wovây máäní,

20 hedá wá' Jesus unbí'piye wovâywáysaani, i-ân i' namuu Jôesi Tádádí óede'mandi' t'owaví ay-wondi' óesôege-ídí.

21 Hewänbo Jesus-á oe makówá wãhãä nachangi'o owáy Jôesi Tádá hääwí t'ähkí ts'aabi' iwáypa'ídi nakhâymuupíhay. Hãn'oebo Jôesi Tádádí iví yä'dâa'in tukhe'minbí sóphogedi dítu'an gin ikhây máa'in.

22 Hediho Moses-di nanbí hehääwin thehtáy pahpá'in ginnân ovâytu'an:

Nanbí Sedó Jôesi Tádádí wí tukhe'bi' unbí t'owa iwedi'i'bo namuu'i wovâysangi'o,

naa dísan waagibá,

Undá t'ähkí i'di wovâytuhkankhây máa'i bîn'a'ginnamí,

23 hedi wí to'wí iví hí' ônt'ôeyanpídí,

i-áho iví t'owa iwedi óeweejé-í hedá óeháyjí.

24 "Samuel wá', hedá t'ähkí in wé'gen Jôesi Tádáví tukhe'min Samuel-ví wówátsi thaa iwedi páadépiye diwówáji'indá, indi dít'ôe'an háa nää ná'i thaa eeje napuwagi'o'in.

25 Hewänbo háa in Jôesi Tádáví tukhe'min dítú waa ungi'-ânkun dítú, hedá háa Jôesi Tádá unbí páadé kä'ää'indádí iwéhpê'an waa, undádí wá' inbá iwéhpê'an. Ginnân Abraham óetu'an:

Wí uví ây iwedi'i namuu'i'di

t'owa t'ähkí nää oepáa k'aydi dikw'ó'nin ovâyhíwó'namí.

26 Hediho Jôesi Tádádí Jesus-á óede'man iví t'ôe'i namúunídí, hedi unbí'piye páadé óesan

wovâyhíwó'namídí unbí t'aywó'di únmuu iwedi
wovâyjâa'amídí."

4

Peter-á John-dá ovântunjó'diwekán

¹ Wa'di Peter-ádí John-dádí in t'owa dānhí'máa
ihaydi, wēn Hudíyo owha'-á Sadducee t'owa-á
hedá i' méesate áyí'di sundado p'ó'dédí'-ádí in
dawin diwepiye dimää.

² Háa in wíjedi in t'owa ovâyhá'o'in
wí'ovâyhí'anpí, gá Jesus nawáywówápóe i'gedi
ovâytumáadân, hedi ná'i natunda' wé'gen t'owa
ho dichuu'in wá' diwáywówápuwagí'o. *

³ Hediho ovānpansóge, hedi kindi nanāndiho
wíyá tháwān puwahaydi pan tewhá eebo'
ovānjoe'an.

⁴ Hewānbo báyéki t'owa inbí hí' dit'oe'in
Jesus-ví'piye dívíwäyü, hedi náä t'āhkí in t'owa
dívíwäyü'in diwedibo hádée ma' p'ánú maapaasôn
(5,000) ihay diji' in senä'da'.

⁵ Wíyá tháwān in Hudíyo p'ó'dédí'indá in
tsonnindá hedá in Hudíyoví khuu dāyhá'o'indá
t'āhkídíbo ee Jerusalem dívíwé'ge'an.

⁶ Annas i' owha' p'ó'dédí' namuu'i' iwebá
na'ān, hedá Caiaphas-á, hedá wíyá sen John ginbá
nakháwǎ'i-á, Alexander-á, hedá wáy-á Annas-ví
maatú t'owa'indá dikw'ó.

⁷ Peter-á John-dá ovānts'úde in t'owaví
páadépiye ovānwéenú-ídí, hedi ovāntsika'yan,

* **4:2** In Sadducee t'owa dívíwäyü in chu'indá há'to
diwáywówápuuwí'in.

“Toʔdan in kay wovänmägi näʔi sen hehkháa dänmäänídí? Toʔdan wovänk'ûʔ han dänʔamídí?”

⁸ Hedi Peter pín taʔgedi iʔ Yäʔdâaʔi P'oewahâa imáadí ovâytuʔan, “Un Hudíyo p'óʔdédíʔindádí tsonnindádí,

⁹ nää thaa undi dítsikaʔmáa wên háawin híwóʔnin háa wí sen nahaywän ûnpóe iʔgedi, hedá hádídí ûnhehkháapóeʔindá.

¹⁰ Hedânho un t'owa t'ähkí hedá t'ähkí in wéʔgen Israelʔindá únkhâyʔäʔ näʔin únhanginpúuwíʔin: Jesus Christ oe Nazareth-widi naʔin dínk'ûʔ näʔi sen unbí páadápiye nawindiʔ ánhehkháaʔamídí. Hedi Jesus-bá phéʔwin deedi bînt'óhtägek'ûʔ, hewänbo Jôesi Táđádí óewâywówápaa.

¹¹ Jesus-víʔgedi ginnân nataʔmuu:

I-ánkun wí k'uu waagiʔbá namuu

hedí undá tewhátehpaaʔin waaginbá-á ímuu.

Hedi tobá bînjoegiʔan wänboʔ

i-á iʔ k'uu shánkí natáyʔi waagibá napóe teh-paa béʔdí.

¹² Iʔdaʔmân ûnkodi t'owa ovâyʔaywoenídí. Nää oepáa k'aydi t'ähkí wiyá toʔwí wänbo wíʔónk'ûʔpí dínʔaywoenídí, näʔi Jesus gin nakháwäʔidaʔmân” gin Peter-di ovâytuʔan.

¹³ In Hudíyoví p'óʔdédíʔin ovâyháaʔan Peter-áđí John-dáđí wôedaʔginpídíbo dánhéeʔandi dit'oedi, dínhanginnândi näʔin wíjedá t'owa heʔennin háa taʔdiháʔin wídamuupíʔin. Hedi ihaydi dínʔánpówá Jesus-áđí dänjýéndeʔin damuuʔin.

¹⁴ Hedi iʔ sen ônhehkháaʔandiʔ iwebá nawindi dâymûʔdiho wiyá háa wänbo wídínk'óepí ovântuʔâamídí.

15 Hedihō ovāntuʔan in tunjowaʔ diwéʔgekwʔóʔ diwedi jáʔwépiye dapee-íʔin wíʔbo dívíhéeʔamídí.

16 Hedī wíʔná táye dívítsikaʔyan, “Hānna náʔin senäʔ âyʔamí? Báyéki in tʔowa náä Jerusalem-ʔin dínhanginná náʔin pínnán tʔôe hayʔin dânʔannin, hedihō naʔindá wígínkodipí gitúunídí wídänʔanpíʔin.

17 Náä náʔin wíje senäʔ âytuʔâamí Jesus-víʔgedi wíyá dānhéeʔandáho âytuhchānukhāymāa, hedānho wāy-á shánkí tʔowa náʔi hääwí íʔgedi wíditʔoe-ípídí.”

18 Hedihō wíyá ovāntsudejōndi ovāntuʔan wíyá wānbo Jesus-víʔgedi wídānhéeʔamípí hedá wídānháʔamípí.

19 Hewānbo Peter-ádí John-dádí ovāytuʔan, “Wéʔinnan ānʔamí? Ti undi dítuʔan waa háa Jōesi Tádádí dítuʔan waa náʔin ānʔaʔginnamí? Undá únkhâyʔäʔ úvíʔánshaaʔamíʔin wéʔinnan Jōesi Tádá natúuníʔin shánkí híwóʔnin namuuʔin.

20 Hebo naʔindá wígānkodipí hāndaʔdibo gachanídí. Gānkhâyʔäʔ tʔowa āntuʔâamíʔin háa ānmûʔindá gatʔoeʔindá.”

21-22 Hedáháʔ in Hudíyo pʔóʔdédíʔindi shánkí kayʔindi ovāntuʔan ovāntuhchānukhāymāaʔin, hewānbo ovānmaʔpʔádi. Wēn tʔaywóʔnin wānbo ovāntuhchānū-íʔin wíʔovānshaapí, hedī ovāntuhchānudáho in tʔowa háʔto ovāyhíʔamí. In tʔowadi Jōesi Tádá kwʔáayéboʔ óemāa, iví pínnándí náʔi sen ūnehkháapóedí. Iʔ sendá jónāntä (40) pāayoʔiví shánkíʔ namuu.

In Jesus-víʔpiye dívíwäyundeʔin dívíjûusuʔoʔ shánkí kayʔin dimúunídí

23 Ovänma[?]p'ädi ihaydi wesebo Peter-á John-dá inbí k'ema[?]inbí[?]piye damää, hedi oväytu[?]an háa in Hudíyo owha[?] p'ó[?]dédí[?]in hedá in tsonnin ditú[?]in t'ähki.

24 Inbí k'ema[?]in nä[?]in dit'oe ihaydi Jôesi Tádáví[?]piye t'ähkí[?]díbo ginnân dívíjûusu[?]an: “Nanbí Sedó Jôesi Táa, u-ân hääwí t'ähki nâakhíjé. Makówá-á, nää oepáa k'aydi i'gá, mâap'oe-á, hedá hää t'ähki iwe nasaa[?]i-á nakw'ó[?]di-á diji[?]i-á nâakhíjé.

25-26 Hän[?]oebo[?] i[?] Yä[?]dâa[?]i P'oewaahâ[?]adi na[?]in díhéé[?]an nanbí hehääwi thehtáy pahpâa David-ví sóphogedi. I-á uví t'ôe[?]i úmuu, hedi ginnân ita[?]nan: Háadan in Hudíyo dimuupí[?]in dívít'ayjaa[?]o[?]

Háadan in Hudíyo dimuu[?]in hääwí nachä[?]muupí i'gedí díví[?]ánshaamáa[?]

In tsonnin t'ähki nangewin dívít'aywínú,
hedi dívíwé[?]ge[?]an dívihänsa[?]ídí Nanbí Sedó
Jôesi Tádáví[?]piye
hedá i[?] to[?]wíví[?]piyá i[?]di óesóge[?]i[?] t'owa
ovây[?]aywoenídí.

27 Hediho ta[?]gendi han napóe. Nä[?]i bú[?] iwe Herod-á Pontius Pilate-á in Hudíyo dimuupí[?]indá hedá in Hudíyo-ádi t'ähki dívíwé[?]ge[?]an uví yä[?]dâa[?]i t'ôe[?]i Jesus óehänmamídí, i-á u[?]di nâasóge t'owa ovây[?]aywoenídí.

28 U-á báyéki hangintandá kay-á mänmáadí untú nä[?]i t'ähki ûnkây[?]ä[?] napúuwí[?]in, hedi t'ähki háa untú waa napóe.

29 Nanbí Sedó Jôesi Táa, nää-á inbí hí[?] háa ditú[?]nin ót'ôeyanbe. Ditú[?] indi jänáki na[?]in díkhây[?]máa[?]in, hewänbo na[?]in uví t'ôe[?]in gimuu[?]di

u'ḁá kay dí máäní uví hí' khunwôeda'ginpídíbo wínhée'amídí.

³⁰ Wída'máa t'owa ovâykeeyamí'in in kay úk'óe'in ovâyhekkhá'amídí, hedá ovâykeeyamí uví yä'dâa'i t'ôe'i Jesus-ví kaydi t'ämäge'i pinnán t'ôe-á nakodí'in."

³¹ Dívíjûsubowa ihaydi ee diwé'gekw'ó' diwe t'ähkí na'a'yäpóe, pín ta'gedi i' Yä'dâa'i P'oewaahâa dâymáa, hedí khunwôeda'ginpídíbo Jôesi Tádávi tun t'owa ovây't'ôe'o'.

In Jesus-ví'piye dívíwâyunde'in inbí hääwí wí'nä táye dívíämünde'

³² T'ähkí in Jesus-ví'piye dívíwâyunde'in handa' di'ánshaapóe, hedá wêeda' dimuu waa dichaa inbí pí'nä k'ó'jé. To'wí wänbo wínatúhpí, "Nä'i naa dómáa'i' naví'da' dínmuu," hewänbo t'ähkídíbo inbí hääwí t'ähkí dívíämünde'.

³³ Jôesi Tádádí in Jesus-ví t'ôekhuwa'in báyéki ovâykaymägi in t'owa ovâytu'ämídí Nanbí Sedó Jesus nawáywówápóe i'gedi, hedá Jôesi Tádá-á t'ähkí indádá hânho híwó'di-á namuu.

³⁴⁻³⁵ Hedího tóebo hääwí wänbo wí'üntáypí. To'wí wänbo wí nava háa wí tewhá únmuu'i' iku'p'égidá, i' chá' ihógi'i-á in Jesus-ví t'ôekhuwa'inbí'piye ihúja' ovây'aanídí, hedá indá in shánkí dín'táy'inbí'piye ovâywijende'.

³⁶⁻³⁷ Wí sen Joseph gin nakháwä'i ginbá i'an. Wí nava iví' únmuu'i' iku'p'égi, hedí i' chá' in Jesus-ví t'ôekhuwa'inbí'piye iho'di ovây'an. Nä'i sendá wí Levi-ví äy iwedi'i'bá namuu, oe Cyprus na'aypuyä'i', hedí in t'ôekhuwa'indi óekháyä' "Barnabas" gin. (Nä'in kháwä-á Hudíyoví tundi

natunda? “Wí to?wí t'owa ovâykhäge?do?i? kwee waa sen waa di?âanídí” gin.)

5

Ananias-ádí Sapphira-ádí háa dānpóe'in

¹ Wí sen Ananias gin nakháwǎ?i-á iví kwee Sapphira-ádí inbí nava dānku?p'égi,

² hedi i? chǎ? dānhógi iwedi wí háyú Ananias ikaakw'ódi ingí?, hedi i? naphade?i chǎ? in Jesus-ví t'ôekhuwa?inbí?piye iho? ovây?aānídí. Iví kwee ûnhanginná háa i?annin t'ǎhki.

³ Peter-di óetu?an, “Ananias, Satan i? Penísendi uví pí'nǎ khó?jépiye nāatsudemāgipí?an. I?dá wóetu?an i? Yǎ?dāa?i P'oewaahâavi?piye bihójo?amí?in, hediho t'ǎhki i? chǎ? i? nava dānku?p'égi iwedi?i? wínâamaapí.

⁴ I? nava mǎnku?p'égipídíbo?, ti uví? wí?úmuupí?an? Hedá mǎnku?p'égi ihaydá, ti háa unda? waagi i? chǎ?di bi?amí?in wí?úkodipí?an? Hebo nǎ?in yǎ?dāapí?in ánshaadi wóekê?di Jôesi Tádávi?piye bihójo?an, t'owavi?piyedǎ?bá joe.”

⁵ Ananias nǎ?in hí? nat'oe ihaydi nachuhkanu, hedi in t'owa háa napóe'in dínhanginpóe ihaydi báyéki dikhunwôeda?póe.

⁶ In e'nún iwe diji?in i? pení wên aa iwe dáy?ánk'û?, hedi iwedi óepiyedi óekhǎ?k'û?.

⁷ Madi poje óda naphade ihaydi Ananias-ví kwee ûnpówá, hewänbo wa?di wí?ûnhanginnáhpí háa iví sen ûnpóe'in.

⁸ Peter-di óetu?an, “Dítu?an, ti nǎhaydá?mân i? chǎ? wovǎnwá?âa i? nava dānku?p'égi ihaydi?” I-á natú, “Hedi haǎ, hǎhaydá?mânkun.”

9 Peter-di óetsika?yan, “Háadan wí?gíndíbo dānwéhpêe?an Nanbí Sedóví P'oewaahâa dāntayi?nídí dānshaa-ídí tigúba wovāntuhchāānū-í iví?piye dānhójo?andi? Ót'ôeyan, hāā phódi já?wé in uví sen óets'ankhā?k'û?in dín?ahsaatû?, hedi indibá chu?i wóepiyegí?o.”

10 Wesebo i? kwee Peter-ví ân nú? nachuhkanu. In e?nūn dits'ūndi óechuhshaadā iwedi óepiye, hedi iví senbí nú?bá óekhā?k'û?.

11 T'āhkí in méesate?in t'owa hedá t'āhká in wé?gen t'owa nā?in hāa napóe?in dínhanginpóedí khunwōeda?di ovāyhógi.

Jesus-ví t'ôekhuwa?in dívíinnánt'ôe?o?

12 In Jesus-ví t'ôekhuwa?in báyékí t'āmāge?i pinnán t'ôe dāy?o? in t'owa dāymūnídí. T'āhkí in Jesus-ví?piye dívíwāyunde?in dívíwé?ge?o? i? méesate hay?iwi pohtāa iwe, “Solomon-bí pohtāa” gin dāytū?o?i?.

13 In wé?gen t'owa híwó dívíhée?an in Jesus-ví?in dimuu?inbí?gedi, tobá indádí dívíwé?ge?amídí dikhunwōeda? wānbo?.

14 Hewānbo shānkí wānbo t'owa Nanbí Sedó Jesus-ví?piye dívíwāyu, senā?dádí kwiyā?dádí, hedi in wé?gen ho dívíwāyu?indádí dívíwón.

15 Hāa napoe?o?in in t'owa dāymū?di báyékí in dihay?in oe p'óegépiye ovāyho?, hedi inbí whohpa? eeje ahkhāy eejá ovāykw'ódi, hedānho madān Peter naphademāndi iví óhkhundi wānbo ovāynāaní, hedi handi?i wáy wēn ovāyhehkhāa?amí.

16 Hedá in t'owa?á i bú?āy oe Jerusalem tsowa iwéngé nakw'ó? deejedá in dihay?in ovāymáyā?, hedá in to?wēn in yā?dāapí?in p'oewaahâadi

ovâyt'ôephadekando'in wá' ovâymáyä', hedi t'ähki ovâyhehkháa'an.

Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovâyt'ôephadekando'

17 Hediho' i' Hudíyo owha' p'ó'dédí' hedá in i-ádí diji'indá, Sadducee t'owa dimuu'in, hânho dithúupóe.

18 Hediho in Jesus-ví t'ôekhuwa'inbí'piye dikhen-määdi in yä'dâapí tsiyekannin dipankw'ó' diwebá ovâypankw'ódi.

19 Hewänbo i' khun Nanbí Sedó Jôesi Tádádí wí makówáwi t'ôepa'aa'i' óesan i' pan tewhá phódi ihuu-ídí, hedi i' makówáwi t'ôepa'aa'i'di ovâypiyedi ovâytu'an,

20 “Jaho bípûn oe méesate hay'i eepiye, hedi owe úvíwéenú-í, hedi in t'owa ná'in wówátsi ts'áamin ní'gedi bînt'ôe'amí.” Hediho háa ovâytu'an waa díví'an.

21 Nathay'ä' ihaydi i' méesate hay'i eepiye dits'ú, hedi in t'owa ovâyhâhkanhon. Wa' han díví'odibo' i' owha' p'ó'dédí' hedá in i-ádí diji'indá inbí'we dívíwé'ge'andi in se'daa in Israel tunjowa' dimuu'in ovâytu'hkánnan, hedi wên sundado oe pan tewhá eepiye dâysan in Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovâymá'ídí.

22 Hewänbo i' pan tewhá iwe dipówá ihaydi wí'ovâyshaapí, hediho dívíwáybundi inbí tsonnin ovây't'ôe'an i'gedi.

23 Ovâytu'an, “Na'in âymû' i' pan tewhá phódi téégít'aa nati'dinnin, hedá in pan áyí'nin ee phódi nú'-á diwinnindá. Hebo in phódi âyhuudi gits'ú' dihaydi wénä wí wänbo in senä' wí'âyshaapí.”

24 I' méesate áyí'di p'ó'dédí' hedá in owha? p'ó'dédí'indá ná'in dit'oe ihaydi wídnhanginnáhpí háa díví'amí'in. Wí'ná táye dívíwänpitsika'máa, “Hännangú dínpóe? Hännan wíyá napuwagí'o?”

25 Ihaydi wí to'wí nats'úndi ovâytu'an, “Bít'ôeyan, in senä' bñpankw'ódi'in oe méesate hay'i' íve di-windi in t'owa ovâyhá'o?”

26 Hediho i' méesatewin sundadoví p'ó'dédí' iví khäge'nin wóegé i' méesate hay'i' iwepiye dimää, hedi in Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovâywaymaa, hewänbo wí'ovâywa'anpí, gá han díví'andá dikhunwôeda'dân in t'owađi ovâyk'uhssäyú-í'in.

27 Hedi in tunjowa' diwé'gekw'ó' diwepiye ná'in Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovâyts'údedi in tunjowa'ví páadépiye ovâywínú, hedi i' owha? p'ó'dédí'di ovây't'e'p'íde gin:

28 “Na'indi kay'indi ho wâytu'an in t'owa wíwínhá'âamípi ná'i Jesus gin nakháwä'iví'gedi, hebo nää-á undá nää Jerusalem i'ge t'ähki in t'owa shánki wänbo bínhá'o?, hedá wá' Jesus-ví chuwa ûnmuđi na'in dínchäänú-í'in ída?”

29 Peter-adí in wé'gen Jesus-ví t'ôekhuwa'indáđi óetu'an, “Shánki gínkhây'ä? Jôesi Táadá háa dítu'an waa ây'a'ginnâamí'in t'owaví tun ây'a'ginnamíví'wedi.

30 Undi Jesus phé'win deedi bñnt'óhtägedi bñnhay, hewänbo Jôesi Táadá, i' to'wí nanbí páadé kã'ää'indi óe'a'ginmä'i'dibá óewâywówápaa.

31 Jesus-ân Jôesi Táadí iví ko'díngedí óesóge, tsondi-á aywondi-á namúunídí, ná'in Israel t'owa ovâykhäge'namídí inbí t'aywó'di dâyjoe'amídí hedânho ovây'owóje-ídí.

32 Na'in gínhanginná ná'i t'ähkí napóe'in, hedânho i'gedi wây tumáa, hedá i' Yä'dâa'i P'oewaahâadâ hanbá wovây tumáa, ná'i P'oewaahâa-á Jôesi Tádádí in to'wên óe'a'ginmä'in ovây mǎgi."

33 In Hudíyo p'ó'dédí'in ná'i hí' dit'oe ihaydi hânho dit'ayyaapóe, hedi in Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovây t'ahâanú-í'in dida'.

34 Hewânbo wí Pharisee sen Gamaliel gin nakháwǎ'i iwínú in tunjowa' ovây hée'amídí. I-á Hudíyoví khuu háhkandi namuu, hedi t'ähkí in t'owadi óe'a'gin. I'dá wên senä' ovây t'ü'an in Jesus-ví t'ôekhuwa'in oe já'wépiye ovây peeyé-í'in, iwe wí hây tǎhkí dívítsíkha'amídí.

35 Hedi Gamaliel-di in tunjowa' ovây t'ü'an, "Naví t'owa Israel-win, híwó bí'ánshaa'an wa'di ná'in senä' háawên bîn'anpídíbo'.

36 Ti wí'ún'ánshaapí'an wí sen Theudas gin nakháwǎ'i wí háyú paayo phade nángé nají, hedi ná'i Theudas-á natú, 'Naa-ân hay'i omuu,' hedi madi jónän tägintä (400) senä' i-ádí dívíwón. Hewânbo wên sundadodi óhay, hedáhá' in óeyumáa'in t'ämäpiye diwijedee, hedi hääwí t'ähkí dây'andi' háagí' wânbo wídínchǎ'póepí.

37 Hedáhá' wiyá háyú paayo naphade ihaydi, t'owa ovây kháwǎhónde'i paayo naná' dihaydi, Judas i' Galilee-wí sen na'ǎä, hedi báyéki t'owa ovây hée'andi i-ádí dívíwón. Hedi háa Theudas ünpoé waabá Judas wá' ünpoé. I-á óhaydá t'ähkí in óeyumáa'in diwijedee.

38 "Hedânho náä wây tumáa, háa ná'in senä' bîn'o'in úvíwóyí'ní. Ánpí bin'an. Háa dikanda'in

hedá inbí t'ôe-á inbí ánsheedá? dínpiimudáho?, háa Theudas-á Judas-á dānpóe waagibá dínpuuwí, hediho há'to háa díví'o waa dínkâypúuwí.

39 Hewānbo Jôesi Tádádānho inbí t'ôe iwe ovâykhäge'máadāho?, nã'in senã'dá há'to bīnt'aani, hedá wá' madi Jôesi Tádávi'piyeda? úvīwānpihānsa'í."

40 Hediho in Hudíyo p'ó'dédí'indi Gamaliel-ví tumakhe ônt'ôeyan. In Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovâywáytudejôn, hedi ditsonpóe in sundadodi púwhí'dí ovâywhāñi'in, hedi Jesus-ví'gedi wiyá wídívihée'amípi gin ovâytu'andiho ovâyma'p'ādi.

41 Hediho tunjówháagédi dipee. Hānho dihīhchanpóe, gá Jôesi Tádá indádi báyéki nahīhchandi i'di ovâymagidān nã'in wōeda'iwēhay ovâykāanídí Jesus namuudi.

42 Hedi thamuwaagi i' méesate hay'i ee hedá tewhá i'ge t'āhká dívíjýéndedá t'owa Jesus-ví'gedi ovây't'ôekanhon, hedi ovâyhá'o' Jesus-ān namuu i' to'wí Jôesi Tádádi óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí.

6

In tsédi diji'in méesate'in khäge'nin ovâyde'man

1 Ihayhāābá shánki wānbo t'owa Jesus-ví'piye dívíwāyunde?, hedi in Israel nangedi já'wédí di'āā'in Hudíyo in kodi Israel-'inbí'piye' dit'ayyaapóe. Ditú' in kwiyä' inbí senã' dīnt'ahānnin thamuwaagi ovâykoegi'hāāwímā' dihaydi nã'in já'wédí di'āā'in kwiyä' shánki hí'índa? ovâykoegi'mä' in kodi Hudíyo kwiyä'ví'wedí.

2 Hedihō in tā'di wije Jesus-ví t'òekhuwa'indi in wé'gen Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in t'ähki ovâywé'ge'andi ovâytu'an, "Na'indá gínwó'ná Jôesi Tádáví hí' âyt'òe'odi, hedihō híwó wínamúunípi nanbí t'òe âyjoe'amídí âywänpikoe'gi'phaadé-ídí.

3 Hedânho tí'ûuwin páadé'in, tsédí wên senä' unbí'wedi binde'man âykw'òenídí ná'i koe'gi' ovâymäänídí. Ná'in senä' gi'min dimúuní'in dínkhây'ä': T'owa ditû' híwó'nin senä' dimuu'in, hedá i' Yä'dâa'i P'oewaahâa pín ta'gedi dâymáa'indá híwó'di hangintan dâymáa'indá dimúuní.

4 Hedí na'in Jesus-ví t'òekhuwa'in gimuu'indáho ívíjûusu'amí hedá Jôesi Tádáví hí' âyhá'amí, hedí ná'indáho nanbí t'òe-á gínmúuní."

5 T'ähki in méesate ee dikw'ó'nin háa in Jesus-ví t'òekhuwa'in ditú'in ovâyhí'an, hedihō Stephen óede'man, i-á báyéki wäyü imáa'i' namuu, hedá i' Yä'dâa'i P'oewaahâa pín ta'gedi imáa'i-á. Ná'in wé'gen senä' wá' ovâyde'man: Philip-á, Prochorus-á, Nicanor-á, Timon-dá, Parmenas-á, hedá Nicholas oe Antioch-wi-á (i-á Hudíyo namuupí wänbo in waagibá iwäyunde'i' namuu).

6 Hedí ná'in senä' ovâyde'mannin in Jesus-ví t'òekhuwa'inbí'piye ovâykán, hedí inbí'di in t'òekhuwa'in dívímankw'ó'didi ingí' ovâyjûusu'an.

7 Shánki wänbo t'owa Jôesi Tádáví hí' dit'oe, hedí oe Jerusalem in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in disôemän. Báyéki in Hudíyo owha' wänbo ná'i hí' dâya'gindi dívíwäyü.

Stephen óepankê'

8 Stephen báyéki Jôesi Tádávi sígísehkanä imáa, hedi Jôesi Tádádí kay óemägi, hediho t'ämäge'i pinnán t'ôe he'endi i'o' in t'owa dâymúunídí.

9 Hewänbo wên senä' Stephen-dáđí dívítuhkando'. Indá nã'i Hudíyoví méesatewin dimuu, "Ovâyma'p'ă'di'in Pant'ôe'inbí Méesate" gin dâytu'o', hedi Cyrene-windá Alexandria-windá Cilicia-windá hedá Asia-windá dimuu.

10 Hewänbo i' Yă'dâa'i P'oewaahâđi Stephen báyéki híwó'di hangintan óemägi ihée'ámídí, hediho in senä' wíđínkodipí óet'aanídí.

11 Hediho indi wên senä' ovâywá'âa iví'gedi dívíhójo'ámídí, hedi nã'in ditú, "Na'in git'oe a'ginpí waagi ihée'andi Moses-ví'gedi hedá Jôesi Tádávi'gedá."

12 Gindidiho in t'owa hedá in Hudíyo tsonnin hedá in Hudíyoví kuu dâyhá'o'indá t'ăhki ovâyt'e'ya'nan, hediho Stephen-bí'piye dikhenmääđi óeyâ', hedi khóhkaydi in tunjowa'ví'piye óeho'.

13 Hedi wên senä' ovâyts'lúde iví'gedi dívíhójo'ámídí. Ginnân ditú: "Nã'i sendá hăđđi wänbo t'ăhki híwóhpi ihée'o nã'i Jôesi Tádávi méesate i'gedi hedá i' tsontun Moses ita'nan ni'gedá.

14 Hedi git'oe natúđí, nã'i sen Jesus oe Nazareth-wi nã'i méesate hay'i' inayukhâymáa'in hedá nã'i kuu Moses-di dímagi'i-á t'ăhki i'egókhâymáa'in."

15 T'ăhki in tunjowa'di tsíhtáye Stephen óemúnde', hedi iví ts'ay wí makówáwi t'ôepa'ăđ'iví'in waagibá ûnkeepóe'in dâymû'.

7

Stephen-di in Hudíyo tsonnin ovâyhí'máa

¹ I' owha' p'ó'dédí'di Stephen óetsika'yan, “Ti ná'i ditû'di t'âhkí ta'gen namuu?”

² Stephen-di ovâytu'an, “Mă'măä'indá tí'ûuwin páadé'indá, naa dînt'ôeyan. Jôesi Tádá i' sa'wó'di kohthay eedi nathaa'i nanbí páadé'i thehtáy pahpâa Abraham-bí'piye ipikeeyan, wa'di Abraham owáy Mesopotamia nange wâhâä nathaa ihaydibo', oe Haran bú'piye wa' namäápí'dibo',

³ hedi Jôesi Tádádí óetu'an, 'Uví maatu t'owa mänjoe'amí hedá uví nangá, hedi un mú-í ná'i nange wînkeekankhâymáa iwepiye.'

⁴ Hediho in Chaldean-bí nagedi napeedi oe Haran wâhâäpiye ithayegiho'. Ivi tádá ûnchuu ihaydá Jôesi Tádádí óetu'an iwedá namú-í'in, hedi náa nange náa githaa iwe napówá.

⁵ Jôesi Tádádí Abraham hääwí wänbo ná'i nange iwe wí'óemägipí iví' ûnmúunídí, wí nan i'âhkêení'i wänbo joe. Hewänbo Jôesi Tádá iví tun imägi wáy wí thaa ná'i nan óepâhkhâymáa'in iví' ûnmúunídí, hedá owáy nachuu ihaydá iví tí'úugé kâ'ää'indá inbí' dínpuwagí'o. Hedi ná'i t'âhkí Jôesi Tádádí Abraham óetu'an wa'di iví páadé'i ay ûnpuyäpí'dibo'.

⁶ Óetu'an wá' iví tí'úugé kâ'ää'in wiyá nange inbí' dínmuupí'we dívíthayekhâymáa'in, hedi ee nange'in t'owadi jónän tägintä (400) paayo t'âhkí ovâypankhonkhâymáadä ovâyt'ôephadekankhâymáa.

7 Hebo óetu'an wá', 'Naadá in t'owa uvi tí'úugé kǎ'ää'in ovâypanhógi'in dovâytuhchänukhâymaa, hedá hä'in t'owavi nagedi uvi tí'úugé kǎ'ää'in dipeegi'o, hedi ná'i nangepiye di'ää-i, hedi náwe naa dí'a'ginmäáni.'

8 Hediho Jôesi Tádá gin iwéhpê'andi Abraham óetu'an wên k'ewe taadi óetaa'amí'in, Abraham ikeeyamídi nahíje'in. Hedi Abraham wí e'nú ûnpuyä, i-á Isaac gin nakháwǎ, hedi kháve thaa naphade ihaydi ná'in k'ewe taadibá óetaa'an. Hedá Isaac wá' iví e'nú Jacob hanbá i'an, hedá Jacob-á iví tǎ'di wíje (12) e'nún hanbá-á, indá nanbí hehǎäwin thehtáy pahpá'in gínmuu.

9 "Nǎ'indá inbí tí'ûu Joseph-ví'piye dithúupóedi óeku'p'égi, hedi wây-á sená' oe Egypt-piye dimännindi óekumädi indádi óeho'.

10 Hewänbo Jôesi Tádá wá' i-ádi namää, hedi t'ǎhkí iví t'ôephade iwedí óejâa'an. Jôesi Tádádi Joseph óekhǎge'nandiho i' Egypt-wi tsondi p'ó'dédi' Pharaoh gin óetu'o'i'di báyéki óehí, hedá óemû' híwó'di hangintan imáa'in, hediho i'di Joseph óesóge in Egypt'inbí tunjó dínmuunídi hedá iví hääwi t'ǎhkí ôn'áyîngi'amídá.

11 "Ihayhǎäbá oe Egypt nange hedá Canaan nangá wéngé t'ǎhkí dihapóe, hediho báyéki t'owa dâyt'ôephadende'. Nanbí thehtáy pahpá'in wänbo wíðâykoegi'shaadepí.

12 Hedi oe Egypt dínkoegi'bán'yennin Jacob ûnhanginpóe, hediho iví e'nún nanbí thehtáy pahpá'in gínmuu'in iwepiye isan dâykoegi'kuumá-ídi. Ihaydá páadé iwepiye dits'anmää.

13 Hedi wíyá dimää ihaydi Joseph-di ovâykeeyan

i-á inbí tí'ûu dínmuu'in, hedá Pharaoh-á ûnts'anhanginpóe to'wên Joseph-ví t'owa ûnmuu'in.

14 Hedi Joseph-di iví maatu t'owa-á hedá iví tádá Jacob-á ovâyt'ôesan iví'piye oe Egypt di'ä-í'in. Indá tségintä'di p'ánú (75) ihay diji'.

15 Hediho gindi di Jacob-ádi nanbí wé'gen thehtáy pahpá'indádi oe Egypt-piye dimää, hedi iwe dívíthaye dichuu píhay.

16 Tíúugédí i' pení phékhún Egypt-di oe Shechem-piye dâyho' hedi iwe wí t'owápho iwe wiyá dâywákhä'kw'ódi. Báyéki paayo phade ná'i hääwí napóepídíbo ná'i t'owápho-á Abraham wí chä'di ho ikumä Hamor-ví e'nûnbí'wedi.

17 "Iwedi báyéki paayo naphade, hedi nanbí t'owa oe Egypt nange wáhää báyéki di'âyt'owasôe, hedi i' thaa tsowa na'ä' Jôesi Tádá i'amídí háa i'di Abraham óetu'an waa óekhâymáa'in.

18 Hedi ihaydi wiyá tsondi p'ó'dédí' ts'aabi' Egypt nange nasogedee, i-á hääwí wânbo Joseph-ví'gedi ûnhanginnáhpí' namuu.

19 I-á wên háawên jänäki'in nanbí t'owavi'piye i'an, i'dá nanbí thehtáy pahpá'in ovâykaygi'an inbí ây hí'innin já'wébo dâyjoe'amídí dínchuu-ídi.

20 "Thaydíba Moses na'aypuyä, hedi hânho sa'wó'di-á na'aymuu. Iví jiyá-ádi iví tádá-ádi poje p'óe t'ähki inbí k'aygibo óe'âyingi'an.

21 Ihaydáhá' oe já'wépiye óepiye óejoe'amídí, hebo Pharaoh-ví a'yú ûn'äädi óeshaadi iví'piye óeho', hedi iví' ûnmuu waabá óesowé.

22 Moses-á ná'in Egypt-winbí háhkan t'ähki naháhpóe, hedi iví hí'-á hedá t'ähki i'annindá ûnkay.

23 “Moses-á jónántä (40) paayo'i napuwamän dihaydi i'ánshaamägi iví t'owa in Israel-'in napuwämú-ídí.

24 Hedi namää ihaydi wí Egypt-wi sendi wí Israel-'i' sen óewa'odi óemû?, hediho Moses-di ná'i Israel-'i' ôn'aywoenídí namää, hedi háa i' Egypt-widi i' Israel-'i' óe'an waabá Moses-di i' Egypt-wi óe'an óedahay píhay.

25 Moses na'ánde' iví t'owa dínhanginnáaní'in Jôesi Tádádí óesóge'in inbí t'ôephade iwedi ovâyma'p'äädí-ídí, hewänbo indá wídínhanginnáhpí.

26 “Wíyá tháwän nawáy'ää ihaydi wíje Israel-'in dányándeđi ovänmû?, hedi ovänk'emakannamídí ikháä. Ovântu'an, 'Bát'ôeyanbe un senä?, undá tí'úuwín waaginbá damuu, hedi háadan wí'ná táye dänwá'o'?"

27 Hewänbo i' sendi i' wêe sen óewa'o'i'di Moses óewänpichänudi óetu'an, 'To'dan wônk'û' na'in dítsonmá've-ídí háa dítu'âamídí híwóhpí än'o'in?

28 Ti naa wá' diháyí'in unda?, tsá'di i' Egypt-wi náa'an waabá?"

29 Moses ná'in nat'oedi Egypt-di nashavepee, hedi oe Midian nangepiye namääđi iwe wí já'wédí'i waagibá ithaye. Iwáy wăhăäho wíje e'nûn ûnpuyä.

30 “Wíyá jónántä (40) paayo naphade ihaydi wí thaa oe Sinai p'in nú' ahkónu wáy naji' ihaydi, wí makówáwi t'ôepa'aa'i wên wăä'i phé'yävi nakoje'nin jáage nawindi óemû?"

31 Moses ná'i imû'di óeháa'an, hedi shánkí nú'piye iháđi híwó imúunídí, hedi Nanbí Sedó Jôesi Taa ihée'andi nat'oe. Gin Moses óetu'an:

32 ‘Naa-á Jôesi Tádá omuu, uví thehtáy pahpá’in Abraham-dá Isaac-á hedá Jacob-á indi dí’a’ginmägi’i.’ Moses nakhunwôeda’póedi nathathapóe, hedi wíyá imúuní’in wínada’pí.

33 Hebo Nanbí Sedó Jôesi Táadi óetu’an, ‘Ó’antop’ädi, hä’i nan unwin diwe báyéki na’a’ginmuu, naví’ dínmuudi.

34 Ta’gendi naa dómû’ háa in Egypt-windi naví t’owa ovâyt’ôephadekando’in, hedá inbí haytuhkwínda ot’oe, hediho dovâyma’p’ädi-ídi owá. Nää-á ɥ-á bikhây’amí, oe Egypt-piye wíwáysankhâymáa ovâykhäge’namídí.’

35 “Hediho Jôesi Tádádí Moses óesan in Israel t’owaví tsondi dínmuunídí hedá ovâyma’p’ädi-ídá, tobá händídí indi óejoegi’andi óetu’an wänbo’, ‘To’dan wônk’û’ nanbí tsondi gínmuunídí hedá dítu’âamídá háa híwó háa híwóhpí íví’o’in?’ Hedi Moses in Israel t’owaví’piye namää ihaydi i’ makówáwi t’ôepa’aa’i’ in wää’i phé’yávi nakoje’nin jáagé nawindi óehée’andi’bá i-ádi namää óekhäge’namídí.

36 Nää’i Moses-á t’ämäge ipínnánt’ôe’an oe Egypt nange wähää, hedá i’ p’í’ mâap’oe gin dâytu’o’ iwe tsowa-á, hedá i’ ahkónu iwá jónántä (40) paayo diji’ ihaydi. Handidiho i’di in Israel t’owa Egypt nangedi ovâypiye.

37 Nää’i Moses-dânkun in Israel t’owa ginnân ovâytu’an: ‘Jôesi Tádádí wí tukhe’bi’ unbí t’owa iwedi’ibo namuu’i wovâysangi’o, naa dísan waag-ibá.’

38 Nää’i Moses-á in Israel-’indádí naji’ oe ahkónu i’ge. Oe Sinai p’in nú’ nanbí thehtáy pahpá’indádí

naji', i' makówáwi t'ôepa'aa'i'di wíyá óhéé'an dihaydi, hedi i' t'ôepa'aa'i'di óhéé'andi wí hí' nahándepî' ihógi na'in dítu'âamídí.

39 “Hebo nanbí thehtáy pahpá'in wídida'pí Moses ónt'ôeyaaní'in, hediho óewänpijoegi'an, hedá oe Egypt-piye diwáypunda'di dibo'aakw'ó. Hediho Aaron dâytu'an,

40 ‘Wí hääwí ây'a'ginmäängî' hedá dînpáadéhûuwígî'-á dînpa'í. Nă'i sen Moses oe Egypt-di dípiye'i-á, wíginhanginnáhpí háa ûnpóe'in.’

41 Ihayhäädi wí hääwí wí wáasi'ay waa ûnchaa'i dâypaa, i-á inbí jôesi dínmuu waa dâychaa, hedá dây'animâat'ahánú inbí a'gin dívímäängídí, hedi ná'i hääwí inbí mandibo dâypaa'i'di báyéki ovâyhíhchanmägi.

42 “Hediho Jôesi Tádádí ovâyjoe'an hedânho i' thandá p'óe-á hedá in agóyó oe makówá disaa'indá dây'a'ginmäängídí. Hân'oebo wí Jôesi Tádáví tukhe'bi ita'nan háa Jôesi Tádá natú'in, ginnân:

Un Israel t'owa, oe ahkónu jónántä (40) paayo íji' ihaydi,

bîn'animâat'ahánúndedi unbí a'gin
bînmäängídí,
ta'gendi naagi' wí'úví'anpí.

43 Naa dí'a'ginmäängíwedi
wí híyää'i te'aa'ay pho' Moloch bînsóge
bînhûuwídí,
hedá wí hääwí wí agóyó waabá ûnchaa'i'
Rephan gin dâytu'o'i-á bînhon.
Nă'in wíjedi mandibo bînpaa'in bîn'a'ginmägi.

Hedânho wên t'owa dovâysankhâmáa
wovâyhúuwídí kayi' wăhăäpiye oe Babylon-
ví shánkí onădi.

44 “Jôesi Tádádí Moses óehée'an nanbí thehtáy
pahpá'in ovâytu'amídí wí te'aa gáhăyú'i
dâypa'i'in, hedi Moses ônkeeyan háa nakeet'ôení
waa. Nă'i te'aa gáhăyú'i-á íve i' k'uu pháagîn
dak'óe Jôesi Tádáví tsontun eedi nata'muu'i', hedi
i' te'aa dăykée'i oe ahkónu i'ge diji' ihaydi.

45 Hedi nanbí thehtáy pahpá'indá i' te'aa
gáhăyú'i-á inbí ây ovâyjoe'an, hedáhá' inbí ây-á
i' te'aa dăymaa Joshua-di năa nange ovâyts'úde
ihaydi. Ihaydibá in t'owa nă'i nan diwewin
dimú'de'in Jôesi Tádádí ovâykhehpiye. Hedi nă'i
te'aa dínk'óe inbí tsondi hay'i David-ví thaa
puwahay.

46 David-dá Jôesi Tádá óehíhchannan, hedi gin
ijûusu'an: ‘Nanbí Sedó Jôesi Táa, ɥ Jacob-di hăn'oe
wóe'a'ginmä'i', wí wháagé ugî' wînk'úuwí'in naa
dímăä.’

47 Hebo David-ví ay Solomon-dân Jôesi Tádágî'
ôntewhák'û', David-dá joe.

48 “Hewânbo Jôesi Tádá i' shánkí kw'áyewi na-
muu'i' i' tewhá t'owa inbí mandi dăykw'ódi ee-
jedă'bán wínathaapí, i-á t'ămăpiye nathaa. Hăn'oe
wí iví tukhe'bi' gin ita'nan:

49 Jôesi Táa natú,

‘Makówá t'ăhki naví soge'i waagi'bán dînmuu,
hedá năa oepáa k'aydá wí ân
kaykhanwówákandi waagibá-á naagî'
namuu.

Wí wháagé dítôenídí wânbo wí'únkodipí
bînk'úuwídí,

hedī wáyge dáykaykhanwówá'amí'in
wídintáypí.

50 Ti naví mandibo hää t'ähki wídókhjépi'an?' gin
Jôesi Táa natú.

51 “Un t'owa p'óhkây'inda? ímuu, hedī wäyupí'in
ímuudi Jôesi Táđáví hí' pí'ná khó'jé wí'únts'úya'pí
hedá wí'ít'oe'opí. I' Yä'dâa'i P'oewaahâa häädi
wänbo t'ähki bînjoegimáa. Háa unbí hehäwin
thehtáy pahpá'in díví'an waagibá úvíkanhon.

52 Indá Jôesi Táđáví tukhe'min t'ähki
ovâyt'ôephadekannanpí'an. Ovâyt'ahánú in
t'ôepa'aa'in hân'oe ditú'in ná'i to'wí iví wówátsi
ta'ge ihondi namuu'i nakä'ägi'o'in. Hedī i'
napówá ihaydá undidá tunjówháagé bînmangekán,
hedī handidi undibo bînhay.

53 Tobá Jôesi Táđádí in makówáwin t'ôepa'aa'in
ovâysan wänbo iví tsontun wovâymäänídí, ná'i
tsontundá wíwîn'a'ginnanpí.”

Stephen óek'usäyu

54 Wa'di Stephen-di ovâyhí'máadí in Hudíyo
p'ó'dédí'in hânho dit'ayyaapóedí ôndawä'ts'inde'.

55 Hewänbo Stephen-dá i' Yä'dâa'i P'oewaahâa
pín ta'gedi imáadí oe kw'áyepiye ibée, hedī oe
makówá Jôesi Táđáví sa'wó'di kohthay ônmû',
hedá Jesus-á Jôesi Táđáví ko'díngedí nawindi
óemû'.

56 Hedī Stephen natú, “Binmú'dí, makówá
nakhuudeedi dómunde', hedá i' t'owa t'ähkígí'
na'aypuyä'i-á Jôesi Táđáví ko'díngedá nawin.”

57 In iwe diwinnin díví'ojemankw'ódidi
dívítuwínú, hedá t'ähkídíbo wé'ge iví'piye
dikhenmäa.

58 Hed̄i khóhkaydi oe bú' já'wépiye óeho', hed̄i in ónt'e'p'íde'in inbí k'éwé'i to dívíp'ădidi wí e'nú Saul gin nakháwă'iví nú' dâyjoe'an i'âyîngi'amídí, hedáhá' Stephen óek'usăyu óeháyjídí.

59 Wa'di óek'usăyunde' ihaydibo ijûusu'an gin: “Nanbí Sedó Jesus, naví hăa dînke?”

60 Hed̄i idége'disógedi gin kaygi natú, “Nanbí Sedó Jôesi Táa, in t'aywó'nin nă'in t'owa díví'o'in wí'ovâychăänú-ípí.” Gin natúđiho' iví wówátsi ibowa ijó'k'û' waagibá.

8

Saul-di in méesate'in t'owa ovâyt'ôephădekando'

1-2 Stephen óehaydi Saul-dá óehí'an. Hebo wây-á senă' Jôesi Táda óe'a'gindo'indidá báyéki dívísíhtăădi Stephen óekhă'k'û'. I' thaa iwed̄i páadépiye t'ăhki in Jesus-ví'piye dívíwăyunde'in oe Jerusalem dikw'ó'nin báyéki ovâyt'ôephădekando', hed̄i in t'ăhki dijândi t'ămăpiye diwadēdee oe Judea nange Samaria nangá i'ge t'ăhki. In Jesus-ví t'ôekhuwa'inda' Jerusalem-bo dívíwóyí'.

3 Saul-di in méesate'in t'owa báyéki ovâyjänăki'o'. Tewhá ee t'ăhki ijíyëndedi kwiyă'dá senă'dá inbí'jed̄ibo ovâywhaapiyende', hedá ovâypankw'óe'ó.

Oe Samaria nange Jôesi Táđávi híwó'di tun ovâyt'ôe'o'

4 Hed̄iho in t'ămăpiye dishavepee'in wéngé t'ăhki dívíjíyëndedi Jôesi Táđávi hí' ónt'ôekanhon.

5 Philip wí Samaria-wi bú'piye namäädi Jesus-ví'gedi ovâyt'ôe'o'. Ovâytumáa Jesus-á namuu i' to'wí Jôesi Tádádí óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí.

6 Báyékí t'owa dívíwé'ge'an hedá háa Philip-di ovâytumáa'in áyîngidi dívít'ôeyande', i' pínán t'ôe i'andi dâymû'di.

7 Báyékí yä'dâapí'in p'oewaahâa dívítuwínúndedi in t'owa ovâymaa'in diwedi dipee, hedá báyékí in dín'a'yäkankodipi'indá dipóhay'indá ovâyhekháa'an.

8 Hedânho in bú'win hânho dihíhchanpóe.

9-11 Ee bú' wí sen Simon gin nakháwä'i wí'bo natû' i-á hay'i namuu'in, hedi ichuget'ôe'odi báyékí paayo in Samaria nange'in t'owa ovâyháa'o'. Hediho gin i'odi t'ähkí t'owa he'ennin dimuu'indá he'ennin dimuupí'indá ônt'ôeyande', hedi ditû', "Nä'i sendá i' namuu Jôesi Tádádí óepínnánkaymägi'i'."

12 Hebo Philip-á i' híwó'di tun Jôesi Tádáví khuu i'gedi ovâyt'ôe'o' hedá ovâytumáa Jesus-ân namuu i' to'wí Jôesi Tádádí óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí, hedi in t'owa dívíwäyüdi ovâyp'ó'p'oe'an, kwiyä'dá senä'dá.

13 Simon wänbo wá' iwäyü, hedi óep'ó'p'oe'an dihaydi Philip-ádí wé'ge dänjýénde', hedi hânho óeháa'o' t'ämäge'i pínán t'ôe Philip i'o'i' imû'di.

14 Oe Jerusalem in Jesus-ví t'ôekhuwa'in dit'oe in Samaria-'in t'owa Jôesi Tádáví tun ônkê'in, hediho Peter-á John-dá inbí'piye ovânsan.

15-16 Nä'in wije dapówá ihaydi in dívíts'anwäyü'ingî' ovâyjûusu'an i' Yä'dâa'i P'oewaahâa dâykáydí, gá i' Yä'dâa'i

P'oewaahâa wa'di inbî'piye wídín'ääpídân. Ovâywänpip'ó'p'oe'an Nanbí Sedó Jesus-ví'piye dívíwäyüdi.

17 Hedáhá' inbî'di wí'íngin dänmank'û'di i' Yä'dâa'i P'oewaahâa dâykê'.

18 Hedi ná'in Jesus-ví t'ôekhuwa'in in t'owaví'di dänmank'û'di i' Yä'dâa'i P'oewaahâa dâykê'in Simon imû'di ovänchä'määní'in nada',

19 hedi oväntu'an, "Naa wá' dínk'u' hedânho t'ähki naa inbî'di dáymank'û'in i' Yä'dâa'i P'oewaahâa dâykájjídí."

20 Hebo Peter-di óetu'an, "Uví chä' wóegébo péyégepiye unmu-í, gá un'ándedân i' hääwí Jôesi Tádá imä'i chä'di nâakuumä-í'in.

21 Jôesi Tádádí wóemunde pí'nä khó'jé ta'ge wí'unmuupí'in hediho ná'in t'ôe há'to úkoedí-í bi'amídí.

22 Nää-á ná'i yä'dâapíkan unkanda'i náJoe'an, hedi pín ta'gedi Nanbí Sedó Jôesi Tádáví'piye bijûusu'amí hádéeabá nakodidi ná'i gin un'ánshaamuu'i' wôn'owóejé-í.

23 Naa-á dínhanginná hânho unthúut'óe'in, hedá uví t'aywó'didi wóewhimáa waagibá úpóe."

24 Simon-di oväntu'an, "Nanbí Sedó Jôesi Tádáví'piye dínjûusu'amí hedânho ná'i dítu'andi naa wídínpuúwípídí."

25 Hedi Peter-ádí John-dádí hääwí Jesus-ví'gedi dänhanginná'di' in t'owa oväytu'an dihaydi, hedá Nanbí Sedó Jôesi Tádáví tun oväyt'ôe'an dihaydi, Jerusalem-piye dawáymää. Dänweehon dihaydi báyéki Samaria nangewi bú'ây i'gedi daphade, hedi Jôesi Tádáví híwó'di tun oväyt'ôekanhon.

Philip-áđí i' Ethiopia nangewi tsondi-áđí

26 Ihayhãädibá wí makówáwi t'ôepa'aa'i'di Philip óetu'an, "Ókhây'andi ná'in aakonpiye'in p'ôe i'ge unmu-í, indá Jerusalem-di Gaza-piye namän." (Iwe wí ahkónu naná.)

27 Hediho ikhây'andi namää. P'óegé iwéngé namän dihaydi wí sen óemû?. Ná'i sendá Ethiopia-wi tsondi namuu, in Ethiopia-winbí tsondi p'ó'déđi' kweeví chã' t'ähki ôn'âyînmáa'i namuu, i' kwee-á Candace gin nakháwã. Ná'i sen oe Jerusalem-dá najiwän Jôesi Tádá ôe'a'ginmääníđi,

28 hedi náä ivi'piye iweehon dihaydi ivi te phoge na'ándi in ta'nin Jôesi Tádávi tukhe'bi Isaiah ita'nannin itundo?.

29 I' Yã'dãa'i P'oweahãädi Philip óetu'an, "Ja' unmu-í hä'i te nãakãaníđi."

30 Hediho Philip iwãnakíđidi óekáa, hedi i' sen itundodi nat'oe, hedi óetsika'yan, "Ti unka'póya' hä'i nãatundo'i'?"

31 Óetu'an Philip, "Hãndidan oka'póewí wí to'wíđi wíđinthayyohpíđi? Han unchanpóedí ti náä te phoge bitôení naa-áđi bisôege-íđi?"

32 Jôesi Tádávi ta'nin diwe itundo'i ginnân natû':
Wí k'úwá óekhe'gí'o'i dâyhúja' waagibá óeho?,
hedi wí k'úwá'ay óephó'k'owandedi
sígínpíđibo hãnda'dibo nawãnpik'ôe
waagibá,
i'ba wá' háabo wínatúhpi.

33 Óewôeda'iwekán, hedá híwó'dá
wí'ôntunjó'nanpí.

To'wí wãnbo háabo wí'ûnkodipí natúuníđi ivi
tí'úugé kã'ãã'inbí'gedi

gá iví wówátsi nää oepáa k'aydi ûnbowadeedân.

³⁴ Hedi i' Ethiopia-wi tsondidi Philip óetsika'yan, “Toví'gedan Isaiah ihí'máa? Ti wí'bo iví'gedi háa wíyá to'wíví'gedi ita'nan? Ti u'di dítu'amí?”

³⁵ Hediho Philip-di ônthayyan nă'i hí' Isaiah ita'nandi-á Jesus-ví'gedân namuu'in, hedáhá' i' híwó'di tun Jesus-ví'gedi shánká ônthayyan.

³⁶ Iwáy p'óegé wáy damändi nap'o'k'óe iwe dapówá, hedi i' tsondidi Philip óetu'an, “Hín námú'dí, hăwe nap'o'k'óe. Ti wínakodipí'an díp'ó'p'oe'amídí?”

³⁷ Philip-di óetu'an, “Híwó namuu-ákun unp'ó'p'oe'púuwídí, pín ta'gedi biwäyundedi.” Hedi óetu'an Philip “Naa dáywäyunde-ákun Jesus Christ-á Jôesi Tádáví ay namuu'in.”

³⁸ Hediho' i' tsondidi i' sen isanhondi' óetu'an i' te iwóyí'ní gin, hedi Philip-ádi i' tsondi-ádi ee nap'o'k'óe iwe dawá, hedi Philip-di óep'ó'p'oe'an.

³⁹ P'oe iwedi dapee ihaydi Nanbí Sedó Jôesi Táaví P'oewaahâadi tsikhagipí Philip iwedi óeho', hedi i' tsondidi wíyá wí'óemû'pí, hebo iví'piye namän dihaydi báyéki nahíhchanpóe.

⁴⁰ Philip-á oe Azotus bú' óekán, hedi iwediho' i' bú'ây i'ge t'ähkí Jôesi Tádáví híwó'di tun ovâyt'óekanhon oe Caesarea bú' napówá píhay.

9

Jesus-ví'piye Saul ipimägi

¹ Ihayhâäbá Saul ívíwo jänákí in Nanbí Sedó Jesus-ví'piye díwíwäyunde'inbí'gedi ihí'máa. Natû' i'di ovâyt'akhanukhâymaa'in.

2 Hedihō in Hudíyoví owha' p'ó'dédí'ví'piye namää wí ta'di óedaa'amídí. Nǎ'i ta'di hondiho in ta'ge óemǎgi i' Hudíyoví méesate oe Damascus bú' eejepiye namú-ídí, hedihō wên t'owa, háa kwiya' háa senǎ' dimuu'in Jesus-ví p'óe i'ge dimännin ovâyshaadǎ, oe Jerusalem-piye ovâypanmǎ'i ovâypankw'ôenídí.

3 In p'óegé Damascus-piye namän dihaydi, tsowa napowamändi, tsikhagipí wí ko makówádí nawá, hedi óe'ánkê'.

4 Hedi nange nakanu, hedi wí to'wídí óehée'andi nat'oe. Óetsika'yan, "Saul, Saul, háadan u'di naa dít'ôephadekando'?"

5 Saul natsikapóe, "Nanbí Sedó, to-an unmuu'?" Hedi óetu'an, "Naa Jesus-ân omuu, u'di naa dít'ôephadekando'i'."

6 Ówínú, hedi i' bú'piye unmu-í. Iwânho wóetu'amí háa bí'amí'in."

7 In senǎ' i-ádí dimännin diwǎnpikwínudeedi háabo wíditundeepí. Diwǎnpit'oe hewánbo háäbo wíðaymú'pí.

8 Saul iwínú, hewánbo itsíwaa ihaydá háäbo wí'ûnkeet'óepí, hedihō Damascus-piye óepaho'.

9 Poje thaa iví keetan wí'imáapí hedá wá' húukan wánbo suwǎ wánbo wí'i'ohpí.

10 Nǎ'i bú' Damascus iwáho wí sen Jesus-ví'piye iwâyunde'i' Ananias gin nakháwǎ'i nathaa. Nanbí Sedó Jesus-di óekháyǎ'dedi waagibá ûnt'oepóe, hedi Ananias natú, "Nanbí Sedó, háä-an unda'?"

11 Hedi Nanbí Sedó Jesus-di óetu'an, "Wesebo Judas-ví tewhá eepiye unmu-í. Iví tewhá-á

nää bú'win p'ôe iwe na'ân, Ta'ge'in P'ôe gin dâytü'o?. Eedi wí sen Saul gin nakháwã'iví'gedi untsikapúuwí, Tarsus bú'wi-ân i' namuu.

12 Nääbo ijúusu'o?, hedi i' tewhá ee na'ân diwe untsudemändi wóemúnde waagibá nääho ûnts'anpuwamän, hedá wá' wóemúnde' uví mandá nâatägedá ivi keetan wiyá ikáyídí."

13 Hewänbo Ananias natú, "Nanbí Sedó, báyéki t'owadi ná'í senbí'gedi dít'ôe'an. Ditú uvi t'owa Jerusalem-windá i'di hânho ovâyjänäki'an.

14 Hedá in Hudíyoví owaha' p'ó'dédí'indi ônk'û' náwe wá' in t'owa t'ähki wóekháyã'de'in dívíjúusu'odi ovâypankw'ôenídí."

15 Hewänbo Nanbí Sedó Jesus-di óetu'an, "Ópûn, naadân wí'bo dóde'man naví t'ôe dîn'ámídí. I'dá in Israel t'owa-á hedá in wé'gen t'owa wá' inbí tsonnin wóegé ovâyt'ôe'ámí to'wí omuu'in naa.

16 Naadân wí'bo dônthayyamí báyéki it'ôephadekhâymaa'in naví t'ôe dîn'ámídí."

17 Hediho Ananias i' tewhá óetu'an deepiye namää, hedi nats'ú. Hedi iví mandi Saul óetägedi óetu'an, "Tí'ûu pãadé'í Saul, hä'in p'óegé nää Damascus bú'piye un'ã' ihaydi Nanbí Sedó Jesus uví'piye ipikeeyan. Hedi i'dibá naa dísan wiyá úkeepúuwídí, hedá i' Yã'dãa'í P'oewaahã pín ta'gedi mänmá've-ídí."

18 Wesebo wí häãwí paa okhowa waagi'ba namuu'í? Saul-ví tsée iwedi ûnjâapóe, hedi wiyá ûnkeepóedí iwínú.

19 Ihaydiho óep'ó'p'oe'an, hedi ihúuyandi iví kay iwáykê'.

Oe Damascus Saul-di Jesus-ví'gedi ovâyt'ôe'o'

Saul wí hâyú thaa oe Damascus-bo iwóyí? in t'owa Jesus-ví?piye dívíwäyunde?indádí.

20 Heđi wesebo i? Hudíyoví méesate eeje namää, heđi ovâythayjo? Jesus-á Jôesi Táaví ay-ân únmuu?in.

21 In t'owa iví hí? dit'oe?in t'ähkí ovâyháa?andi dívípitumáa, “Ti nă?i-ân wínamuupí?an i? to?wídí oe Jerusalem ovâyhánúnde?i? t'ähkí in Jesus óekháyă?de?in dívíjûusu?odí? Ti năäpiye wína?ääpí?an ha?min t'owa ovâywänpipanhóenídí, in Hudíyoví owha? p'ó?dédí?inbí?piye ovâyhûuwídí?”

22 Hebo Saul-ví hí?-á shánkí wänbo ûnkaypuwamändi ovâythayyan Jesus-áho ta?gendi namuu i? to?wí Jôesi Tádádí óesóge?i? t'owa ovây?aywoenídí, heđiho in Damascus-?in Hudíyo hăäbo wídâyshaapí óetu?âamídí.

23 Báyékí thaa naphade ihayđi in Hudíyo dívíwé?ge?an háawin wên ánshaa dâyk'úuwídí hádídí Saul óeháyjídí waagi.

24 Khu-á thaa-á i? bú? tehpaá phóđi iwe óetsíkha?máa óeháyjídí. Hewänbo Saul ûnhanginpóe háa óekhâymaa?in,

25 heđi wí khun wên iví hí? iwe dívíwäyunde?indi i? bú?wí tehpaá iwepiye óeho?, heđi naphohchá? diwe wên t'únbay hay?in diwedi óewáve.

Saul oe Jerusalem bú? naji?

26 Saul Damascus-di oe Jerusalem-piye namää, heđi in wé?gen Jesus-ví?piye dívíwäyunde?indádí iwóení?in nada?. Hewänbo t'ähkíđíbo i? dâykhunwôeda?, wídí?ânpídí ta?gendi Jesus-ví?piye iwäyunde?in.

27 Hewänbo Barnabas-di in Jesus-ví t'ôekhuwa'inbí'piye óeho' indi óetaa-ídí, hedi ovâytu'an háa Saul ûnpóe'in in p'óegé oe Damascus-piye namändi. Háa Saul-di Nanbí Sedó Jesus óemû' waagi hedá Jesus-dá óehée'an waagá ovâytu'an. Ovâytu'an wá' háa Saul khunwôeda'ginpídíbo' in t'owa oe Damascus Jesus-ví'gedi ovâyt'ôe'annin.

28 Hediho in Jesus-ví t'ôekhuwa'indi Saul óesígíkê', hedi i-á oe Jerusalem i'ge t'ähkí indádí naji'. Iwe wá' khunwôeda'ginpídíbo' in t'owa Nanbí Sedó Jesus-ví'gedi ovâyt'ôe'an.

29 Wên t'owa iwe diji', Hudíyobá dimuu hebo Israel nange já'wédí di'ää. Indádí wá' ihí'máadáhá' ituhkannan, hedi dit'aypóedí hádídí óeháyí'in dâytu'wämáa.

30 Hewänbo in tí'ûuwin páadé'in háa óekhâymáa'in dínhanginpóe ihaydi, oe Caesarea bú'piye óeshaveho', hedá iwedáhá' wiyá bú' Tarsus-piye óesan.

31 Nă'i naphade ihayhää in méesate'in t'owa dívíwé'ge'o'in i' nange Judea-á Galilee-á Samaria-á to'wídí wänbo wí'ovâyjänäkí'ohpí, hedi shánkí dikaypóe. Hedi Nanbí Sedó Jôesi Táa báyéki dâya'ginmä' hedá i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi ovâykhäge'máa, hedânkun shánkí wänbo dit'owasôe.

Peter ipínnánt'ôe'o' in bú' Lydda-á Joppa-á eeje

32 Ihaydíba Peter t'ämäpiye namändi Jôesi Táadávi t'owa oe Lydda bú' dikw'ó'nin napuwäpówa.

33 Iwe wí sen Aeneas gin nakháwǎʔiʔ óejay. Náʔi sendá wíʔúnʔaʔyǎkankodipídí kháve paayo wíʔúnkodipí ishaa-ídí.

34 Peter-di óetuʔan, “Aeneas, nǎǎ-á Jesus Christ-di wóehekhámáagi. Óshaa, mänpaʔshâa.” Hedí wesebo han iʔan.

35 In t'owa Lydda búʔ dithaaʔin t'ǎhki hedá oʔge oe Sharon nange dithaaʔindá háa únpoéʔin dǎymûʔ, hedí báyéki in diwedí Nanbí Sedó Jesus-víʔpiye dívíwǎyundeʔin dipóe.

36 Ihaydibá wí kwee Tabitha gin nakháwǎʔiʔ, Jesus-víʔpiye iwǎyundeʔiʔ, ee Joppa búʔ nathaa. (Iví kháwǎ-á Greek tundi “Dorcas” únmuu, hedí náʔin híʔ Dorcas-á “Pǎǎ” gin natundaʔ.) Náʔi kweedá háǎdi wánbo t'ǎhki t'owa híwó ovâyoʔ, hedá in sehkanáwó diwówájiʔindá ovâykhǎgeʔmáa.

37 I-á nahaypóedí nachuu, hedí iʔ pení óeʔowídi inbí kuu dínmuu waagibá, hedí oe whaʔkʔay íve óekʔûʔ.

38 Lydda iwedí Joppa-á kayiʔ wínanáhpí, hedí ee Joppa in Jesus-víʔpiye dívíwǎyundeʔin dínhanginpóe Peter-á oe Lydda najiʔin, hedí wíje senáʔ ivíʔpiye ovǎnsan óetuʔǎámídí, “Ti wesebo naʔindádí wíʔunʔǎǎ-ípíʔan, hedí aʔyuuǎgi giwáymú-í.”

39 Hedího Peter wesebo ikhâyʔandi indádí namáa. Iʔ tewhá ee dipówá ihaydi oe whaʔkʔay ívepiye óepiye. T'ǎhki in kwiyaʔ dikw'óʔnin inbí senáʔ dínʔahánnin Peter-ví núʔ diwindi diséjeiʔ, hedí ónkeejoʔ iʔ báyéki to-á k'éwéʔi aa-á Dorcas ipaaʔiʔ waʔ nawówájiʔ ihaydiboʔ.

40 Peter-di t'ǎhki ovâypeejôndi idégeʔdisóge ijûusuʔámídí, hedí ibéedí iʔ pení óemúndedí natú,

“Tabitha, óshaa.” Iʔ kwee itsíwaadi Peter óemûʔdi ishaasóge.

41 Peter-di óemanyâʔdi óekwínukhägeʔnandá in kwiýäʔdádí in wéʔgen Jôesiví t'owa-ádi ovâytuhkánnan dits'úunídí, hedí iʔ kwee wíyá nawówápóeʔin ovâykeeyan.

42 In Joppa-win t'owa dínhanginpóe háa napóeʔin hedí báyéki Nanbí Sedó Jesus-víʔpiye dívíwäyü.

43 Peter ee Joppa náʔi sen Simon gin nakháwäʔivíʔwebo híwó hay thaa iwóyíʔ. Simon-dá púje tävikandiʔ-ân namuu.

10

Cornelius-di Peter óetuhkánnan ivíʔpiye naʔä-íʔin

1 Oe Caesarea búʔ wí sen Cornelius gin nakháwäʔi nathaa. I-á tägintä (10) sundadóvi tsondi namuu, hedí iví sundadó-á “Italy-win” gin ovâytuʔoʔin diwedíʔin dimuu.

2 I-ádi iví k'aygiʔindádí háädi wänbo Jôesi Tádá óeʔaʔginmäʔ tobá Hudíyo dimuupí wänboʔ, hedí in sehkanäwó diwówájiʔin Hudíyo t'owa háyü-anho ovâychäʔmäʔ ovâykhägeʔnamídí, hedá háädi waa Jôesi Tádáviʔpiye ijûusuʔoʔ.

3 Wí thaa thíʔeedí poje iwáypiye nanândi, wí makówáwi t'ôepaʔaaʔiʔ Cornelius ûnpówádi keeʔeedí óemûʔ waagibá ûnpóe, hedí óekháýäʔ.

4 Cornelius hânho óepíháä, hedí iʔ makówáwi t'ôepaʔaaʔiʔ óedamúndedí óetuʔan, “Nanbí Sedó, háadan unʔääʔ?”

Hedí iʔ t'ôepaʔaaʔiʔdi óetuʔan, “Jôesi Tádá uví jûusu nat'oe, hedá wóemûʔ in sehkanäwó diwówájiʔin

t'owa ovâyçhă'măgi'in hediho háa bi'annin wí'ûn'ôede-ípí.

⁵ Năă-á wên senă' Joppa bú'piye u'di ovâysaaní, indá wí sen Simon gin nakháwă'i' óenuuwă-í năwepiye óemá'ídí, i' sendá Peter gin wá' nakháwă.

⁶ I-á iwóyinde' wí púje tăvikandi' Simon ginbá nakháwă'iví tewhá ee, nă'i tewhá-á mâap'oe nú' nak'óe."

⁷ I' makówáwi t'ôepa'aa'i'di Cornelius óehí'bowa ihaydi ijâ'an, hedi Cornelius-di wíje iví tewhá'in t'ôe'indá hedá wí sundado-á ovâythkánan, nă'i sundadodá hăădi waa Cornelius óekhăge'do hedá Jôesi Tádá óe'a'ginmă'.

⁸ Háa i' makówáwi t'ôepa'aa'i'di óetu'an waa Cornelius-di ovâythayyan, hedáhá' Joppa-piye ovâysan.

⁹ Wíyá tháwăn taagepiye wa'di in senă' p'óegé dimăndi, i' bú' tsowa dipowamăn dihaydibo', Peter oe wha'k'aypiye napee ijûusu'amídí.

¹⁰⁻¹¹ Nahăshéhpóedí ihúuyamí'in nada', hebo wa' dăyhăäháa'odibo na'ăăk'óe waagibá ûnpóe, hedi makówá nakhuudee'in ûnkeepóe, hedi wí hăăwí nangepiye nawhăve'ădi imû', i-á wên aa pháagí'in waagi'inbá namuu, hedi jónu wéegé eeje nawhimuu.

¹² In aa iwe t'ămăge'in animăa hăăwên dikw'ôn, hăăpandá p'oekanu-á păăyu-á hedá tsidé-á.

¹³ Hedi to'wídí óehí'máadí nat'oe ginnân: "Peter, ówínú, ovâyhánú hă'in hedá ovâyk'óe."

¹⁴ Hebo Peter natú, "Joe, há'to, Nanbí Sedó. Naa hănhay wănbo wídók'oeپی hăăwí nanbí khuu

gínmuudi gínkhâak'óe'i', gi'bi hääwí khâa'i gin äytumáa'i'."

15 Hedá wíyá i' hí' nat'oe ginnân: "Wí'úkhây'ähpí untúuní'in nakhâak'óe'in hääwí Jôesi Tádá natú'i híwó'di namuu'in."

16 Powin gin napóe, hedi ihaydi in aa pháagí'in wesebo makówápiye óetege.

17 Peter i'ánshaamáa hää-angú i' hääwí ûnkeepóe'i' namuu'in, hedi ihaydíba in senä' Cornelius-di ovâysannin wáy Simon-ví tewhá ûnk'óe'in dâyshaa, hedi oe tehpaá phódi dipówá.

18 Hedi dituhkwínpóedí ditsikapóe, "Ti näwe Simon Peter iwóyí'?"

19 Wa'di Peter i' hääwí ûnkeepóe i'gedi i'ánshaamáadi i' Yä'dâa'i P'oweaahâadi óetu'an, "Ót'óeyanbe, poje senä'di wóetuwámáa. Nää-áho ówhanbe, hedi ánshaaginpidíbo' indádi ópûn.

20 Naadân dovâytu'an nääpiye di'ää-í'in."

21 Hedi Peter in senä' diji' iwepiye nawân hedi ovâytu'an, "Naa-ân i' omuu undi dítuwámáa'i'. Háadan í'ää?"

22 In senä'di óetu'an, "Cornelius-dáho na'in dísan, i-á sundáđoví tsondi namuu. I-á iví wówátsi ta'ge ihon, Jôesi Tádá óe'a'gin, hedi iví'gedi in Hudíyo t'ähkí híwó dívíhée'o'. Wí makówáwi t'ôepa'aa'i'di óetu'an u wóetu'âamídi iví tewhá eepiye unmú-ídi, hedânho wí hí' uví'wedí nat'oe-ídi."

23 Hedího Peter-di ovâytu'an dits'úuní gin, iwebo dívíwho'kw'ôenídi i' khun.

Hedi i' tháwändá hé'dibo Peter ishaadi ipikhây'an, hedi indádí namäá, hedá wên Joppawin Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indá wá' dimää.

24 Wíyá tháwändá oe Caesarea dipówá. Cornelius-áho iví'we natsíkha'än, iví äy-á maatu'indá k'ema'indá ovâywé'ge'annin wóegé.

25 In Peter-'in t'ähkí i' tewhá ee dipówá ihaydi Cornelius-di ósengitü'an, hedi Peter-ví páadépiye idége'disóge óe'a'geenídí.

26 Hebo Peter-di óekwinukhäge'nán, hedi óetu'an, "Ówínú, u' waagibá naa wí t'owada'mán omuu."

27 Hedi dänhí'hondi i' tewhá íve dats'ú. Peter-di in báyéki t'owa iwe diwé'gekw'ó'nin ovâymú',

28 hedi ovâytu'an, "Ti wí'únhanginnáhpí'an wí Hudíyo ûnkhaak'óe'in iví kuu ûnmuudi pi'wên t'owa-ádi iwóeni'in hedá inbí'piye na'ádâamú-í'indá? Hebo Jôesidi naa ná'in díhá'an: Naa wíðínkhây'áhpí otúuní'in wây-á t'owá híwó'nin wíðimuupí'in háa naa dínkhâak'óe'in indádí dáywóeniídí.

29 Hedânkun näwepiye o'ää-ídi dídaa'andi naa 'joe' gin wó'túhpí. Hedi nää-á dítu'âamí háadi u'di dítuhkánnannin."

30 Cornelius-di óetu'an, "Poje thaa phade poje iwe thí'êedi, nää waabá naná, hedi naví tewhá ee dáyjûusu'odi o'än, hedi tsikhagipi wí sen ots'á'i aa nato'ondi dínkeepóe, hedi naví hânge nakwinudee.

31 I'di naa dítu'an, 'Cornelius, Jôesi Tádá uví jûusu nat'oe, hedá i' hääwí u'di in sehkanäwó diwówáji'in ovâymägi'i' imú', hedi háa bi'o'in há'to ûn'óede-í.

³² Nää-á wí toʔwí oe Joppa-piye násân, Simon óetuʔâamídí uviʔpiye naʔää-ídí, i-á Peter gin wáʔ nakháwă. Wí púje tävikandiʔvíʔwe naʔân, i-á Simon ginbá nakháwă, hedí mâapʔoe núʔ nathaa.ʔ

³³ Hediho wesebo wên senäʔ dovâysan wóetuhkánnamídí, hedí u-á wesebo unʔäädí híwó biʔan. Nää-á náwe tʔähkí gikwʔó, hedá Jôesi Tádá-á wáʔ náwe naʔindádíba naʔân. Nää gikwʔó ívítʔöeyaanídí hääwí tʔähkí háa Nanbí Sedó Jôesi Tádádí wóetuʔan waa naʔin díʔöeʔamídí.”

Peter-di in Cornelius-ʔin Jôesi Tádáví híʔ ovâytʔöeʔoʔ

³⁴ Hedí ginnân Peter natú: “Nää naa dînhanginná taʔgendi Jôesi Tádádí tʔowa tʔähkí handáʔ ovâymaaʔin.

³⁵ Tʔähkí toʔwên iʔ dâyaʔaʔginnin hedá híwó dívíʔoʔindá iʔdí ovâysíghóndeʔ, tobá wăhăäwin dimuu wänboʔ.

³⁶ Iʔdí iví tun in Israel tʔowa ovâymägi, hedí ovâytuʔan dínkodí i-ádí dívíwóenídí Jesus Christ iʔandi namuudi, i-á tʔowa tʔähkígíʔ shánkí natsonjiʔi-ân namuu.

³⁷ Un úhanginná háa tíʔúugedí napóeʔin oe Galilee nange hedá háyú Judea nange nanáʔ tʔähká, John iʔ pʔóʔpʔoekandiʔdí in tʔowa dipʔóʔpʔoepúuwíʔin ovâytuʔan dihaydí.

³⁸ Úhanginná Jôesi Tádádí iví Yăʔdâaʔi Pʔoewaahâa ônsannin Jesus Nazareth-wiʔ, hedânho Jesus-áho óesógeʔin ikeeyamídí hedá in pínnánda óemäänídá, hedí Jôesi Tádá i-ádí najídi Jesus-di híwó in tʔowa ovâyʔoʔ wáy namää wänboʔ, hedá

hăyú i' Penísendidi ovâyt'ôephadekannannin hehkháa ovâymăgi.

39 “Hăăwí Jesus-ví'gedi gínhanginná'di na'indi t'owa âyt'ôe'o', háa i'an waa ee Jerusalem bú' hedá i' wé'ge'i bú'ây in Hudíyoví nange t'ăhká naná'di'. I-á óet'óhtăgek'û'di óehay.

40 I-ânkun i' namuu Jôesi Tádádí óewáywówápaai', hedí dínkeeyan i' powage'i thaa nachuu iwedi wíyá nawówápóe'in.

41 T'ăhki t'owadá wí'óemû'pí, hebo na'in iví'gedi ívíhée'amídí páadébo díde'mannindânho i' âymû'. Wíyá nawówápóe ihaydi i-ádí ívíhúuyan.

42 Hedí i'di na'in díjôn Jôesi Tádáví tun in t'owa âytunphaadé-ídí, hedá âytú'âamídá ta'gendi i-ânkun namuu Jôesi Tádádí óesóge'i' t'ăhki t'owa ovâykeekw'ôenídí háa híwó háa híwóhpi díví'annin, wí'gíngi in ho dichuu'indá in wa' diwówáji'indá.

43 T'ăhki Jôesi Tádáví tukhe'mindi dítú'an, t'ăhki to'wên Jesus-ví'piye dívíwâyunde'inbí t'aywó'di dín'owó'jen. Jesus-ânkun ônk'û' gin dîn'amídí.”

In Hudíyo dimuupí'in i' Yă'dâa'i P'oewaahâa dăykê'

44 Wa'di Peter-di gin ovâytumáadi i' Yă'dâa'i P'oewaahâa nawá t'ăhki in iví hí' ônt'ôeyande'inbí'wepiye.

45 Hedí in Hudíyo Jesus-ví'piye dívíwâyunde'in Peter-ádí di'ăă'in hânho ovâyháa'an, i' Yă'dâa'i P'oewaahâa in Hudíyo dimuupí'in wá' báyékiibo ovâymăgidi.

46 Dínhanginpóe ovâymăgi'in inbí hí' ho dit'oedi, gá pi'wí tundi dívíhée'odân, hedá Jôesi Tádá ívíwo hay'i namuu gin ditû'dá.

47 Hedī Peter-di in i-ádí di'äá'in ovâytu'an, "Nä'in t'owa-á i' Yä'dâa'i P'oewaahâa dâykê', na'in i' âykê' waabá. Hedânkun tóebo wí'ûnk'óepí ovâykhâa'amídí p'oedí ovâyp'ó'p'oe'amí'in, hewä."

48 Hedīho in Cornelius-'in ovâytu'an dínkhây'ä' dip'ó'p'oepúuwí'in, dâykeeyamídí Jesus Christ-ví'in dimuu'in. Hedáhá' indi óedaa'an wí hâyú thaa indádí iwóyí'nídí.

11

Peter-di ovâytumáa in Jerusalem-'in méesate'in háa napóe'in

1 In Jesus-ví t'ôekhuwa'indá hedá in wé'gen Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in oe Judea t'ähki dikw'ó'nindá dínhanginpóe in Hudíyo dimuupí'in t'owa wá' Jôesi Tádávi hí' iwe dívíwäyü'in.

2-3 Hebo wáy wên t'owa Jerusalem bú'win dichanpóe t'ähki t'owa Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in dínkhây'ä' in Hudíyoví kuu wá' dâyhûuwí'in. Hedīho Peter Jerusalem-piye namäa ihaydi indi óetu'an, "Häáwí gínkhâak'óe'i bi'an. Heháadan in Hudíyoví k'ewe taa dâymáapí'in t'owaví'we unji', hedá indádá bihúuyan?"

4 Hedī Peter-di ovâythayyan t'ähki háa páadé iwedibo napóe'in.

5 Ginnân natú: "Oe Joppa bú' o'ân dihaydi naa dáyjûusu'o', hedí o'äak'óe waagibá dînpóedí wí häáwí dínkeepóe. Wên aa pháagîn waaginbá namuu'in makówádí nawândi dínkeepóe, jónu wéegé eeje nawhimuu'in, hedá naví nú' dînpówá.

6 Hed̄i híwó in aa phoge dómû?, hed̄i t'ämäge?in hääpandá p'oekanu-á pääyu-á tsídé-á dovâymû?.

7 Hed̄i to?wídí díhí?máadí ot'oe. Ginnân dítu?an: 'Peter, ówínúdí ovâyhánú hä?in hed̄á ovâyk'ôe.'

8 "Hebo naa-á otú, 'Joe, há?to Nanbí Sedó. Hânhay wânbo naví sóphoge wídótógipí wí hääwí nanbí kuu gínmuudi gínkhâak'óe?i?, gi?bi hääwí khâa?i gin âytumáa?i?.'

9 "Hebo oe makówádí wíyá i? hí? ot'oe, gin: 'Wí'úkhây?ähpí untúuní?in nakhâak'óe?in hääwí Jôesi Tádá natú?i híwó?di namuu?in.'

10 Powin gin napóe, hed̄á hää t'ähkí makówápiye óewáytege.

11 "Ihaydibáho poje senä? Caesarea bú? iwedi ovâysannin i? tewhá ee o?án diwe dipówá.

12 Hed̄i i? Yä?dâa?i P'oewaahâadi dítu?an, 'Ánshaaginpidíbo? indádí ópûn.' Wên sí tí?úuwin páadé?indá wá? naa-ádí dimää, hed̄i i? sen dítuhkánandiví tewhá ee gits'ú.

13 I?dân na?in dítu?an wí makówáwi t'ôepa?aa?i? iví tewhá íve nawindi óemû?, hed̄i i? t'ôepa?aa?i?di ginnân óetu?an: 'Wên senä? oe Joppa-piye ovâysân ná?i Simon náwe óemá?ídí, i-á Peter gin wá? nakháwä.

14 I?dibá wovâyt'ôekankhâymáa hádídí u-á hed̄á háyú uví k'aygi?indá wovây?aywoení?in.'

15 "Cornelius-di naa díhí?bowa ihaydáhá? naadá dovâyhée?an. Wa?di báyéki otúhpidíbo i? Yä?dâa?i P'oewaahâa inbí?wepiye nawân, páadé na?in gínpóe waagibá.

16 Hed̄i dîn?ánpówá i? to hí? Nanbí Sedó Jesus häädi wânbo natú?di?, gin: 'John-di t'owa

p'oedida' ovâyp'ó'p'oe'an, hebo undá i' Yä'dâa'i P'oewaahâa-á bînkáyí wí p'ó'p'oekan waagibá.'

17 Jôesi Tádádí i' Yä'dâa'i P'oewaahâa ovâymägi, hedá hanbá na'in dímägi, Nanbí Sedó Jesus Christ-ví'piye ívíwäyu ihaydi. Hediho häâ-an naa omuu, ti naa dînk'ôe Jôesi Tádá dówóyí'nídí? Naa-á joe."

18 Hediho in t'owa háa Peter-di ovâytu'annin dit'oe ihaydi wíyá wídítúhpí híwóhpí i'annin. Ditú, "Jôesi Tádá hânho hay'i namuu. I'di in Hudíyo dimuupí'in t'owa wá' ovâykhäge'nan inbí t'aywó'di dâyjoe'amídí, wówátsi nahándepí'in dâymá've-ídí."

Oe Antioch bú' Jôesi Tádáví tun dâywäyunde'

19 Stephen óehay ihaydi phaapiyedi in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in ovâyjänäkí'o' hediho t'âmäpiye dishavemää. Wáy wên oe Phoenicia nangepiye dimää, wây-á oe Cyprus nangepiyá, hedá wây-á oe Antioch bú'piyá. Eeje indi in Hudíyo t'owada'mânho Jesus-ví'gedi ovâytu'an, in Hudíyo dimuupí'in t'owa-á joe.

20 Hewänbo wáy wên in dijá'nin senä'dáho oe Antioch bú'piyebá dimää'indá in Hudíyo dimuupí'in wá' Nanbí Sedó Jesus-ví'gedi ovâyt'ôe'o'. Nă'in senä'dá Cyprus-windá hedá Cyrene-windá dimuu.

21 Hedi Nanbí Sedó Jôesi Tádádí nă'in senä' ívíwo ovâykaymägidi híwóhay t'owa Nanbí Sedó Jesus-ví'piye dívíwäyudi iví'piyá dívímägi.

22 Oe Jerusalem in méesate'in t'owa háa oe Antioch napóe'in dínhanginpóe, hediho iwepiye Barnabas óesan.

23-24 Barnabas-á híwó'di sen namuu, hedi pín ta'gedi i' Yä'dâa'i P'oewahâa-á imáa, hedi íwiwo Jesus-ví'piye iwäyü. Hedi oe Antioch napówá ihaydi imú' hânho híwó'di Jôesi Tádáí ovây'o'in, hediho nahíhchanpóe, hedi ovâytumakhe'an pín ta'gedi Nanbí Sedó Jesus-ádí dimúunídí. Báyéki t'owa Nanbí Sedó Jesus-ví'piye dívíts'anwäyü.

25-26 Ihaydáhá' Barnabas-á Antioch iwedi oe Tarsus bú' naná' diwepiye namää Saul óenuuwä-ídí, hedi óeshaa ihaydi oe Antioch eepiyebá óemaa. Iwânho indá hedá in wé'gen méesate'in t'owa-á wí paayo t'ähki dívíwé'ge'o', hedi in wíjedi báyéki t'owa ovâyhá'an. Ee Antioch in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in páadé ovâyts'ankháyã' "Christian" gin.

27 Ihaydibá wên Jôesi Tádáví tukhe'min Jerusalem diwedi oe Antioch-piye dimää.

28 Wí wêe in diwedi Agabus gin nakháwã'i iwínú, hedi in méesate'in t'owa ovâytu'an, "I' Yä'dâa'i P'oewahâadi naa dínhangin'ânnan dihaapuwagi'o'in wáhãä t'ähki." Háa Agabus natú waa ta'gendi napóe Claudius natsondimuu ihaydi.

29 Hediho in Antioch-win Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in t'ähki dâywéhpêe'an háyü dínkodi ihay inbí chã' dâywé'ge'amí'in, in tí'úuwín páadé'in oe Judea dithaa'inbí'wepiye ovâysaanídí.

30 Hediho han díví'andi Barnabas-ádí Saul-ádí i' chã' ovân'an, hedi indá in Jerusalem méesate'in tsonninbí'wepiye dänho'.

In Jesus-ví'piye' dívíwäyunde'in wíyá ovâyt'ôephadekannan

¹ Ihayhãã han napoe'o iwáydí i' nangewi tsondi Herod wên méesate'in t'owa ovâyjänäkí'amídi natsompóe.

² Hedá wá' natsompóe James wí tsijó phá'dí óeháyjídí, i-á John-bí pá'dây ûnmuu.

³ Herod ûnhanginpóe háa i'annindi in Hudíyo ovâyhíhchannannin, hediho Peter wá' óepankáyjídí natsompóe. Gin i'an nã'i Hudíyoví shánkí'eedi dínná' dihaydi, "Oewáasepî' pává koe shánkí'eedi" gin dâytü'o'.

⁴ Peter óeyâ'di óepansóge, hedi tä'di sí (16) sundadodi óe'âyînmáa, jó'nängin díví'egó'o'. Iwedânho i' Hudíyoví shánkí'eedi Passover gin dâytü'o naphade ihaydi, Herod-di Peter óepiyekhâymáawän in t'owaví páadépiye ôntunjó'namídí.

⁵ Hebo wa'di Peter napannän dihaydi, in méesate'indi ihayda' ônjúusu'o' Jôesi Tádádi óekhäge'namídí.

Peter i' pan tewhá iwedi óema'p'ãûnwhihssuu.

⁶ Khu'déedí naná, hedi wíyá tháwän hédénpiye Herod-di Peter óepiyekhâymáawän. Perer-á nakadénawhimuu wíje sundadoví jáagé, hedi handidi najó'k'óe. In wây-á wíje sundado-á oe pan tewhá já'wé'in phódi iwe da'âyînwîn.

⁷ Tsíkhagipí wí makówáwi t'ôepa'aa'i' iwe nakwînudee, hedi pan tewhá íve nakohkeepóe. I' makówási t'ôepa'a'ídi Peter k'uuwoe eedi óewáda'andi óekheshaa, hedi óetu'an, "Ówänäki',

óshaa.” Hed̄i iʔ kadéna khóe eeje nawhimuuʔiʔ ûnwhih̄suu.

8 Hed̄i Peter óetuʔan, “Uví sibaʔáa-ádí uví anto-ádí ótoʔ.” Hed̄iho Peter han iʔan. Hed̄áháʔ óetuʔan, “Nää-á uví kʔéwéʔin to-á wáʔ ótoʔ, hed̄i naví tíʔúgé unwóeʔää-í.”

9 Hed̄iho Peter pan tewhá iwedi i-ádí napee, hebo wíʔûnhanginnáhpí háa iʔ makówáwi tʔôpaʔaaʔi iʔoʔin taʔgendi napoeʔoʔin háa hádéewáy iví ánshaa iwe waagi náʔi háäwí imúndeʔin.

10 Wêe sundado naʔáyîwinwin diwe daphade, hedá wíyá wêe-á, hedáháʔ in kwäkʔu phódi iwe dapówá, iʔ búʔ pʔóegé iwe nacháʔnin. In phódi wíʔbo napikhuudee. Hed̄i dapee, hed̄i wéhpêe pʔôe daphade, ihaydáháʔ iʔ makówáwi tʔôpaʔaaʔi wáypiye napóedí Peter wíʔbo óejoeʔan.

11 Nää-á Peter ûnhanginpóe náʔi háäwí taʔgendi ûnpóeʔin, äädaʔ wínamuupí, hed̄i ginnân iʔánshaaʔan: “Näbâa dînhanginná taʔgendi Nanbí Sedó Jôesi Tádá iví tʔôpaʔaaʔi isan naa Herod-ví mangedi hedá in Hudíyo tʔowavíʔwedá dînʔaywoenídí, hedânho háawên jänäkíʔin dikandaʔin wídíʔamípídí.”

12 Ihaydáháʔ John Mark-ví jíyá Mary-víʔpiye namää. Ee-á háyú-anho tʔowa dívíjûusuʔodi dikwʔó.

13 Napówá ihaydi in jáʔwéʔin tehpaá phódi iwe ipópóʔan, hed̄i wí tewhá tʔôeʔi aʔyú, Rhoda gin nakháwáʔi namää imúunídí to-angú namuu.

14 Peter ihéeʔandi natʔoedi iʔ aʔyú wese ûnhanginná toʔwí namuuʔin. Hânho nahíhchanpóedí in phódi ihuu-ívíʔwedi oe ívepiye

i'ääts'úde in t'owa ovâyt'ôe'amídí, “Peter oe já'wé tehpaá phódi iwe nawin.”

15 Indi óetu'an, “U-ân unbondoemuu.” Hebo i' a'yú-á ihe'jidida' natû', “Háa wâytu'an waa ta'gennânkun namuu.” Indi óetu'an, “Hádéewáy wí makówáwi t'ôepa'aa'i namuu, Peter óe'âyînmáa'i'.”

16 Wa'di dívíhí'máadíbo Peter-á ihe'jidida' ipópó'o', hedi in phódi dâyhoo ihaydi to'wí namuu'in dâymû'di ovâyháa'an.

17 Peter imannan dituháanídí, hedi ovâyt'ôe'an háa Nanbí Sedó Jôesi Táa iví makówáwi t'ôepa'aa'i' isan waa i' pan tewhá iwedi óepeeyé-ídí. Hedáhá' ovâytu'an, “James-á hedá in wé'gen tí'úuwín páadé'indá bint'ôe'an háa dînpóe'in.” Hedi iwedi wíyá wáypiye namää.

18 Nahé'dénpóe ihaydi in sundado hânho dîntû'.

19 “Wáyo Peter?” gin dívítsika'máa. Herod natsonpóe dâynuuwă-ídí, hebo wí'óeshaapí. Hediho Herod-di in áyí'nin ovâytsika'yan háa napóe'in, hedi in wídínhanginnáhpídí natsonpóe ovâyháanú-ídí.

Ihaydáhá' Herod-dá Judea nange iwedi oe Caesarea bú'piye namää, hedi wí háyú thaa iwe iwóyí'.

I' tsondi Herod nachuu

20 Herod hânho nat'ay in t'owa Tyre-á Sidon-dá dithaa'inbí'piye. In t'owa ná'in wíje bú'win Herod-ví nange iwedi inbí húugí' dín'ää'ă, hedânho dívíwé'ge'an dívíhée'amídí, hedáhá' wên senä' iví'piye ovâysan. Indá Herod-ví tewhá ee p'ó'dédí' t'ôe'i-ádí dívík'ema'an, i-á Blastus gin

nakháwă, hedi i' óetu'an Herod óedaa'amídí wiyá indádí wínat'ay-ípídí.

21 Herod wí thaa ovâyhée'amídí ide'man. Ivi tsondiwi aa i'awe, hedáhá' i' tsondi púwédé eedi isóge, hedi thaa t'ähkí in t'owa ovâyhée'an.

22 Ihí'máa ihaydi in t'owa ginnân dívítuwínúnde', "Jôesidân díhí'máa waagibá nat'oet'óe, wí sendida'bán joe."

23 Wesebo Nanbí Sedó Jôesi Tádádí wí makówáwi t'ôepa'aa'i' óesan Herod óehay'amídí, hedi pubádi iví see ônk'oedího nachuu. Han ûnpóe idi in t'owa wí'ovâyty'anpídí Jôesi Tádáda'mân hay'i namuu'in.

24 Hewänbo báyéki t'owa Nanbí Sedó Jôesi Tádáví tun shánki wänbo dit'oe'o, hedá báyéki ônsíghónde'.

25 Ihayhääbá Barnabas-á Saul-ádi inbí t'ôe oe Jerusalem dânbowa, i' chá' in méesate'in tsonnin ovâymägidi, hedi iwedí oe Antioch-piye dawáymää. John wá' indádí dânho', i-á Mark gin wá' nakháwă.

13

Barnabas-á Saul-á ovände'mandá ovänsan Jôesi Tádáví hí' t'owa ovây't'ôe'amídí

1 Oe Antioch bú' iwe in wé'gen méesate'indádí wên Jôesi Tádáví tukhe'mindá hedá wên iví hí' ovâyhá'o'indá diji'. Ginnân dikháwă: Barnabas-á, Saul-á, Simeon-dá (i-á "Phéndi Sen" gin óetu'o'), Lucius-á (i-á Cyrene nange'i namuu), Manaen-dá (i-ádi hedá i' tsondi Herod-ádi wé'ge dasôe).

2 Wí thaa diwé'gekw'ó Nanbí Sedó Jôesi Tádá óe'a'ginmäänídí hedá dívíhaadä'amídá, hedi i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi ovâytu'an, "Naadi Barnabas-á Saul-ádi dovãnde'man wí t'ôe hääwí dîn'amídí. Nää-á undá in wíjebá bînsôege-í han dän'amídí."

3 Hediho wíyá dívíhaadä'an, hedi in wíjevî'di dívímankw'ódidi ovãnjúusu'an, hedi ovãnsan.

Barnabas-á Saul-á oe Cyprus daji'

4-5 Hediho Barnabas-á Saul-ádi damää, i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi ovãntu'an waa. John Mark wá' indádi naji' ovãnkhäge'namídí. Oe Seleucia bú'piye dimää, iwedáhá' kophé iwedi wí p'ojâadi Cyprus gin dâytu'o' iwepiye dimää. Hedi Salamis bú'-á dipówá, hedi iwe Jôesi Tádáví tun in Hudíyoví méesate eeje ovây't'ôe'o'.

6 In poje senä' nã'i p'ojâadi i'ge t'ähkí diji', ihaydáhá' oe Paphos bú' dipówá. Iwe wí Hudíyo sen óemû', Bar-Jesus gin nakháwã'i' (Greek tundi "Elymas" gin nakháwã). I-á pínnándi namuu hedi natû' i-á Jôesi Tádáví tukhe'bi-ân namuu, hewänbo ihójomáa.

7 Nã'i sendá i' nangewi tsondi Sergius Paulus-ví k'ema ûnmuu. Sergius Paulus-á hânho há'i sen namuu, hedi Jôesi Tádáví hí' nat'ôeyanda'di Barnabas-á Saul-á ovãntuhkãnnan.

8 Hebo nã'i pínnándi nada' ovãnkhaa'amídí, hedânho i' tsondi' óetumáa, "Wíwíwãäyü-ípí háa wóetumáa'in."

9 Hedi Saul (nää Paul gin wá' óekháyã'de') i' Yä'dâa'i P'oewaahâa pín ta'gedi imáa, hedi tsíhtáye Elymas óedamünde',

10 heḍi óetuʼan, “U-á Penísendiví ay-ân kavêe unmuu, u-á wí hójoʼidaʼ unmuu, hääwí biʼoʼi-á yäʼdâapíʼdaʼ namuu, hääwí híwóʼdi namuuʼi-á nâatʼay, u-á Jôesi Tádáví taʼgeʼin pʼôe mânmäagiʼamíʼin undaʼ.

11 Nää-á ótʼôeyanbe, Nanbí Sedó Jôesi Tádádá wóetuhchänukhâymaa, heḍanho untsíʼtʼaapúuwí, heḍá ívíwo hay thaa iʼ than wänbo wí híyää wänbo wínâamúunípí.”

Paul ihíʼbowa ihayḍi wesebo Elymas-ví tsée iwe ûnkhaadeedi tʼâhkí ûnkhunpóe, heḍi oepiyá nääpiyá najidi wí toʼwí óetuʼwämáa óepaamáʼve-íḍí.

12 Háa Elymas ûnpóeʼin iʼ tsondidi óemúʼ ihayḍi Jôesi Tádáví tun iwäyu. Iʼ hääwí Nanbí Sedó Jôesi Tádávíʼgedi nahâhpóeʼiʼḍi óeháaʼan.

Paul-á Barnabas-á oe Antioch búʼ Pisidia nange nanáʼ diwe dajiʼ

13 Paul-áḍí iví kʼemaʼindáḍí Paphos-di kophé iwedi dimää, heḍi oe Pamphylia nange iwe Perga búʼ dipówá. Iwe John Mark-di Paul-á Barnabas-á ovänjoeʼan heḍáháʼ i-á Jerusalem-piye nawáymää.

14 Perga iwedi in wíje damää, heḍáháʼ Antioch búʼ oe Pisidia nange dapówá. Heḍi kaykhanwówá thaa in Hudíyoví méesateʼay ee datsʼú Jôesi dânʼaʼginmääníḍí.

15 Wí toʼwí wí hâyú háa Moses itaʼnan diwedi itunnan, heḍá wiyá toʼwí-á hâyú-á in Jôesi Tádáví hânʼoeʼin tukheʼmin dâytaʼnan diwedá itunnan. Dântunkanbowa ihayḍi in méesate pʼóʼḍéḍíʼindi toʼwí óetuʼan Barnabas-á Saul-áḍí ovântuʼamíḍí,

“Tí’ûuwin páadé’in, ti wên tumakhe wänbo nä’in t'owa ovâymääni? Dada’dáho nää ovâyhée’amí.”

16 Hedího Paul iwínúdí imannan dívít'ôeyaanídí, hedí ginnân ovâytu’an:

“Un Israel t'owa, hedá un wé’gen t'owa Jôesi bîn’a’ginmä’indá, bít'ôeyanbe.

17 Na’in Israel t'owa Jôesi Tádáví’piye ívíwäyunde?, hedí hân’oebo’ i’dân nanbí thehtáy pahpá’in dінде’man, hedá oe Egypt nange dithaa ihaydi ovâykhäge’nan díví’âyt'owasôewé-ídí, tobá iwewin wídimuupí wänbo?, hedáhá’ iví kaydi há’i nange iwedi ovâypiye.

18 Hedí jónántä paayo ahkon ni’ge diji’ ihaydi ovây’áyíngi’an.

19 Hedí Jôesi Tádádí ovâykhäge’nan tsé ihay háäge’in t'owa ná’i nange Canaan gin dâytu’an diwe ovâyháanú-ídí, hedáhá’ i’di in Israel t'owa Canaan ovâywije.

20 Jónän tägintädáhá’ p’ánántä (450) paayo óeho’ ná’i t’ähki napúuwídí.

“Iwedáho Jôesi Tádádí ovâytsonninkw’óe’ó, iví tukhe’bi Samuel óesóge puwahay.

21 Hedí in t'owadi Samuel óedaa’an wí kw’áye’i tsondi ovâysôege-ídí, i’ wé’ge’i nange’in t'owa dín’án waagibá, hedího Jôesi Tádádí Saul ovâymägi, i-á Kish-ví ay ûnmuu, hedí in Benjamin-bí ây iwedi’i’báho namuu. Saul-á jónántä (40) paayo inbí kw’áye’i tsondi dínmuu.

22 Ihaydiho híwóhpi i’andi Jôesi Tádádí óejâa’an, hedí David óesóge inbí kw’áye’i tsondi dínmúunídí, i-á Jesse-ví ay ûnmuu. Jôesi Tádá natú, ‘Naa dîhanginná David-ví ánshaa-á navî’ waagibá

ûnmuu'in, hedá i-á hääwí t'ähki háa naa otú waa ikanhûuwí.'

²³ Jôesi Tádá iví tun imägi David-ví thehtáy pahpá'ây iwedi wí na'ä'in ná'in Israel-win t'owa ovây'aywoenídí, hedi i-áho náa napówá, i-á Jesus-ânho namuu.

²⁴ "Hewänbo wa'di Jesus iví t'ôe its'an'anpídíbo?, John i' p'ó'p'oekandi'di in Israel-win t'owa t'ähki ovâytumáa, 'Unbí t'aywó'di binjoe'an, ihaydânho wâyp'ó'p'oe'amí.'

²⁵ Hedi John iví t'ôe ibowakhây'o' ihaydi, ihayda' ovâytumáa, 'Ti naa-ân i' bîntsíkha'máa'i' omuu gin í'ánde'? Naa-á joe. Bít'ôeyanbe, naví shánki tí'úugá wíyá to'wí napowagí'o, i-á naví shánki itsonmáa'i' namuu. Naa ihay híwó'di wó'muupí iví anto wänbo dônp'äädí-ídí, ginnânho John natú.

²⁶ "Tí'ûuwin páadé'in, un Abraham-bí ây iwedi'in ímuu'indá hedá un wé'gen t'owa Jôesi Tádá bîn'a'ginmä'indá, undádí na'indádí Jôesi Tádádí dítu'an hádídi in t'owa ovây'aywonde'in.

²⁷ Hewänbo in t'owa Jerusalem dithaa'in hedá inbí tsonnindá ta'gendi wídínhanginnáhpí to' Jesus namuu'in, hedá i' hí' Jôesi Tádáví tukhe'min Jesus-ví'gedi dâyta'nandi wídika'póya'pí. Tobá inbí méesate eeje kaykhanwówá thaa waa ná'i hí' dâytundo wänbo?, híwó wídika'póya'pí. Hedânho dítú Jesus óháyjí'in ûnkây'ä?, hediho háa in Jôesi Tádáví hân'oe'in tukhe'min dâyta'nan waa ta'gendi napóe.

²⁸⁻²⁹ Hääwí t'ähki Jesus óe'andi Jôesi Tádáví ta'nin diwe ho nata'muu. Ná'in t'owadi Pilate óedaa'an natsonpúuwídí Jesus óháyjídí, tobá wên

t'aywó'nin wí'ônshaapí wänbo?. Hedi han óe'andá nachuudá in phé'win diwedi óewáve, heda wí t'owápho ee óek'û'.

30-31 “Hewänbo Jôesi Tádádí óewáywówápa. Hâyän wänbo wên t'owaví'piye Jesus ipikeeyan, indá dimuu in to'wên óeyuuhonnin Galilee iwedi Jerusalem iweday wá' nachuupidíbo?. Hedi ná'in t'owadá wé'gen t'owa ovâytumáa nawáywówápóe'in dâymû'.

32-33 “Hedi nä-á na'indá wá' ná'i? híwó'di tun wây't'óe'o?: Jôesi Tádá nanbí hehãäwi thehtáy pahpá'in iví tun imãgi Jesus óewáywówápakhây máa'in, hedi háa ovâytu'an waa na'in inbí äy iwedi'in gimuu'ingî' i'an. In eedi'in Psalm diwebo háa Jôesi Tádádí Jesus óetu'an waa ginnân nata'muu:

Nää thaa dovâykeeyan naa uví Tádáho omuu'in.

34 Wíyá wáygé Jôesi Tádá gin wá' natú:

Naadi David dótu'an ta'gendi hânho híwó dókhây máa'in,

hedi un wá' hanbá wâykhây máa.

Hedi ná'i hí'-á ginnân natunda?: Jesus-ví tú'-á wí'ûnseejé-ípí gá óewáywówápakhây máadân, hedi há'to wíyá nachuu-í.

35 Hedânho David-di wây-á wéhpêe Psalm ita'nan diwe Jôesi Tádá gin óetu'an:

Uví yã'dâa'i ayví tú' wínâasijepãkhây máapí.

36 David-á wí'bo iví'gedi wí'ihí'máapí. Iví thaa wa' nawówáji? ihaydi háa Jôesi Tádádí óetu'an waa iví t'owagî' i'an, ihaydáhá' nachuu, hedi iví páadé kã'ää'in ovâykhã'kw'ódi iwebá óekhã'k'û', hediho iví tú'ho ûnsije.

37 Hewänbo Jesus-ví tú'-á wí'ûnsijepí, i-á i' Jôesi Tádádí óewáywówápaá'i namuu.

38-39 "Tí'ûuwín páadé'in, naa oda' íkapóewí'in ná'in náä wâyťuhkankhây máa'in: Háa Jesus i'annin namuudi unbí t'aywó'di wovây'owóje-í. Tobá i' tsontun Moses ita'nandi bîn'a'ginnamídí úvíkhääde wänbo', há'to unbí t'aywó'di wovâyjâa'amí, hewänbo Jesus-ví'piye úvíwäyundedáho wovâyjâa'amí-á kun.

40 Náä undá bí'áyîngi'an hedânho ná'in Jôesi Tádáví hí' iví tukhe'min dâyta'nannin wí'ûnpúuwípídí:

41 Un ítű'in naví hí' wídînchä'muupí'in bít'ôeyan.

Unbí thaa eeje wí hääwí wäyupíwó'di namuu'i hânho hay'i namuudi naa dáykhây máa, hedi wí'úvíwäyukhây máapí tobá wí to'wídí wovâythayjo wänbo'.

Hediho wovâyháa'amí, hewänbo wí'úvíwäyü-ípí, hedânho íchuuwí."

42 Paul ihí'bowá, hedi i-ádí Barnabas-ádí i' Hudíyoví méesate iwedi dapeemän dihaydi in t'owa dida'ji' owáy wíyá kaykhanwówá thaa ná'i hääwí dit'oe i'gedíba shánki ovâyhée'amí'in,

43 hedi dínwé'gek'ewe' dihaydi, báyéki in t'owa Paul-ádí Barnabas-ádí dimää, hedi in wíjedi ovâytumakhe'an Jôesi Tádáví sígísehkanä iwe dívíwäyuhúwídí. Wáy wên ná'in t'owa-á Hudíyo dimuu, wây-á wëndá Hudíyo dimuupí wänbo in Hudíyoví khuubá dâyhon.

44 Wíyá jáadi i' kaykhanwówá thaa naná' diwe, t'ähki waa in bú'win t'owa dívíwé'ge'an ná'i

Jôesi Tádávi tun Paul-ádí Barnabas-ádí dănt'ôe'odi dit'oe-ídí.

45 In Hudíyoví p'ó'dédí'indi nă'in báyékí t'owa in wíjeví'piye dimăndi ovâymû' ihayđi, ívíwo dithúupóe, hedí ovâytumáa Paul-ví hí'-á ta'gen wí'ûnmuupí, hedá iví'gedá híwóhpi dívíhée'an.

46 Hebo Paul-ádí Barnabas-ádí khunwôeda'ginpídíbo' ovâyhée'an. Ginnân datú: “Nakhây'ă Jôesi Tádávi hí' un Hudíyo páadé wâyt'ôe'amí'in, hedího han ân'an. Hebo bînjoegi'andi úvíkeejo' undá in wówátsi nahándepl'in bînkáyjî'in wí'ímuupí'in, hedânho năa nă'indi wâyjoekankhây máa, hedá in Hudíyo dimuupí'inbí'piye gamän,

47 gá Nanbí Sedó Jôesi Tádádí iví ta'nin diwe na'in ginnân dítu'andân:

Naadi u' wíde'man wí ko waagi'ba unmúunídí,
in Hudíyo dimuupí'inbí'piye unmú-ídí,
in t'owa t'ăhkí năa oepáa k'ayđi hádíđí
ovây'aywoení'in ovâytu'ăamídí.”

48 In Hudíyo dimuupí'in iwebá diji'in nă'i hí' dit'oedi hânho dihíhchanpóe, hedí ditú, “Nanbí Sedó Jôesi Tádávi hí' híwó'di ûnmuu.” Hedí t'ăhkí in to'wên Jôesi Tádádí ovâyde'mannin nă'in wówátsi nahándepl'in dăykáyjídí iví'piye dívíwăyü.

49 Hedí shánkí wänbo t'owa i' nange t'ăhkí dikw'ó'nin Nanbí Sedó Jôesi Tádávi tun dit'oemän.

50 Hewänbo in Hudíyodi in bú'win kwiyă' kodit'owa dimuu'in Jôesi Tádá óe'a'ginnin ovâyt'e'ya'nan, hedá in senă' kw'áye'in dimuu'in wá', hedího nă'indá Paul-á Barnabas-á ovănjänăkí'an hedá inbí nan diwedí ovănkhehpiye.

51 Hedihō inbí anto iwedi dānna[?]jeepidi in t'owa ovāykeeyamídi kodi wídíví[?]anpí[?]in, hedáhá[?] ná[?]i wêe bú[?] Iconium eepiye damāā.

52 Hedihō in Antioch bú[?] dithaa[?]in Jesus-ví[?]piye dívíwāyunde[?]in hânho dihíhchanpóe, hedá pín ta[?]gedá i[?] Yä[?]dāa[?]i P'oewaahâa-á dāymāa.

14

Paul-ádi Barnabas-ádi Jôesi Tádávi tun oe Iconium bú[?]ovāyt'ôe[?]o[?]

1 Háa Paul-á Barnabas-á oe Antioch dānpóe waabá oe Iconium wá[?] dānpóe. I[?] Hudíyoví méesate[?]ay ee dats'ú, hedihō hânho híwó ovāyhée[?]andi báyéki t'owa Hudíyo dimuu[?]indá Hudíyo dimuupí[?]indá Jesus-ví[?]piye dívíwāyu.

2 Hewānbo wên Hudíyo inbí hí[?] dívíwāyundepí[?]indá wāy-á Hudíyo dimuupí[?]in ovāyt'e[?]ya[?]nan, hedihō ná[?]in Hudíyo dimuupí[?]in in Jesus-ví[?]piye dívíwāyunde[?]inbí[?]piye háa dichāa.

3 Hebo Paul-á Barnabas-á híwó hay jáadi iwebo dānwóyí[?], hedihō khunwōeda[?]ginpídibo Nanbí Sedó Jesus-ví[?]gedi dānhí[?]māa. Hedihō i[?]dá ovānkaymāgi pinnān t'ôe dān[?]amídi, hedānho in t'owa ovāykeeyamídi i[?] hí[?] ivi sígisehkanā ūnmuu j[?]gedá ta[?]gen namuu[?]in.

4 Hebo in t'owa i[?] bú[?]windá dit'oedi handa[?]wídi[?]ánshaamuupí. Wēndá in Hudíyo-ádi dipóe, wēndá in wíje Jesus-ví t'ôekhuwa[?]indádá.

5 Hedihō wên Hudíyo-ádi wên Hudíyo dimuupí[?]indádi in bú[?]win p'ó[?]dédí[?]in wóegé díví[?]ánshaamāgi ovānwā[?]amídi hedá ovānk[?]usäyú-ídá.

6-7 Hebo háa ovãnkhâymáaʼin Paul-á Barnabas-á dãnhanginpóe, hediho oe Lycaonia nangepiye dajân, hedi wíje búʼ Lystra-á Derbe-á iwe hedá jʼge tʼãhká Jôesi Tádávi híwóʼdi tun in tʼowa ovâytʼôekanhon.

Paul oe Lystra búʼ óekʼusäyu

8 Nãʼi búʼ Lystra iwe wí sen natsiʼdeeʼipiʼ naʼãn. Naʼaypuyädibo haʼbi namuu, hediho wáymûu wänbo wíʼijíyépí.

9 Paul ihíʼmáadí nãʼi sendá natʼôeyannãn. Paul-dá taʼgebo óemûʼdi ûnhanginná iʼ sen in wäyu ûnhekháapúuwídí imáaʼin,

10 hediho kaygi óetuʼan, “Ótaʼgewínú.” Hedi iʼ sen ichãnuwínúdí natsiʼdee.

11 In báyéki tʼowa iwe dijiʼin háa Paul iʼannin dâymûʼdi diʼánde wên wíje inbí jôesi damuuʼin, hediho kaygi ditú inbí tundi, “Wên jôesi damuuʼin makówádi nanbíʼwepiye dawân hedi naʼin tʼowa waaginbá dapaa.”

12 Ditú Barnabas-á Zeus-ân namuu, hedi Paul-á Hermes gân óekháyǎʼ, gá Paul shánki ihíʼmáadân. *

13 Wí méesate hayʼi oe búʼdí jáʼwé nakʼóe, iwe in tʼowa Zeus dâyaʼaʼginmäʼ. Iʼ méesatewi owhaʼ wên tôedo-á hedá póvi ophídéʼi-á iʼ búʼ tehpa phódi iwepiye imaa, hedi i-ádi in tʼowa-ádi in tôedo dâytʼaháanú-íʼin didaʼ ovãnʼaʼginmäänídí.

14 Hebo Paul-á Barnabas-á háa in tʼowa dívíkhâymáaʼin dãnhanginpóe ihaydi inbí

* **14:12** In Lycaonia-win tʼowa-á in wéʼgen Greek tʼowa waaginbá dimuudi báyéki jôesi dínkwʼó. Iʼ shánki pʼóʼdédíʼ-á “Zeus” gin óekháyãndeʼ, hedá wí tʼôekhuwaʼi-á “Hermes” gân nakhãwã.

k'éwé'in to dānwhee'an ovâykeeyamídí háa díví'o waa wí'ovānhí'anpí'in, hedá in t'owaví jáa dān'ääts'údedi dāntuwínú,

15 “Háadan gin úví'o”? Na'indá t'owada' gamuu un waaginbá. Na'indá ga'ää Jôesi Tádáví híwó'di tun wâyt'ôe'amídí, hedânho ná'i hääwí nachä'muupî' úví'o'i bínjoe'amídí, hedá i' nawówáji'i Jôesiví'piye úvíwäyú-ídá. I-ân makówá-á nandá mâap'oe-á hedá hääwí t'ähki eeje nakw'ó'di-á ikhíjé.

16 Hedi tobá hān'oebo nää puwahay wáyjé t'ähkí'in t'owa háa díví'amí'in dida' waa Jôesi Tádádí ovâykanmägi wānbo'?

17 thay'eedi ovâykeeyan háawi i' namuu'in hānho híwó ovây'andi. I'dān in kwan makówádí wovâyjemu, i'dibá hääwí i' nan diwedi napaa'i wovâypaye. I'dān koegi' wovâymä' hedá wiyá hääwí unbí pí'ná wovâyhíhchannamígí'-á,” gin Paul-di ovâytu'an.

18 Hebo tobá t'ähkí ná'i ovâytumáa wānbo', báyékí t'ôe dānpóe in t'owa ovâywóyí'nídí in tôedo widâyt'ahāanú-ípídí in ovān'a'ginmāānídí.

19 Ihaydibá wēn Hudíyo Antioch bú'win hedá Iconium bú'windá dipówá, hedi Paul-á Barnabas-á ovāntunsúumáadí in Lystra-win t'owa háa ná'in dipówá'in ditú waagida' dívíwäyü. Hediho Paul óek'usäyü hedi óehay gin dichanpóedí ee bú'dí já'wépiye óewhaapiye.

20 Hewānbo wēn Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in Paul-ví'wepiye di'ää, hedi wa'di iví'ge dibūuwin dihaydi iwínú, hedá wiyá i' bú' iwebá nawáyts'ú. Wiyá tháwändá i-ádí Barnabas-ádí oe Derbe

bú?piye damää.

Paul-á Barnabas-á oe Antioch bú?piye dawáymää

21 Oe Derbe bú? Jôesi Tádávi híwó?di tun ovâyt'ôe?an, hedí báyéki t'owa Jesus-ví?piye dívíwäyu. Ihaydiho oe Lystra-á Iconium-dá i?gepiye hedá Pisidia nangewi bú? Antioch-piyá dawáymää.

22 Nã'i bú? eeje in Jesus-ví?piye dívíwäyunde?in ovâykhäge?nan shánki kay?indi dívíwäyü-ídí, hedá dântumakhe?an ta?gendi dívíwäyuhûuwí?in. Ovâytu?an, "T'ähki na'in âyt'ôephaadé-í?in ginpúuwí oe makówa gipówápídíbo?"

23 Hedí t'ähki i? méesate eeje tsonnin ovâykw'ódi, hedáhá? dänjûusu?andá dänhaadä?andá t'ähki in dívíwäyu?in ovâytu?an, "Nanbí Sedó Jôesi Tádádí wovâypahûuwí."

24 Nää-á Pisidia nange i?ge daphademää, hedá Pamphylia nange iwá dapówa.

25 Iwe in Perga bú?win t'owa Jôesi Tádávi tun ovâyt'ôe?an, hedá iwedá wiyá wêe bú? Attalia-piye damää.

26 Iwedáhá? kophé iwedá i? wêe Antioch bú? iwepiye dawáymää. Iwedânho hân páadedí wáypiye damää hedí damäápídíbo in méesate iwe?in t'owadi ovänjûusu?an Jôesi Tádávi sígísehkanädi ovän?áyîngi?amídí, iví t'ôe dän?amídí. Hedí nää-á inbí t'ôe-á dänbowadi dawáy?ää.

27 Oe Antioch dapówa ihaydi t'ähki in méesate?in t'owa ovâywé?ge?an, hedí ovâytu?an háa Jôesi Tádádí ovänkhäge?nannin i? t'ôe dän?andi t'ähki,

hedá ovâythayyan háa in Hudíyo dimuupí'in wá? Jôesi Tádádí ovâymägi'in dívíwäyú-ídí.

28 Báyéki thaa oe Antioch in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indádi dänwóyí'.

15

Oe Jerusalem in méesate'in tsonnin dínwé'gepóe

1 Wên senä' oe Antioch dipówá Judea nange iwedi, hedi indi in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in ovâyhá'o'. Gin ovâytu'an: "In Hudíyo waaginbá ík'ewetaamuupídá Moses natsonpóe waa, undá há'to' oe makówápiye ímú-í."

2 Paul-á Barnabas-á ívíwo wí'ovänhí'anpí háa in senä' dipówá'in ditû'nin, hedi indádi báyéki dívítuhkannan. Hediho Paul-á Barnabas-á hedá wây-á wên Antioch-win senä'dá ovâyde'man Jerusalem-piye dimú-ídí, iwe ovâyhée'amídí in Jesus-ví t'ôekhuwa'indá in méesate'in tsonnindádi ná'i hääwí napóe i'gedi.

3 Hediho ná'in senä' Antioch iwedi ovâysandi ná'in wíje nange Phoenicia-á Samaria-á i'ge diphade. Eje in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in ovâytu'an hääwí t'ähki háa in Hudíyo dimuupí'in dínpóe'in, inbi kuuu dâyjoe'andi Jesus-ví'piye dívímägi. Hedi ná'i hí' dit'oedi hânho dihíhchanpóe.

4 Jerusalem bú' in senä' dipówá ihaydi, in méesate'in t'owa-ádi in Jesus-ví t'ôekhuwa'indádi hedá in méesate iwe'in tsonnindádi in ovâysígíhógi. Ihaydiho Paul-ádi Barnabas-ádi ovâytu'an t'ähki i' hääwí Jôesi Tádádí ovâykhäge'nandi díví'amídí i'gedi.

5 Hebo wên Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indá Pharisee t'owa-ân dimuu, hedi dívíwínúdí ginnân ditú, "In Hudíyo dimuupí'in t'owa-á dínkhây'ä' in Hudíyoví k'ewe taadi ovâytaa'amí'in, hedá wá' nakhây'ä' ovâytu'â'amí'in t'âhkí i' tsonnun Moses ita'nandi'ây'a'ginnamí."

6 Hedího indádi in Jesus-ví t'ôekhuwa'indádi in méesate iwe'in tsonnindádi dívíwé'ge'an ná'i hääwí i'gedi dívíhée'amídí.

7 Híwó hayho dívíhée'an, ihaydiho Peter iwínúdí ovâytu'an, "Tí'ûuwín páadé'in, úhanginná hâyú hay paayo phade Jôesi Tádádi naa díde'mannin in Hudíyo dimuupí'in dovâyhée'amídí iví híwó'di tun dit'oe-ídí hedá i'piye dívíwäyü-ídí.

8 Jôesi Tádá t'owa t'âhkíví ánskaa ûhanginná, hedi na'in dínkeeyan i'dá in Hudíyo dimuupí'in wá' ovâysíghógi'in i' Yä'dâa'i P'oewaahâa ovâymägidi. Na'in dímägi waabá in ovâymägi.

9 Hedá ikeeyan t'âhkí indádi na'indádi handa' dímaa'in, gá indi iví hí' õnwäyüdi i'dá inbí t'aywó'di inbí pí'nädi ovâyjâa'andân.

10 Heháadanho nää un ída' Jôesi Tádá bînt'ayjaa'amí'in? Undá ítsonpoe'o in Hudíyo dimuupí'in Jesus-ví'piye dívíwäyü'in wên hääwên kây'in díví'amí'in, hewänbo háa bîntsonmáa'indá na'in wíginkodipí iví'amídí, nanbí thehtáy pahpá'in wá' wänbo wídkínkodipí. Wí hääwí kháa'i inbí t'ú'k'eegi bîn'í'k'úya' waagibá úví'o'. Ha'wâa wí'úví'amídí.

11 Na'indá ívíwäyunde Nanbí Sedó Jesus-ví sígísehkanä ûnmuudíbo dîn'aywoenídí, hedá in Hudíyo dimuupí'in wá' handidíba ovây'aywoeni."

12 Ihaydáhá? Barnabas-áđí Paul-áđí ovâyhée?an. In t'owa t'âhkí diwé?gekw'ó?nin hânda? dikwodee ovânt'ôeyandedi in wíjedi ovâytumáadı háa Jôesi Tádáđí ovânkhäge?nannin t'âmäge?i pinnán t'ôe dân?amíđí in Hudíyo dimuupí?in t'owa-áđí daji? ihayđi.

13 Dânhí?bowa, ihaydáhá? James-dá ginnân ihée?an: “Tí?úuwin páadé?in, nää-á naa-áhá? dînt'ôeyan.

14 Simon Peter-di na?in dítu?an Jôesi Tádáđí in Hudíyo dimuupí?in t'owa wá? ovây?áyîngimáa?in, heđi handidi dînkeeyan wên in diwedí ovâyhógi?in iví?in ûnmúuníđí.

15 In Jôesi Tádáví tukhe?min hân?oebo hanbá ditú, heđi háa Nanbí Sedó Jôesi Tádá natú?in ginnân dâyta?nan:

16-18 ‘T’ tsondi David-ví ây iwedi?inbí tsonkhuu dínhândí wí tewhá nakanu?i waagi?inbá dipóe,

hewânbo wáy wí thaa naa owáy?ä? heđá inbí tsonkhuu dovâywáymääní.

Háa dimú?de waagibá dovâywáykwohkhây máa. Naa han dáykhây máa heđânho t'âhkí in wé?gen t'owa dida?íđí dítáa-í?in,

hâyü in Hudíyo dimuupí?in dovâyhógi?in naví?in dînmúuníđí.

Ginho Nanbí Sedó Jôesi natú, i?dá hân?oe ná?i hääwí t'owa ovâyhangin?ânnan.”

19 Heđá James gin wá? natú, “Nä?i hí? Jôesi Tádá natú?i namuudi, ginnân naa dînchanpoe?o: Wíginkhây?âhpi in Hudíyo dimuupí?in Jôesiví?piye dívíts'anwâyü?in âytu?âamí?in háawin kây?in dâyt?amíđí.

20 Han ívî'amívî'wedi, âyta'nami ginnân âytu'âamídí: Wídâyk'o'ípí i' koegî' nakoekhâak'óe'i gá in wé'gen t'owa inbí jôesi dâymägidân, * hedá wíyá to'wíví kwee-ádí háa sendádí wídívíwho'kw'ôenípí, hedá in animâa ovâyk'éwhihánú'inbí píví i' ûnp'oe napeepî'-á wídâyk'o'ípí, hedá i' ûnp'oe wänbo-á wídâyk'o'ípí. †

21 Gin naa otû' gá nã'i hääwí i'gedí Moses ita'nandân, hedí kaykhanwówá thaa waagi Hudíyoví méesate eeje báyéki paayo phade waabo nã'in Moses ita'nannin t'owa dâytundo', hedá ívî hí'-á t'ähki bú' naná' deeje ônt'ôe'o'."

In Hudíyo dimuupí'in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in wên ta'nin ovâysan

22 Hedího in Jesus-ví t'ôekhuwa'indá in méesate'in tsonnindá hedá t'ähki in wé'gen méesate'indá ginnân ditú, "Wên senä' na'inbí'wedibá dimuu'in âyde'mamí, hedí Antioch-piye âysaaní Paul-á Barnabas-á indádí." Hedího Silas-á Judas-á ovänkê', nã'i Judas-áho Barsabbas gin wá' nakháwă. In méesate'in t'owadi nã'in senä' báyéki ovän'a'gin.

23 Hedí wên ta'nin indádí dâyho' ginnân nata'muu'in:

* **15:20** 15:20 In Hudíyo dimuupí'in t'owa-á dâyhäáwíkhíjé inbí jôesi dínmuunídí, hedí koegî'-ádí wíyá hääwí-ádí nã'i jôesiví'piye dâyhúja' dây'a'ginmäänídí, hedáhá' i' koegî' bá dâyk'ch'áade' in t'owa dâyk'o'ídí. In Hudíyo dichanpoe'o nã'i koegî' dâyk'oeđá, in wé'gen t'owaví jôesi dây'a'ginmä' waagibá díví'amí. † **15:20** In Hudíyo dínkhâak'óe nã'i píví na'ûnp'oepeepí' dâyk'o'ídí, hedího in Jesus-ví t'ôekhuwa'in wídida'pí in Hudíyo dimuu'in gi'bi píví dâyk'o'í'in in Hudíyo dimuu'in wí'ovâyháachannamípidí.

“Un Hudíyo ímuupí’in hebo nanbí tí’ûuwín páadé’in ímuu’in, un oe Antioch bú’ hedá in nange Syria-á Cilicia-á íthaa’in, na’in Jesus-ví t’ôekhuwa’indá hedá in méesate’in tsonnindá unbí tí’ûuwín páadé’in gimuu’indi wâysengitumáa.

24 Na’in gínhanginpóe wên t’owa nâwedi dimää’indi piháawi háäwí wovâytu’annin, hediho inbí hí’ dínmuudi wí’ûnhanginnáhpí háa úví’amí’in, hedá t’ähkí únbéede. Hebo na’indá há’in t’owa wí’âytu’anpí ha’wâa díví’amí’in.

25-26 Hedânho ívíwé’ge’an hedi âywéhpêe’andi gitú híwó namúuní’in Paul-á Barnabas-á unbí’piye wâysaanídí. Indá senä’ âysígi’in damuu, hedá dakhâymuu inbí wówátsi Nanbí Sedó Jesus Christ-gí’ dänmäänídí. Hedá wá’ gitú híwó namúuní’in wây-á wên senä’ âyde’mamídí indádí damú-ídí,

27 hediho Judas-á Silas-á âysan. Háa nã’in ta’nin diwe âyta’nan waa indibo hanbá wovâytuhkankhâymaa.

28-29 I’ Yä’dâa’i P’oewaahâa natú híwó wínamuupí’in wí háäwí kây’i wâytu’âamídí úví’amídí hedá na’in wá’ hanbá gichâa. Hebo nã’i hí’-áho únkhây’ä’ bîn’a’ginnamí’in: Wíwînk’o’ípi i’ koegi’ in wé’gen t’owa inbí jôesi dâymägi’i’, hedá wíwînk’ûnp’oek’o’ípi, hedá in animâa ovâyk’éwhihánú’inbí pívi i’ ûnp’oe napeepí’ wíwînk’o’ípi, hedá wíyá to’wívi kwee-ádí háa sendádí wí’úvíwho’kw’ôenípi. Nã’i háäwí wí’úví’anpídí híwó únpúuwí. Sndgidiho’.”

30 Hediho Judas-á Silas-á Barnabas-ä hada Paul-á Antioch-piye ovâysan. Dipówá ihaydi in méesate’in t’owa t’ähkí ovâywé’ge’an hedi in

ta'nin ovâymägi.

³¹ In t'owa dâytunnan dihaydi hânho dihihchanpóe in híwó'nin tumakhe dit'oedi.

³² Judas-ádi Silas-ádi Jôesi Tádávi tukhe'min damuudi in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in báyéki ovâyhée'andi ovâytu'an kwee waa sen waa di'âanídí, hedí inbí hí'dí ovâykhäge'nan shánki kay'indi dívíwäyü-ídí.

³³⁻³⁴ Ihay häyü thaa iwe da'än, ihaydáhá' datú Jerusalem-piye dawáymú-í'in, iwedibáho páadé ovânpunjôn. In Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in Antioch-'in dimuu'indi ovântu'an, "Jôesi Tádávi wovân'âyîngihúuwí hää p'óegé damändi," hedí damää.

³⁵ Hebo Paul-á Barnabas-ádi oe Antioch-bo dänwóyí'. Eewân indá hedá báyéki wây-á dikw'ó'nindádi Nanbí Sedó Jôesi Tádávi hí' in t'owa ovâyt'ôe'o'.

Paul-ádi Barnabas-ádi dänwije

³⁶ Wí häyü thaa naphade ihaydi Paul-di Barnabas óetu'an, "Jaho gawáymú-í t'ähki bú' eeje, hää Nanbí Sedó Jôesi Tádávi tun äntunphade eeje, hedá hä'in méesate'in tí'úuwín páadé'in änmúuní, gänhanginpúuwídi tigú híwó'gí dimän."

³⁷ Barnabas-á nada' John Mark indádí bá dänhúuwí'in.

³⁸ Hebo Paul-á wínahíjepí. Ihe'jidida' natû' Mark-á indádi wíðänhúuwípí, gá oe Pamphylia nange diji' ihaydi ovânjoe'andân, hedí iwe Mark wiyá wínada'pí indádi in t'ôe i'ámí'in.

³⁹ Hedí ívíwo dântuhkannandi dänwije. Barnabas-di Mark óekê' i-ádi damú-ídí, hedí kophé

iwedi oe Cyprus-piye damää. Hewänbo Paul-dá Silas-á óede²man.

⁴⁰ In Jesus-ví²piye dívíwäyunde²in dívíjûusu²an Jôesi Tádádí ovãnsígi²áyînhûuwí²in, hedi damää.

⁴¹ In nange Syria-á Cilicia-á i²ge damää, hedi in méesate²in t'owa ovâykhäge²nan shánkí kay²indi dívíwäyú-ídí.

16

Paul-áđí Silas-áđí Timothy namää ovänkhäge²namíđí

¹ Cilicia nange iwedi Paul-á Silas-á ná²i bú² Derbe-piye damää, hedá wíyá bú² Lystra-á. Iwe wí sen Timothy gin nakháwã²i² nathaa, i-á Jesus-ví²piye iwäyunde²i namuu. Iví jíyá Hudíyo-ân ûnmuu, hedi i² wá² Jesus-ví²piye iwäyü, hebo iví tádá-á Greek-ân ûnmuu.

² In Jesus-ví²piye dívíwäyunde²in oe Lystra-á Iconium-dá dithaa²in ditû² Timothy-á híwó²di sen namuu²in.

³ Paul nada² Timothy-di oványuuhûuwí²in, hewänbo páadé óeho² i² Hudíyoví k'ewe taadi óetaa²amíđí, gá ee dimän ni²ge báyéki Hudíyo dithaadân, hedi indá t'ähkí dínhanginná Timothy-ví tádá Greek ûnmuu²in.

⁴ Iwáy bú² iwéngé dimän dihayđi in méesate²in t'owa ovâyhangin²ânnan háa in Jesus-ví t'ôekhuwa²indá hedá in méesate²in tsonnindá oe Jerusalem ditú²in, hedá ovâytu²an ná²i hí² dáy²a²ginnamí²in.

⁵ Hedi in méesate²in t'owa shánkí kay²indi dívíwäyü, hedá shánkí wänbo t'owa-á dívíwäyuhon.

Háa Paul oe Troas imû'in

⁶ Oe Asia i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi Jôesi Tádávi hí' i'gedi wí'ovâyhí'măgipí, hedihó in nange Phrygia-á Galatia-á i'ge diphade.

⁷ Oe Mysia nange nantaa dipówá ihaydi ná'i nange Bythinia ditsudeda', hewänbo i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi ovâykhâ'an.

⁸ Hedihó Mysia nange i'ge wá' daphade, hedí Troas bú' iwá dapówá.

⁹ I' khun Paul wí hääwí ûnkeepóedí imû' waag-ibá ûnpóe. Wí sen Macedonia-wi iví páadépiye nawindi kay'indi óeda'máa, "Nää Macedonia-piye óká've na'in díkhäge'namídí."

¹⁰ Hedí Paul ná'i ûnkeepóe i'gedi dítu'an dihaydi wesebo na'in ívíkhây'an Macedonia-piye gimú-ídí, gínhanginnândi ta'gendi Jôesi Tádá nada' iví híwó'di tun in t'owa iwe'in âyt'ôe'amí'in. *

Oe Philippi bú' Lydia-á Jesus-ví'piye iwäyu

¹¹ Troas-di kophé iwedi gimäädi i' p'ojâadi Samothrace-piye gipówá, hedá wíyá tháwándá iwedáhá' ná'i bú' Neapolis-piyá gimää.

¹² Iwe i' kophé iwedi giwá, hedí nangedibo oe Philippi-piye gimää. Philippi-á hay'i bú' namuu Macedonia nange iwe, hedí báyéki Rome-'in t'owa iwe dithaa. Häyü thaa iwebo ívíwóyí'.

¹³ I' kaykhanwówá thaa-á i' bú' tehpaá phódi já'wépiye gipee, ihaydáhá' p'o'k'áygépiyá gimää, gá gichanpóedân in Hudíyo t'owa iwepiye dimää'ä dívíjûusu'amídí. Iwá wên kwiyä' diwé'gekw'ó, hedí nange ívíkw'ódidi âyhée'an.

* **16:10** Luke náä indádí nají', i' to ná'i hääwí ita'nandi'.

14 Wí kwee in diwedi nakháwă Lydia gin. I-á Thyatira bú'wi-ân namuu, hedi i' aa p'í tsáawă'i' ívíwo nachă'muu'i kuhcha'i namuu. I'dá Jôesi Tádá óe'a'ginmä', hedi Paul-ví hí' ónt'óeyandedi Nanbí Sedó Jôesidi óekhăge'nan háa natú'in isígikáyjídí.

15 Lydia-á hedá iví k'aygi'indá dívíwăyudi ovâyp'ó'p'oe'an. Ihaydiho i'di na'in dítu'an, "Nă-á únhanginpóe naa ta'gendi Nanbí Sedóví'piye dáywăyunde'in. Hedáho naví tewhá eepiye bíkă've, hedi iwebo úvíwóyí'ní." Hânho kay'indi dítumáadiho gimăă.

Paul-á Silas-á ovănpansóge

16 Wí thaa ee dívíjûusu'o' ipiye gimăn dihaydi, wí a'yúdí díjay. Nă'i a'yú-á wên t'owadi óekumă, hedi wí yă'dâapî' p'oewaahâadi óemăa. Nă'i p'oewaahâadi hăă t'ăhki hí' óetu'o' natúunídí háa t'owa dínpuwagí'o'in. Iví tsonnin hăyú-anho dăychă'hónde' i' i'o'i'di.

17 Hedi Paul-á na'indá i' a'yú gínwóejí'di ituwínúnde' ginnân: "Nă'in senă'dá Jôesigí' dívít'óemăa, i-á i' shánki kw'áyewi namuu. Indá wovâytu'âamí hádídí wovây'aywoeni'in."

18 Hăyú thaa ginho i'o' Paul nat'ayjaapóe píhay, hediho ibeedí i' yă'dâapî' p'oewaahâa óetu'an, "Jesus Christ-di naa dínk'û' wíjôenídí, hă'i a'yúví'wedi ópeeve." Hedi i' p'oewaahâa wesebo ûnpee.

19 I' a'yúví tsonnin dínhanginná i' a'yúdí wiyá wí'ovăychă't'ankhây máapí'in, hediho indi Paul-á Silas-á ovănyâ'di ovănk hóhkay'an i' bú'win p'ó'dédi'in dikw'ó' diwepiye i' bú' pinge,

20 hedá ovâytʉʹan, “Năʹin Hudíyo senăʹdá nanbí búʹ iwe in t'owa ovâyt'eʹyaʹdoʹ.

21 Indá inbí khuu nanbí t'owa ovâyháʹoʹ, hedi naʹin gínkhâakʹóe năʹin khuu âykáyíʹin háa âyʹaʹginnamíʹin, naʹindá Rome t'owa gimuudi.”

22 Hediho in wéʹgen t'owa iwe dijiʹindi Paul-á Silas-á ovânyâʹ, hedi in búʹwin tsonnindi inbí aa ovânwhééʹan, hedi ditsonpóe ovânwhăñíʹin.

23 Báyékí ovânwhădi ihaydáháʹ ovânpansóge, hedi iʹ pan tewhá áyíʹdi óetuʹan híwó ovânʹáyíngíʹamíʹin.

24 Gin óetuʹan dihaydi iʹdá pan tewhá pinge ovânsóge, hedi ovânpóʹtʹăăkʹûʹ.

25 Khun pinudi hăădi Paul-á Silas-á dänjûusuʹoʹ hedá dänkhaʹwoʹ Jôesi Tádá óekúʹdaaʹamídi. In wéʹgen pan dikwʹóʹnindi ovântʹôeyandeʹ.

26 Ihaydi tsíkhagipí iʹ nan hânho naʹaʹyăpóe, hedi iʹ pan tewhá tepú wänbo naʹaʹyăpóe. Wesebo iʹ pan tewhá phódi nakhuudee, hedi iʹ kadéna in pan ovâywhiʹkwʹódiʹi dínwhisuudee.

27 Iʹ pan tewhá áyíʹdi najósaʹwo hedi iʹ pan tewhá phódi nakhuʹundi imûʹ, hediho naʹân tʹăhkí in pan dishavepeeʹin, hediho iví tsijó pháʹ iwahakêʹ hedi ipikheʹkhâyamáawän.

28 Hebo Paul ituwínú, “Wíʹbo wíwiwăʹamípi. Naʹindá tʹăhkí waʹdi năäbo gikwʹôn.”

29 Iʹ pan tewhá áyíʹdidi wí toʹwí óetuʹan, “Wên phakó dínmáʹ,” hedi ônmaadi iʹ pan tewhá ee iwänätsʹúde. Hânho nathathapoeʹo nakhunwôedaʹdi, hedi wesebo Paul-ádi Silas-ádi inbí páadépiye idégeʹdisóge.

30 Hedi iwínúdí oe já'wépiye ovãmpiye hedi ovãntu'an, "Naví sedó'in, hãnnan dáy'amí naa dín'aywoenídí?"

31 Indi óetu'an, "Nanbí Sedó Jesus-ví'piye bíwäyü, u-ádí uví k'aygi'indadí, handidãho wovây'aywoení."

32 Hedi Paul-ádí Silas-ádí Nanbí Sedó Jôesi Táđáví hí' i' pan áyí'di-á hedá t'ãhkí iví k'aygi'indá ovãytu'an,

33 hedi wese i' khun i' pan áyí'didi ovãho' ovã'owêedi-ídí ee datsa'an deeje, hedá wesebo-á i-á hedá in wé'gen iví k'aygi'indá ovâyp'ó'p'oe'an.

34 Hedáhá' Paul-á Silas-ádí iví tewhá eepiye ovãmpiye hedá ovãnhúujôn. I-á iví k'aygi'indá t'ãhkí ívíwo dihíhchanpóe, nã-áho Jôesi Táđáví'piye dívíwäyüdi.

35 Wíyá tháwãn hédéndí in bú'win tsonnindi wên áyí'nin senä' ovãysan i' pan áyí'di óetu'ãamídi Paul-á Silas-á ovãnma'p'ããdi-í'in.

36 I' pan áyí'didi Paul óetu'an, "In bú'win tsonnindi naa dítu'an wãnma'p'ããdi-í'in. Nã-áho damú-í. Jôesi Táđáho wovãn'áyíngihúuwí."

37 Hebo Paul-dá in áyí'nin senä' dipówá'in ovãytu'an, "Tobá wí t'aywó'di wídínshaapí wãnbo', hedá tobá oe Rome gãnkháwãta'k'óe wãnbo', in bú'win tsonnin ditsonpóe na'in díwhãñí'in in t'owa t'ãhkí dímúuní iwe, hedáhá' dípansóge. Hedá nã-á kaađibo wáypiye dísaaní'in dida'. Hebo há'to han dí'amí. Ja' ovãytu'an nãwe wí'bo di'ãã-í hedi indãn dípeemãñí."

38 Hediho in áyí'nin senä'di in bú'win tsonnin ovãyt'ôe'an háa Paul natú'in. In wíje Rome'in

damuu'in in tsonnin dínhanginpóe ihaydi hânho dikhunwôeda'póe,

³⁹ hediho i' pan tewhá eepiye dimää hedi kay'indi ovântu'an, "Dîn'owójé undi." Hedáhá' iwedi ovânpiye hedi ovândaa'an i' bú'dí dapee-i'in.

⁴⁰ Hediho pan tewhá eedi dapeedi Lydia-vi'piye damää. Iwe in Jesus-vi'piye dívíwäyunde'in ovâykweewaasenwaatu'andi ee bú'dí dapee.

17

Oe Thessalonica bú' Paul-á iví k'ema'indá ovâyt'ôephadekannan

¹ Paul-á Silas-á nã'in wíje bú' Amphipolis-á Apollonia-á i'ge daphade, ihaydáhá' Thessalonica bú' dapówá. Iwe wí Hudíyoví méesate'ay dínk'óe.

² Hedi Paul i' Hudíyoví méesate eepiye namää, ihaydá' i'o waabá wáhää namää wânbo'. Eewá poje jáadi kaykhanwówá thaa eeje Jôesi Tádávi ta'nin ovâytundo', hedi i-ádi indádi dívíhé'e'an itunnan ni'gedi.

³ Háa Jôesi Tádávi ta'nin natunda'in ovâythayyan, hedá ovâykeeyan nã'in ta'nin ta'gendi natû'nin i' to'wí Jôesi Tádádi óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí it'ôephadekhây máadáhá' nachuwagi'o, hebo wíyá nawáywówápuwagi'o. Hedá ovâytu'an wá', "Nã'i Jesus, iví'gedi naadi wâytumáa'i', i-ân i' namuu Jôesi Tádádi óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí."

⁴ Wên Hudíyo iwe diji'indá hedá báyéki Hudíyo dimuupí'in Jôesi Tádá dâya'ginmá'indá, hedá báyéki p'ó'dédí'in kwiyä' wá', indá dívíwäyu ta'gen namuu'in háa Paul natû'nin, hedi Paul-ádi Silas-ádi dívíwón.

5 Hewänbo in wé'gen Hudíyo-á dithúupóe báyéki t'owa dívíwäyudi, hediho wên senä' dichä'muupí'in häädi waa ee bú' pinge dívíkwinumáa'in ovâyhógidáhá' báyéki wây-á t'owa ovâywé'ge'an, hedi ovây't'e'ya'nandi ee bú' t'ähki dínwänpitú. Ihaydáhá' in Hudíyo-ádi in senä'dádi wí sen Jason gin nakháwä'ivi tewhá eepiye dimää, i-á Jesus-ví'piye iwâyunde'i namuu, hedi in phódi onthâani'in dívíkhääde?. Paul-á Silas-á ovântuwämáa oe já'wé ovânpeeyé-ídi in t'owavi páadépiye.

6 Hebo in wíje wí'ovänshaapi, hediho in senä'di ovâypiye Jason-dá hedá in wé'gen Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indádi. Khóhkaydi in bú' tsonninbí'piye ovâyho', hedi dívítuwínúndedi ditû?, "Nä'in senä'di wähää dimää wänbo t'owa ovây't'e'ya'do', hedi nää-á nääwá dipówa.

7 Hedi nä'i Jason-dá ovâysíghógi. T'ähki nä'in t'owa i' tsondi Caesar-ví tsonnun dáy'a'ginhánúnde?. Ditû' wí to'wí Jesus gin nakháwä'i' i' kodi tsondi namuu."

8 Hediho in t'owa t'ähki hedá in bú'win tsonnindá dit'oe ihaydi dit'ayyaapóe.

9 Ihaydiho in tsonnindi Jason-dá in i-ádi diji'indádi ovâychä'wá'âakannan ovâyma'p'äädi-ídi.

Oe Berea bú' báyéki t'owa Jesus-ví'piye dívíwäyu

10 Wesebo i' khun in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indi Paul-á Barnabas-á wíyá bú'piye ovänsan, Berea gin dâytu'o'i'. Iwe dapówa ihaydi i' Hudíyóvi méesate'ay eepiye damää.

11 In t'owa iwe'indá in Thessalonica-winbí shánkí dikhâymuu ovânt'ôeyaanídí. Háa datú'in dit'ôeyanda', hedi thamuwaagi Jôesi Tádáví ta'nin dâytundo' dínhanginpúuwídí tigúba háa ovâytu'an waa ta'gen namuu'in.

12 Báyéki t'owa inbí hí' ovânwäyü, in diwedi wên p'ó'dédi'in Greek senä'dá kwiya'dá diji'.

13 Hewänbo wên Thessalonica-win Hudíyo dínhanginpóe Paul-dá Jôesi Tádáví hí' oe Berea wá' ovâyt'ôe'o', hediho iwepiye dimäädi báyéki t'owa hânho ovâyt'e'ya'nan.

14 Wesebo in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indi Paul oe mâap'oe k'áygépiye óesan, hebo Silas-á Timothy-á Berea-bo dänwóyí'.

15 Wên t'owa-ádi Paul namää, hedi indi Athens bú'piye óeho'. Iwe i'di ovâytu'an oe Berea-piye diwáymú-í'in, Silas-á Timothy-ádi ovântu'âamídí häädi dänkodi ihaydi ivi'piye da'ää-í'in. Hediho han díví'an.

Paul-di in Athens-'in t'owa ovâyhée'an

16 Wa'di Paul-di Silas-á Timothy-á oe Athens ovântsíkhá'máadiibo kodi winachanpóepí imúndedi báyéki hääwí dínkw'ó'di' in t'owa dâykhíjédi inbí jôesi dínmuu waa dâychaa'i'.

17 Hediho in Hudíyoví méesate'ay ee báyéki ovâyhée'an Hudíyo-á Hudíyo dimuupí'indá, to'wên Jôesi Tádá dâya'ginmä'in. Hedá wá' thamuwaa-á bú' pingé dâyhääwíku'ch'áade' iwe in to'wên diphademännindá ovâyhée'o'.

18 Hedá wëndá senä' wá' iwe diji', indá in Epicurean t'owa-á Stoic t'owa-á inbí háhkan

dínmuu'in dívíhá'o?. * Nă'in senä' Paul-ádi dívítuhkandodi wên ditsikapóe, "Hânnan nă'i hähsó'yó natunji?" Hedá wëndá ditú, "Hádéewáy pí'wên t'owaví jôesiví'gedi ihí'máa." Gin ditú' gá Paul-di Jesus-ví'gedi ovâyt'ôe'odân, hedi ovâytumáa nachuu'in hedá nawáywówápóe'indá.

19 Hediho in tunjowa'ví'piye óeho', ee okú eedi Areopagus gin dâytu'o'i?, hedi óetu'an, "Na'indá gihangin'ânda' nă'i ts'aabi' hääwí'gedi u'di t'owa ovâyhá'o'i?. Ti na'in dít'ôe'amí'gedi?"

20 Báyékí hääwí năwe bihée'andi wémûu wänbo wígit'oe'pí, hedânho háa natunda'in gínhanginnáani'in gida'."

21 (In Athens-windádi hedá in já'wé'in t'owa iwe dithaa'indádi häädi wänbo t'ähkí hääwí wänbo ts'aabi' namuu'gedida' dívíhí'máa hedá dit'oe'o. Hedânkun han óetu'an Paul.)

22 Hediho Paul in tunjowa'ví páadépiye iwínú hedi ovâytu'an, "Un Athens-'in t'owa, naadi wâymúnde' un báyékí únhääwíkw'ó'nin bîn'a'ginmä'in.

23 Unbí bú' i'ge ojidi wáyjé unbí jôesi bîn'a'ginmä'i dómû', hedá wá' wí antâa-á dómû', iwe bînähäwíkw'óe'ó i' bîn'a'ginmä'igí', hedi eedi gin nata'muu: Wí jôesigí' nă'i antâa âypaa, tobá i' âytaapí wänbo?.' Nă'i mađi bîn'a'ginmä' tobá bîntaapí wänbo?, hediho năä-á iví'gedá naadá wâyt'ôekankhâymáa.

* **17:18** In Epicureans dívíwâyunde' i' shánkí híwó'di hääwí in t'owagí' namuu dihihchaanídí năä oepáa k'aydi. In Stoics-á diháhkanji' ta'gendi gihihchaanídí wíginkhây'âhpí hääwí wänbo gida'í-in hediháa wáydi wänbo wíghaytaachaanípí.

24 “I-á Jôesi Tádá namuu, i-á nã?i nan oepáa-á hedá i? hääwí t'ähki iwe nakw'ó'di-á ikhíjé, hedi i-á oe makówa-á nää nangá shánkí natsonji?. Hedânkun i? méesate t'owa dâyk'w'ódi eejedâ?mân wínathaapí.

25 Hediho t'owavi?wedi khäge? wänbo wí?üntáypí, gá hääwí wänbo t'owa dâypa?i wí?üntáypídân. I?dânkun t'owa t'ähki inbí wówátsi-á inbí hâa-á hedá hääwí dántáy?i t'ähká ovâymä?.

26 Jôesi Tádádí wêe sen ikhíjé, hedi iwediho t'ähki nange?in t'owa dipuyä nää oepáa k'aydi t'ähki dívíthaayé-ídí. Hewänbo in dipuyäpídíbo? Jôesi Tádá i?ánshaa?an häädi hedá wéngé dívíthaayé-í?in.

27 Jôesi Tádádí in t'owa ovâykhíjé indi óenuuwä-ídí, hedi hádeebá óeshaa-í óetuwämáadí. Hewänbo ta?gendi na?in t'owavi?wedi kayi? wínajihpí, wêevi?wedi wänbo-á joe.

28 Jôesi Tádá namuudânkun na?in giwówáji?, hedá íví?a?yänmáa, hedá t'owa-á gimuu. Wáy wên unbí ta?kannin wänbo ditú, ‘Na?in wänbo iví ây gimuu.’

29 Hediho Jôesi Tádáví ây gimuudi wígínkhây?ähpí gi?âaní?in i-á wí hääwí waagi?bá namuu?in t'owa i?gedi diwänpi?ánshaapóedí inbí mandibo dâypaa?i? óedodi háa kwâk'u ts'ä?i?di háa k'uudi.

30 Jôesivi?gedi t'owa híwó wídika?póya?pí ihaydi, i?di wí?ovâytu?anpí ihaydiho naná ovâyguhchäânú-í?in, hewänbo nää t'owa t'ähki wéngé t'ähki diji?in ovâytu?máa inbí t'aywó?di dâyjoe?amídi wí?ovâyguhchäânú-ípídí,

31 gá owáy wí thaa ide?mandi? naná? diwe ovâyta?gekeekw'ôení t'ähki t'owa háa híwó háa

híwóhpí dívíʼannin, hedi wí senho óesóge gin ovâytuʼamídí, hedi náʼi sen óewáywówápaadi thayʼeedi dínkeeyan óesógeʼin” gin Paul-di ovâytuʼan.

³² Wí toʼwí nachuuʼi nawáywówápóe iʼgedi ditʼoe ihaydi, wên dipʼâajidi tʼâmäge Paul óetumáa, hewänbo wây-á wëndá ditú, “Owáy wíyá hããdi náʼi bihééʼandiʼ wíyá gitʼoe-íʼin gidaʼ.”

³³ Hedi Paul iwediho namää.

³⁴ Wên senäʼ iví híʼ ônwäyudi i-ádí dívíwón. Wí sen in diwedi Dionysius gin nakháwă, i-á Areopagus-wi tunjowaʼ diwediʼiʼbá namuu. Wí kwee wáʼ iwäyü, Damaris gin nakháwăʼiʼ. Hedá wáy wây-á tʼowa iwe dijiʼin wáʼ dívíwäyü.

18

Paul-di Jôesi Táđáví híwóʼdi tun oe Corinth búʼ ovâytʼôeʼan

¹ Náʼi naphade ihaydi Paul Athens-di namää, hedi Corinth búʼ napówá.

² Iwe wí Hudíyo sen Aquila gin nakháwăʼiʼ óetsʼantaa, i-á oe Pontus nange naʼaypuyä. Iví kwijó Priscilla-ádí Italy nange wãhããdi datsʼanpówá, gá iʼ Rome-wi tsondi pʼóʼdédíʼ Claudius-di tʼãhkí in Hudíyo oe Rome-di ovâykehpiyedân.

³ Paul-á náʼin wíjeʼinbíʼpiye namää hedi indáđí iwóyíʼ. I-ádí indáđí teʼaapaʼin dimuudi wéʼge dívítʼôeʼan.

⁴ Kaykhanwówá thaa eeje Hudíyoví méesateʼay eepiye Paul namääʼä, hedi kayʼindi ovâyhéeʼoʼ.

Ikhääde Hudíyo dimuu'in hedá Hudíyo dimuupí'indá iví hí' ônsígi'amídí.

5 Silas-ádi Timothy-ádi Macedonia-di dapówá ihaydiho Paul wíyá wí'ite'aapaapí, hebo thaa t'ähki Jôesi Tádávi hí' in t'owa ovâyt'ôe'o', hedi thay'eedi in Hudíyo ovâyhá'o' Jesus-áho namuu í' to'wí Jôesi Tádádi óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí.

6 Hewänbo wí'ônsígi'anpídí iví'piye dit'ayjaapóe, hedá híwóhpí'da' iví'gedí dívíhée'an. Hediho iví aa iwedi ina'jeepídi ovâykeeyamídí ovâyjoekankhâymáa'in. Ovâytü'an, "Jôesi Tádávi'wedi ípedeedá, unbí'innân únmuu, naa wíðinchäänú-ípi. Nää iwedi páadépiye in Hudíyo dimuupí'innân ná'i hí' dovâyt'ôekankhâymáa."

7 Hediho ovâyjoe'andi wí sen Justus gin nakháwä'iví'piye namää. Justus-á i Hudíyoví méesate'ay nú' nathaa, hedi Jôesi Tádá báyéki óe'a'gin.

8 I' Hudíyo méesate p'ó'dédí' nakháwä Crispus gin. I-ádi iví k'aygi'indádi t'ähki Nanbí Sedó Jesus-ví'piye dívíwäyü, hedá báyéki wây-á ná'in Corinth-win t'owa wá' Jôesi Tádávi tun dit'oedi dívíwäyüdáhá' ovây'p'oe'an.

9 Wí khun Paul-di Nanbí Sedó Jesus óemû' waagibá ûnpóe, hedi Paul óetu'an, "Wí'unkhunwôeda'ípi ovâyt'ôe'âamídí naví'gedí, wíwíwí'nípi.

10 Naadi wí'âyîngimáa, hediho wí to'wídi wóeyâ'dá há'to wóewa'amí, gá náa bú' báyéki t'owa naví'in dînpúuwí'in dithaadân."

11 Hediho Paul wí paayodá píngé ee bú' iwóyí' Jôesi Tádávi hí' ovâyhá'odi.

12 Oe Achaia nange wăhăä Gallio óep'ó'dédî'sóge ihayhăäđibá, in Hudíyo díwíwé'ge'andi Paul ūnkenmăä, hedi oe tunjó wháagépiye óeho'di Gallio óetu'an,

13 “Nă'i sendá t'owa ovâyhá'o' Jôesi Tádá piháa óe'a'ginmăänídí, nanbí khuu gínmuu waagá yoe.”

14 Paul ihí'khây máawän hebo Gallio-di in Hudíyo ovâytu'an, “Nă'i sen wên háawin t'aywó'nin hedi háa wên háawin wăhphade yă'dâpí'in namuu'in i'andáho', ihayđânho híwó namúuní naa dáytsíkha'amí unbí t'ehpide tun iví'piye wâyt'ôeyaanídí.

15 Hewänbo năä úwíwänpitu hânbo wáy wí tun namuu i'gedi, wáy wí kháwă namuu i'gedá, hedá unbí khuu i'gedá. Hedáho unnânho ūnpikhây'ă' nă'i hăäwí bînkodi'amí'in. Naa wó'da'pí otúuní'in gi'bi hăäwí háa híwó'di háa híwóhpî' namuu'in.”

16 Gin Gallio-di ovâytu'an dihaydi i' tunjó wháagé iwedi ovâykhepiye.

17 Ihaydi in t'owadi nă'i Hudíyoví méesate p'ó'dédî' óeyâ', i-á Sosthenes gin nakháwă, hedi Gallio-ví páadépiyebo óewhă', hewänbo háa díwí'o'indi Gallio wí'óe'áyîngimăgipí.

Paul oe Antioch bú'piye nawáymăä

18 Paul oe Corinth bú'bo wíyá hăyú thaa iwóyí', hedáhá' in wé'gen Jesus-ví'piye díwíwâyunde'in ovâyjoe'andi i-áđí Priscilla-áđí hedá Priscilla-ví sen Aquila-áđí oe Cenchrea bú'piye dimăä. Cenchrea iwe Paul óek'owa, t'owa ovâykeeyamídí i'annin háa

Jôesi Tádáví[?]piye iví tun imági waa. * Iwedáhá[?] kophé iwedá[?] oe Syria nangepiyá dimän.

19 Hebo iwe dipówápídíbo[?] oe Ephesus bú[?]piye dimää, hedí Aquila-ádí Priscilla-ádí ee bú[?]bo dänwóyí[?]. Paul-dá ovänjoe[?]andi in Hudíyoví méesate[?]ay eepiyá namää, hedí iwe in Hudíyo-ádí báyéki ihéé[?]an.

20 Wëndi óedaa[?]an báyéki thaa indádi iwóyí[?]nídí, hewänbo Paul wínahjepí.

21 Ovâysengitu[?]andi ovâytu[?]an, “Jôesi Tádá natúdáho naa wíyá unbí[?]piye owáy[?]ää-í.” Hedí iwedi kophé iwedi namää.

22 Oe Caesarea bú[?] napówá, iwedáhá[?] oe Jerusalem-piye namää in iwe[?]in méesate[?]in t'owa ovâysengitu[?]âamídí. Iwedáhá[?] oe Antioch-piyá namää.

23 Iwáy wăhăä báyéki thaa na[?]än, hedí iwedi oe Galatia nange í[?]ge t'ăhkí hedá Phrygia nange í[?]gá namää in Jesus-ví[?]piye dívíwăyunde[?]in ovâykhăge[?]namídí shánkí kay[?]indi dívíwăyú-ídí.

Apollos-di Jôesi Tádáví híwó[?]di hí[?] oe Ephesus-á Corinth-á ovây[?]t'ôe[?]an

24 Ihayhăädibá wí Hudíyo sen Alexandria bú[?] iwe na[?]aypyä[?]i[?] Apollos gin nakháwă[?]i[?] oe Ephesus-bá napówá. Nă[?]i sendá nahí[?]magan, hedá Jôesi Tádáví ta[?]nindá híwó[?]dá ôntaa.

25 I-á Nanbí Sedó Jesus-ví kuu í[?]gedí ûhanginná, hedího pín ta[?]gedí wây-á t'owa í[?]gedí ovâyhí[?]máa, hedá áyîngidá Jesus-ví[?]gedí ovâyhá[?]o[?],

* **18:18** Wáyjé[?]dí in Hudíyo senă[?] inbí tun dívímă[?] Jôesigî[?] dívít'ôe[?]amídí, hedí inbí phó dâysômă[?] inbí t'ôe dâybowa píhay.

tobá John i? p'ó?p'oekandiví háhkan ni?gedida? ûnhanginnân wânbo?.

²⁶ Khunwôeda?ginpidíbo? in Hudíyoví méesate?ay ee Apollos-di ovâyhée?an. Priscilla-ádi Aquila-ádi dat'oe ihaydi inbí?piye óeho?, hedi Jôesi Tádáví khuu shánkí thay?eedi ônthayyan.

²⁷ Hedáhá? Apollos-á Achaia nangepiye napunda?, hedi in Jesus-ví?piye dívíwäyunde?indi óetu?an híwó namuu?in namú-ídí, hediho indi in Achaia-win Jesus-ví?inbá ûnmuu?in ovâyta?nan Apollos óesígíkáyjí?in. Apollos-á oe Achaia napówá ihaydi báyéki ovâykhäge?nan in to?wên Jôesi Tádáví sígísehkaná ûnmuudi Jesus-ví?piye dívíwäyü?in.

²⁸ Iví tun ûnkay, hedi in t'owa t'áhkiví páadépiye in Hudíyo ovâytu?an piháa dívíwäyunde?in, hedi Jôesi Tádáví ta'nin ovâyfundodi ovâythayyan Jesus-á namuu i? to?wí Jôesi Tádáví óesóge?i? t'owa ovây?aywoenídí.

19

Oe Ephesus bú? Paul-di Jesus-ví?gedi ovâyhée?an

¹ Wa?di Apollos oe Corinth bú? wáy naji? ihaydi, Paul i? nange i?gedi na?äädí Ephesus bú? napówá, hedi wên t'owa John i? p'ó?p'oekandiví hí? ónwäyü?in ovâymu?.

² Paul-di ovâytsika?yan, “Ti ná?i Yä?dâa?i p'oewaahâa bînké? úvíwäyü ihaydi?” Indi óetu?an, “Na?in wíginhanginnáhpí wí Yä?dâa?i P'oewaahâa wânbo naji?in.”

³ Paul-di ovâytsika?yan, “Háadan handi wovây p'ó?p'oe?an?” Indi óetu?an, “Gá John i? p'ó?p'oekandiví háhkan äywäyüdan.”

4 Paul-di ovâytu'an, "John-di in t'owa ovâyyp'ó'p'oe'an gá inbí t'aywó'di dâyjoe'andân, hedi ovâytumáa, 'Naví tí'úugé wí napowagí'o'iví'piye úvíwäyü-í.' Hedi hä'i-á Jesus-ân namuu."

5 Paul-ví hí' dit'oe ihaydi ovâyyp'ó'p'oe'an dâykeeyamídi Nanbí Sedó Jesus-ví'piye dívíwäyü'in.

6 Hedi Paul iví'di imank'û'di i' Yä'dâa'i P'oewahâa dínwân, hedi wíyá pi'wí tundi dívíhí'máa, hedá Jôesi Tádávi tukhe'min waabá dívíhée'an.

7 Mađi tã'di wíje senä' iwe diji'.

8 Poje p'óe t'ähkí Paul in Hudíyoví méesate eepiye namää'ä, hedi khunwôeda'ginpídíbo' in t'owa ovâyhí'máa. Ovâythayjo' Jesus-ân namuu i' to'wí Jôesi Tádádi óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí, hedi ikhääde' iví hí' ônsígí'amídi.

9 Hebo wáy wên dívíp'óhkây'andi wídívíwäyupí, hedá Jesus-ví p'óe i'gedá híwóhpí-á in iwe dikw'ó'nin ovâyhée'an. Hedânho Paul-di nã'in ovâyjoe'andi in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in i-ádí ovâyho', hedi wí tewhá eepiye dimää, wí sen Tyrannus gin nakháwã'i'di t'owa ovâyhá'o' iwe. Iwá Paul-di thamuwaagi Jôesi Tádávi hí' ovâythayjo'.

10 Wíje paayo t'ähkí Paul gin i'an, hedi handidi in t'owa Asia iwéngé dithaa'in Na'inbí Sedó Jesus-ví'gedi dit'oe, Hudíyo dimuu'indádi Hudíyo dimuupí'indádi.

Sceva-ví e'nûn dida' in yä'dâapi'in p'oewahâa ovaykehpeeyé-i'in

11-12 Jôesi Tádádí Paul óekhäge'nan pínán t'ôe i'amídí, gi'bi hääwí in t'owa wémûu wänbo dâymû'pî', hedího aa'ây hääwí dedantâa hääwí itäge'i' in dihaykw'ó'ninbí'piye ovâyho', hedí dihekháapóe, hedá yä'dâapí'in p'oewaahâa-á in t'owa ovâymáa'in dínpee.

13 Ihayhääbá wên Hudíyo wá' wéngé t'ähkí dívíjáyénde ná'in yä'dâapí'in p'oewaahâa t'owaví'wedi ovâykehpeeyé-ídí. Nää-á indá dívíkhääde hanbá díví'amídí Jesus-ví kháwä ônkháyä'dedi. Ginnân ovâytumáa in p'oewaahâa: "Nä'i Jesus-ví kháwä dônkháyä'de', iví'gedí Paul-di in t'owa ovây't'ôe'o', hedího naadi wítsonmáa náäbo ópееve ná'i t'owaví'wedi."

14 Wí Hudíyo owha' p'ó'dédí' Sceva gin nakháwä'i tsé ihay e'nûn gin díví'o'in ûnkw'ó.

15 Hewänbo han ditû ihaydi, i' yä'dâapí' p'oewaahâadi ovâytu'an, "Jesus dótaa, hedá to'wí Paul námú'indá dînhanginná. Hebo undá – to'innan ímuu?"

16 Hedí i' sen i' yä'dâapí' p'oewaahâadi óemáa'i'di ovâytsaçhänudi hânho ovâymahpúu ovây't'an píhay, hedí aawhée buugi'nin diwahkanmúu'in i' tewhá iwedi dishavepee.

17 In Ephesus bú' dithaa'in Hudíyo-á Hudíyo dimuupí'indá dînhanginpóe háa dînpóe'in, hedího dikhunwôeda'póe, hedí ditû' Nanbí Sedó Jesus hânho hay'i namúu'in.

18 Hedí báyéki in Jesus-ví'piye dívíwäyu'in Paul-ví'we dipówá, hedí dívít'aywó'dihäätsi'andá dâykeekw'ódi háa dívít'siyekanhonnin.

19 Wáy wên dichugekanhá'indá inbí chuge

háhkan ta²di dâykán, hedí dâypahánú in t'owa t'ähkí dâymúunídí. I' ta²di häyú nachä²muu²in dâymaapaa ihaydi p'ánántä maapaasôn (50,000) kwăk'u ts'ä²i chă² napóe.

²⁰ Handidiho shánkí wänbo t'owa Nanbí Sedó Jôesi Tádávi hí² dit'oe²o hedá i²piyá dívíwäyunde².

Háa Paul nakanda² waa

²¹ Nă²i hääwí napóe²i naphade ihaydi, Paul i'ánshaamăgi namú-ídí oe Macedonia nangepiye hedá Achaia nangepiyá hedáhá² oe Jerusalem bú²piyá. Natú, “Owáy eepiye omăä ihaydáhá² dínkhây²ă² oe Rome-piye wá² omú-í²in.”

²² Oe Macedonia-piye wíje iví khăge²nin isan, Timothy-á Erastus-á damuu, hebo i-á shánkí háy tăhkí oe Asia nangebo iwóyí².

Demetrius-di in t'owa ovâyt'e²ya²nan hedânho híwóhpi díví'amídí

²³ Ihayhăădi oe Ephesus báyékí t'owa dit'ayyaapóe in Jesus-ví p'ôe i²ge dimänninbí²wepiye.

²⁴ Wí sen Demetrius gin nakhăwă²i² iwe na²án, i-á kwăk'u ts'ä²i²di ihăäwípa²i namuu, hedí méesate hí²índi ipa², nă²i méesate-á i² kwee Diana dây²a²ginmä² iwe²i méesate hay²i waagibá nakeet'óe²i². Demetrius-á hedá in wé²gen i-áđí dívít'ôemăa²indá híwó hay chă² dínst'úya² inbí t'ôe iwedi.

²⁵ Hedího Demetrius-di iví t'ôe²in hedá wây-á wëndá hă²bi t'ôebá díví²o²indá ovâywé²ge²an, hedí ovâytu²an, “K'ema²in, únhanginná báyékí chă² nanbí t'ôe iwedi gínst'úya²nin.

26 Unbo bînmû? hedá í't'oe háa nǎ'i sen Paul ikanhonnin. I' natû? in jôesi t'owa dâypa'in dâya'a'ginmãänídí ta'gennin jôesi wídimuupí, hedi wí'gíngí nǎä Ephesus-á hedá nǎ'i Asia nange t'ǎhká t'owa iví hí? ovâywâyukannan, hedá iví hí? ûnmuudi báyéki t'owa Diana-ví?wedi dívijâ'an.

27 Hádée nanbí t'ôe i'gedi t'owa híwóhpi díví'ánshaa'amí'in napúuwí. Hedá iwedá madi wá? napúuwí t'owa di'âaní'in i? hay?i kwee Diana i? to'wí na'indi ây'a'ginmä'iví méesate wí'ûnchá'muupí'in. Hedá tobáháa t'ǎhki t'owa nǎä Asia-windádí hedá in wé'gen häwéngé t'ǎhki dithaa'indádí nǎä óe'a'ginmä? wänbo?, madi nǎä iwedi páadépiye di'âaní hay?i wínamuupí'in."

28 In t'owa háa Demetrius natû'in dit'oe ihaydi hânho dit'ayyaapóe, hedi dívítuwínúnde gin, "Diana nǎä Ephesus-wi namuu'i báyéki hay?i namuu."

29 Hedi shánki báyéki t'owa diwé'gepóe, hedi dívít'ehtuwínúnde?, hedi wên wíje senä? oványâ'di ovánkóhkay'an oe bú? pingé t'owa dívíwé'ge'ó? iwepiye. In senä'dá Gaius-á Aristarchus-á gin dakháwǎ, indá Macedonia nangewin damuu, hedi Paul-ádí wéngé t'ǎhki dänjíyéndé?.

30 Paul in t'owa dikw'ó? diwepiye natsudeda? ovâyhée'amídí, hewänbo in Jesus-ví?piye dívíwâyunde?indi óekháa'an.

31 Hedá wên Asia-wín p'ó'dédí'in senä? Paul-ví k'ema'in ûnmuu'indi Paul ónt'ôesan óetu'âamídí in t'owaví páadépiye wí?ikeehúuwípí'in.

32 In t'owa t'ǎhki wé'ge shánki dínthkwíntû?. Wênho wên háawên dívítuwínúnde?, hedá wây-á

shánkí piháa wänbo-á. Wên häyúhaydida' t'owa dínhanginná háadi diwé'gepóe'in.

33 Hedí in Hudíyodi wí sen Alexander gin nakháwǎ'i' oe páadépiye óewínúdí óetu'an háa natúuní'in. Hedího Alexander imannan in t'owa dívít'òeyaanídí. Nada' in t'owa ovâytu'âamí'in in Hudíyo wí'ovâyhíwóhphíchäänú-ípídí ná'i napuwamän ni'gedi.

34 Hebo Alexander-á Hudíyo namuu'in in t'owa dínhanginpóe ihaydi t'ähkídíbo madi wíje ôeda t'ähkí shánkí kaygi wänbo dívítuwínúnde', "Ná'i Ephesus-winbí Diana hânho hay'i namuu" gin.

35 T'òediwän i' bú'wi ta'kandidi hânda' ovâykannan in t'owa, hedí ovâytu'an, "Un Ephesus-win ímuu'in, t'ähkí t'owa wéngé t'ähkí dikw'ó'nin dínhanginnáhpí'an na'in Ephesus bú'win t'owa ná'i hay'i Diana-ví méesate ûnmuu'i'ây'âyîngimáa'in, hedá i' k'uu Diana waagibá ûnchaa'i' oe makówádí ûnke't'á'di-á wá'ây'a'gindo'.

36 Tóebo wûnkodipí natúunídí ná'i hääwí ta'gen wínamuupí'in. Hedânho ánpí íkwo'ní, hedí wiyá háawên wí'úví'ámípi híwó úví'ánshaapídíbo'.

37 Undi ná'in wíje senä' nääpiye bînmaa tobá hääwí wänbo méesate iwedi wídänsä'manpi wänbo', hediháa nanbí Dianaây'a'ginmä'iví'gedi háawin t'aywó'nin wídatúhpí wänbo'.

38 Hedího Demetrius-ádi in i-ádi dívít'òemáa'indádí wí to'wí ônt'e'p'êede-í'in dida'dá, dínkhây'ä' óetsondiwekáani'in. In tsonnin dívíwé'gekw'óe'ó t'owa ovây tunjó'namídí, hedí in t'owaví t'ehpide tun ovây t'òeyande'.

39 Hebo wíyá hääwí i'gedi íhéeda'dá, hedân úntsíkhakanpoe'o in bú'win p'ó'dédi'indi in t'owa t'ähki ovâywé'ge'an píhay.

40 Nä'i gin otú, gá madi in Rome-win tsonnin ditúunídân un nâwewin t'owa unbí p'ó'dédi'indádíbo úvípíhänmáa'in. Háa nää thaa napóe waa wínakhây'ähpí napúuwí'in, hedi tóebo wí'ûnkodipí ovâytu'âamídí háadí un t'owa úvít'aywé'ge'andi."

41 Hedi han natú ihaydi ovâytu'an t'ähkídíbo? inbí'piye dimú-í'in.

20

Paul-á iví k'ema'indádí oe Macedonia-piye hedá Greece-piyá dimää

1 T'ähki hânda' napóe ihaydi Paul-di in Jesus-ví'piye dívíwâyunde'in ovâywé'ge'an, hedi ovâytu'an kwee waa sen waa dí'á'be-ídí. Hedáhá' ovâysengitu'andi ovâyjoe'an oe Macedonia nangepiye namú-ídí.

2 Ee Macedonia iwéngé t'ähki ijíyéndedi in dívíwâyunde'in iwe dikw'ó'nin wá' hanbá ovâyhée'an, hedáhá' oe Greece-piyá namää.

3 Iwáy wăhăä poje p'óe na'ân. Ihaydáhá' ikhây'an oe Syria nangepiye kophé iwedí namú-ídí, hewânbo ûnhanginpóe in Hudíyo óháyjí i'gedi dívíhí'máadí, hediho iví ánshaa i'egó'andi oe Macedonia nange i'ge nawáymää.

4 Nä'in senä' i-ádí dimää: Sopater oe Berea bú'wi', i-á Pyrrhus-ví e'nú ûnmuu; Aristarchus-á hedá Secundus-á oe Thessalonica bú'win

damuuʔindá; Gaius oe Derbe búʔwi-á; Tychicus-áđí Trophimus-áđí oe Asia nangewindá; hedá Timothy-á.

5-6 Năʔin senăʔ oe Troas búʔpiye dipáadémää, hedi Paul-áđí naa-áđí oe Philippi búʔbo änwóyíʔ, in Hudíyoví shánkíʔeedi dínphade píhay, năʔi shánkíʔeedi dâytuʔoʔ “Owáaseepîʔ Pává Dâykʔoʔi Thaa” gin. * Ihaydá iwedá kophé iwedi gamää, hedi pʔánú thaa naphade ihaydi oe Troas gapówá, in wéʔgendi naʔin dítsíkhaʔmáa iwe, hedi wí jâadi iwe gikwʔó.

Oe Troas iʔ eʔnú Eutychus nachuudi óewáywówápa

7 Dumîngu iwe ívíwéʔgeʔan iʔ méesa buwá âykʔoʔídí, hedi Paul-di díhíʔmáa. Khunpinu puwahaydi ihéeʔan gá wíyá tháwán iwedi ijâakankhâymáadân.

8 Tʔâhkídíbo oe whaʔkʔay íve giwéʔgekwʔó, hedi báyéki naphakókohsaa.

9 Wí eʔnú Eutychus gin nakháwăʔi nawháphódikhuucháʔ deedi naʔân, hedi hânho najôedaʔpuwamän Paul thaa tʔâhkí ihíʔmáadí. Téegîndi najókândi, naʔân diwedi oe jáʔwépiye najókeʔtʔá, hedi óedaygiʔan dihaydi chuʔi óeshaa.

10 Paul whaʔkʔaydi nawá, hedi idégeʔdisógedi iʔ eʔnú óebaʔaakêʔ, hedi ovâytuʔan, “Ívíwoʔgi wíʔítaachanpúuwípí. Năʔi-á năä nawówámmu.”

11 Hedího wíyá oe whaʔkʔaypiye napee, hedi indáđí ipáváhávedí ihúyyan, hedá shánkí ovâyhéeʔan nathay píhay. Ihaydá ovâyjoeʔan.

* 20:5-6 Luke wíyá Paul-áđí najiʔ.

12 I' e'nú iví'piye indi wówá'i óeho', hedí báyéki dihíhchan.

Paul oe Miletus bú'piye namää

13-14 Paul-di ho dítu'an kophé iwedí gipáadémú-í oe Assos bú'piye i' âytsíkha'amídí, hebo i-á nangedíbo namú-í hedí iwe i' wá' i' kophé itokhâymáa. Hedího han íví'an, hedáhá' Assos iwedá Mitylene bú'piyá gimää.

15 Iwedá wa'di kophé iwedí Chios-piye gimää, i-á p'ojâadi namuu, hedá wiyá tháwändá wiyá p'ojâadi Samos-á gipówá. Oe Trogyllium bú' ívíwóyí', hedá wiyá tháwändá oe Miletus bú' gipówá.

16 Paul i'ánshaamägi oe Ephesus wí'iwóyí'nípídí, báyéki thaa oe Asia nange i'ge wínayêenípídí. I-á nawó'on oe Jerusalem napóewídí híwó' dihaydibo', in Hudíyoví shánkí'eedi thaa Pentecost gin dâytu'o dínnáhpídíbo', hádéeho ûnkođidi.

Paul-di in Ephesus bú'in méesate'in p'ó'déđi'in ovâytumakhe'an

17 Wa'di Miletus wáy naji' ihaydibo', oe Ephesus bú'piye it'ôesan, in méesate'in tsonnin ovâytu'amídí iví'piye dí'äâ-ídí.

18 In dipówá ihaydi ovâytu'an, "Un t'ähki únhanginná háawi sen omuu'in i' páadé'i thaa Asia opówá ihaydi waabo nää puwahay.

19 Naa Nanbí Sedó Jesus-gí' dáy't'ôe'andi wídáypitegendepí. Hâyän wänbo dáysíhtäã in t'owaví'gedi o'áyîngipóedí. Báyéki t'ôephade dînpówá in Hudíyodi dí'annin namuudi.

20 Un únhanginná naa wídáywóyí'pí'in hääwi wänbo úntáy'i wâytu'odi wâykhäge'namídí, hedá íwé'gekw'ó' deejá unbí wháagé i'gá wâyhá'o'.

21 Kay'indi naadi wâytu'an wí'gín Hudíyo-á Hudíyo ímuupí'indá unbí t'aywó'di bínjoe'amí'in hedá Jôesi Tádáví'piye úvíbée-í'indá, hedá Nanbí Sedó Jesus Christ-ví'piye úvíwäyü-í.

22 “Nää-á Jerusalem-piye omän, ginho i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi dítu'andi. Naa wídînhanginnâhpi háa owáy wâhâä dînpuwagi'o'in, hewänbo nã'indáho dînhanginná:

23 Nää bú' i'ge ots'ú eeje t'ähki, i' Yä'dâa'i P'oewaahâadi dînthayyan ta'gendi dípansogekhâymáa'in hedá dont'ôephadekhâymáa'indá.

24 Hewänbo háa dînpóe wänbo hääbo wídînmuupí, tobáháa dîháyí háa owówápee-í wänbo'. Naa owänpida' dóboewá-í'in in t'ôe Nanbí Sedó Jesus-di dítu'an dó'amí'in. Hedí nã'in t'ôe-á ginnân namuu: I' híwó'di tun Jôesi Tádáví sígísehkanä i'gedi pín ta'gedi in t'owa dovâyt'ôe'amí.

25 “Undádí naa oji' Jôesi Tádáví khuu i'gedi wây't'ôe'odi. Hewänbo nää dînhanginná wêedi wänbo un diwedi há'to wíyá dímúuní'in.

26 Hedânho nää-á naadi ta'gendi wâytu'âami nã'in: Wí to'wí Jôesi Tádáví'wedi napedeedáho', tóebo wí'ûnkodipí naa dînchâänú-ídí,

27 gá wó'khunwôeda'pídân wâytu'âamidí hääwi t'ähki Jôesi Tádá ikhâymáa'in.

28 Wí'bo bípi'áyîngi'an, hedá t'ähki hä'in t'owa Jôesi Tádáví'in ûnmuu'indá bin'áyîngi'an, wí k'úwá áyí'di' iví k'úwá i'áyí'do waagibá. I' Yä'dâa'i

P'oewaahâadi un wovâytsonninkw'ódi, wên k'úwá áyí'nin waaginbá ímúunídí. In t'owa Jôesi Tádávi méesate eeje'in dimuu'in iví'in ûnmuu, ingí' iví ay imăgidi iví ûnp'oe ich'âanídí.

29 Naa dînhanginná owáy naadi wâyjoe'an dihaydáho?, wây-á wên t'owa unbí'ye dipowagi'o, wên t'ayjaa'in khunjó in k'úwá dâyháanú-ídí di'ăă'ă waagibá,

30 hedi wáy wên unbí jâa diji'indi wânbo in Jesus-ví'piye dívíwäyü'in ovâyhójo'amí, indádi dâypuhkannamídí.

31 Hedânho bí'âyîngi'an hă'min t'owadi, hedá wí'ún'ôede-ípí naadi poje paayo t'ăhki khuu-á thaa-á wâyhá'annin, hedá un ímuudiho naví tsí'p'oe donch'âa.

32 “Năă wâytumáa, Jôesi Tádádi wovây'âyîngi'amí hedá wovâysigísehkană'o'in wovâyhangin'ânnamí. I' ûnkodi wovâykhăge'namídí kay'in ípaa-ídí hedânho shánki iví'piye úvíwăăyú-ídí, hedá wá' ûnkodi i' kă'ăă únmuu'i wovâydenkw'ódi'i wovâymaßnî'in. Hedá to'wên t'ăhki i'di ovâyde'mannin wá' nă'i híwó'di hăăwíba diyămu-í.

33 Wíyá to'wívi chă'dá aa-á naagi' wó'da'pí.

34 Naví mandi dâyt'ôe'andi i' dîntáy'i donhógi, hedá hanbá in to'wên naa-ádi diji'in dîntáy'i wá' ingí' dovâyhógi. Un t'ăhki nă'in únhanginná.

35 Naa hăadi wânbo t'ăhki ha'wâa dáy'an wâykeeyamídí háa únkây'ă'in úví'amí'in. Hânho úvíkhăă-í to'wên dîntáy'in bînkăge'namídí. Wí'ún'ôede-ípí nă'i tun Nanbí Sedó Jesus-ân wí'bo natú'in: ‘To'wí imă'i-á shánki nahíhchan to'wí

ihónde?iví?wedi.” ’

³⁶ Paul ihí?bowa ihaydi idége?disóge hedi t'ähki in wé?gendádi dívíjûusu?an.

³⁷ T'ähkídíbo hânho dívísíhtäädí Paul óeba?aakê? hedi hânho óesígísengitu?an.

³⁸ Dik'áykháapóe i?dì ovâytu?andi, “Undi wíyá há?to dí múuní” gin. Hedáhá? t'ähkídíbo na?indádi i? kophé iwepiye dimää dí sengitu?âamídí.

21

Paul Jerusalem-piye namää

¹ Na?indi in t'owa âyjoe?an dihaydi i? p'ojâadi Cos gin dâytu?o? iwepiye ta?gebo gimää. Wíyá tháwän oe p'ojâadi Rhodes gin dâytu?o? iwepiye gimää, iwedáhá? oe Patara bú?piyá.

² Iwe wíyá kophé oe Phoenicia nangepiye namändi na?án, hedi ívítógidi iwedi gimää.

³ Cyprus p'ojâadi nanbí yă?mängedí nak'óe, hedi i? giphademändi âymû?. Iwedá oe Syria nangepiye gimää, hedi Tyre bú? gipówá. Wí hé iwepiye dâyhondi? dâydaykhâymáa.

⁴ Wa? gin díví?odi wên Jesus-ví?piye dívíwâyunde?in âynu wä, hedi âyshaadi wí jáadi indádi ívívóyí?. Indi Paul óetu?an Jerusalem-piye wínamú-ípí gin, gá i? Yä?dâa?i P'oe wâhâadi ovâytu?andân háa ûnpuwagí?o?in.

⁵ Na?in kophépiye wíyá gimú-ídí napóe ihaydi, t'ähki in senä? inbí kwiya? hedá inbí áyyä wóegé oe bú? já?wépiye dí paho?, hedi mâap'oe kíngéwi okhá? deedi ívídége?dikw'ódidi ívíjûusu?an.

⁶ Ívísengituhkanbowa ihaydi na?in gimännin i? kophé iwe ívítógi, hedi in Tyre-windá dívíweho?.

7 Tyre iwedi gimää hedi oe Ptolmais bú' gipówá. In Jesus-ví'piye díwíwäyunde'in iwe dithaa'in âysengitu'an, hedi wí thaa indádi íwíwóyí'.

8 Wíyá tháwän iwedi gipee, hedi oe Caesarea bú' gipówá. Wí sen Philip gin nakháwä'ívi'piye gimää, i-á Jôesi Tádávi híwó'di tun ovâyt'ôe'o'i namuu, hedi i-ádi íwíwóyí'. I-á wêe namuu in tsédí diji'in senä' diwedi, in oe Jerusalem ovâyde'mannin in Jesus-ví t'ôekhuwa'in ovâykhäge'namídí.

9 Philip-á jónu a'yûn khóhtsaapi'in ûnkw'ó, indá Jôesi Tádávi tukhe'minnân ûnmuu.

10 Hâyú thaa iwe gikw'ôn dihaydi wí sen Agabus gin nakháwä'í' oe Judea nangedi napówá. I-á wá' Jôesi Tádávi tukhe'bibá namuu.

11 I' sen nanbí'piye na'ää, hedi Paul-ví ba'áa ônkê'di wí'bo iví ândádi iví mandádi ipiwhi'an, hedi natú, "I' Yä'dâa'i P'oewaahâa natú, ginbá in Jerusalem-win Hudíyodi óewhíhkankhâymáa to'wí ná'in ba'áa iví'in ûnmuu'i', hedá in Hudíyo dimuupí'inbí mange óekánkhâymáa."

12 Nă'in git'oe ihaydi in wé'gen t'owa-ádi kay'indi Paul âytumáa oe Jerusalem-piye wínamú-ípi gin.

13 Hebo Paul natú, "Hânnan úv'í'o'? Háadan íséjei'? Háadan dík'áykháa'o'? Naa okhâymuu t'owadi díwhi'amídída'ba joe, okhâymuu wá' oe Jerusalem Nanbí Sedó Jesus-gí' ochuu-ídí."

14 Wígínkodipí âyhíjekannamídí, hediho giwänpitú, "Háa Nanbí Sedó Jôesi Tádá natú waa napúuwí," hedi wíyá wí'âytu'anpí.

15 Wíyá hâyú thaa naphade ihaydi nanbí hääwí

âykhây'an hedi Jerusalem-piye gimää.

16 Wên Caesarea-win Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in na'indádí dimää. Oe Jerusalem gipówádí Mnason-bí tewhá eepiye dího' iwe gikwonídí. Nǎ'i sendá Cyprus-wi namuu, hedi wí in páadé'in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'inbí'wedi'i'ba namuu.

Paul-di James-á in méesate'in tsonnindá ovâytü'an háa ûnpóe'in

17 In Jerusalem-win Jesus-ví'piye dívíwäyunde'indi híhchandi dísigíhógi.

18 Wíyá tháwǎn Paul-ádí na'indádí James-ví'piye gipuwámää. T'ǎhki in méesate'in tsonnin wá' iwe dikw'ó.

19 Paul-di ovâysengitü'an, hedáhá' t'ǎhki háa napóe waabá ovâytü'an, háa Jôesi Tádádí in Hudíyo dimuupí'in ovây'an waa in t'ôe Paul i'annin namuudi.

20 Ovâyt'ôe'andi dit'oe ihaydi Jôesi Tádá kw'áayébo dâymáa.

Hedáhá' Paul-á óetü'an, "Tí'ûu páadé'i', úhanginná báyéki maapaasôn in Hudíyo wá' Jesus-ví'piye dívíwäyümägi'in, hedi indá i' tsonnun Moses ita'nan deepiye hânho dívíkay'o'.

21 Nǎ'in Hudíyo uví'gedi ginnân ovâytü'an: U'di t'ǎhki Hudíyo in Hudíyo dimuupí'inbí nange eeje dithaa'in ovâyhá'o' Moses-ví hí' dây'a'ginnamípí'in, hedá inbí áyyää in Hudíyoví k'ewe taadi wí'ovâytaa'amípí'in, hedá in Hudíyoví k'huu-á wídây'áyîngi'amípí'indá.

22 Nǎ'in Hudíyo dimuu'in Jesus-ví'piye dívíwäyu'in ta'gendi dínhanginpúuwí Ʃ nǎwe

unpówá'in. Hedihó ívítsika'yan háa gínkhây'ä? íví'amí'in.

²³ Gá ginnân: U-á nã'in wítuhkankhâymaa'in ó'an. Nanbí jáa jónu senä? diji?, inbí tun Jôesi Tádá dâymägi'in háa igî? dívíkhâymaa'in.

²⁴ Indádi ópûn, hedí háa ditú waa dívíbowa'in dâykeeyan dihaydi, u-á háa díví'o waa hanbá bí'amí, hedá ingî? ovâywá'âa-í t'ähkí ovâyk'oewá-ídí. * Gin bí'andáho t'ähkí t'owa dínhanginnáani nã'i Moses-ví tsontun mân'a'gindo'in, hedihó hääwí uví'gedí ditú'di-á ta'gen wínamuupí'in.

²⁵ Hewänbo in Hudíyo dimuupí'in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in na'indi äyta'nan äytu'âamídí nã'in na'in äywéhpê'annin: Wídâyk'o'ípi í' koegí? in wé'gen t'owa inbí jôesi dâymägi'i?, † hedá wídây'ûnp'oek'o'ípi, hedá in animâa ovâyk'éwhihánú'inbí píví í' ûnp'oe napeepí? wá? wídâyk'o'ípi, hedá wíyá to'wíví kwee-ádi háa sendádi wídívíwho'kw'ôenípi."

²⁶ Hedihó Paul-di in jónu senä? i-ádi ovâyho?, hedí wíyá tháwän indádi háa dínkhây'ä? waa díví'an inbí khuu dây'a'ginnamídí, hedí í' méesate hay'i ee dits'ú in owha? ovâytu'âamídí häyú thaa ovâyhúuwí'in nã'i t'ähkí dâyboewá-ídí. Ihaydânho dâyk'úwákhänugí'o wí'ingí? Jôesi Tádá óemäänídí.

Paul í' méesate hay'i? iwe óepankê?

²⁷ Hedí í' jáadi naphademän dihaydi wên Hudíyo Asia-windi Paul ee méesate hay'i? iwe óemú?,

* **21:24** Wa? in senä? ovâyk'owapídíbo dínkhây'ä? wên animâa dâykumä-í'in dâyhänú-ídí Jôesi Tádá óemäänídí. † **21:25** Námú'dí 15:20.

hed̄i indi in t'owa iwáygé diji'in Paul-ví'piye ovâyt'ayjaa'andáhá' óeyâ'.

28 Ginnân dívítuwínúnde?: “Un t'owa Israel-win, díkhäge'nan. Nă'i-ân namuu i' sen wéngé t'ăhkí t'owa ovâytumáa'i nanbí khuu gínmuu'i hedá nanbí t'owa-á hedá nă'i méesate hay'i-á háagî' wânbo wígínchă'muupí'in, hedá wá' nă'in Hudíyo dimuupí'in wânbo nă'i méesate ee i'di ovâyts'úde, hedânho nă'i tewhá Jôesi Tádávî' ûnmuu'i' ôn'a'ginhánú.”

29 Gin ditú gá Trophimus oe Ephesus-wi óemû'dân Paul-áđí oe bú' i'ge dajidi, hed̄iho di'ân Paul-di i' méesate ee óets'úde'in.

30 In t'owa ee bú' i'ge t'ăhkí dit'ayjaapóe, hed̄i wáy Paul nawin diwepiye dívíwănăho'di óeyâ'di i' méesate eedi já'wépiye khóhkaydi óeho', hed̄i in phódi dâyt'ídi.

31 Paul óehájí'in dida', hed̄iho to'wí i' Rome-win sundadóví p'ó'dédí' tsondiví'piye namää óet'ôe'mídi in Jerusalem-win t'owa t'ăhkí báyéki dit'ayjaapóe'in.

32 Wesebo i'di wên sundádo inbí tsonnin wóégé ovâywé'ge'an, hed̄i indá owáy in t'owa diji' iwepiye díví'ăăho'. Iví sundádo wóégé dipówáđi in t'owađi ovâymu' ihaydi wesebo Paul óewhăđidi dívíwóyí'.

33 I' sundadóví p'ó'dédí' Paul-ví'piye namäädi ivíkhóe ônyâ', hed̄i in sundádo ovâytu'an kadénadi óewhi'amí gín, hedá in t'owa ovâytsika'yan, “To-an nă'i sen namuu? Hânnan i'an?”

34 Wên t'owa wí hăăwí dívítuwínúnde', wây-á wëndá hăăwí pihăa-á, hedânho hânho dínthkwíntû'di wí'ûnkodipí ûnhanginpúuwí'in

ta'gendi háa napóe'in. Hediho in sundado ovâytu'an, "Nanbí sundado tewhá iwepiyebo bînts'ûude-í" gin.

³⁵ In sundadodi iwáy she'áy iwepiye óeho', hedi iwedáhá' óetegekê'di kw'áyepiye óepiye, gá in t'owa hânho dívít'ayyaa'odân,

³⁶ hedi Paul ûnwóemändi dívítuwinúnde' "Ja' âyhájí" gin.

Paul-di wí'bo iví'gedi in Hudíyo ovâyhé'e'an

³⁷ In sundadodi Paul inbí'piye óetsudehon dihaydi, Paul-di Greek tundi i' sundado p'ó'dédí' óetu'an, "Ti wên háawên wítu'âamí?" I'di Paul óetu'an, "Naa wíðínhanginnáhpíwân Greek tundi bihé'e'o'in.

³⁸ Hediho u-á wí'unmuupí i' to Egypt-wí', wên t'owa i' nangewin tsonnindadí ovâyhánkannandi', hedáhá' i'di in jónu maapaasôn (4,000) senä' oe ahkónupiye ovâyho', t'owa t'akhanu'in gin ovâytu'o'in."

³⁹ "Joe" gin Paul natú, "Naa Hudíyo-ân omuu. Tarsus bú'wibá omuu, hä'i-á wí bú' hay'i' oe Cilia nange iwe'i namuu, hedi iwe othá'de. Ti ná'in t'owa naa díhí'määní?"

⁴⁰ Hediho in t'owa ovâyhé'e'amídí óemägidi Paul she'áy kw'áye wáy iwínú, hedi imannan dívít'óeyaanídí. Dituhán dihaydi inbí Hebrew tundi ovâyhé'e'an. Ginnân ovâytu'an:

22

¹ "Mä'mää'indá tí'ûuwín páadé'indá, bít'óeyan. Naadi wâytuḥkankhâymáa naa háawên wänbo híwóhpí'in wíðáy'anpí'in."

2 Hebrew tundi ovâyhí?máadi dit'oe ihaydi shánkí wänbo händä? dínpoé.

3 Hedáhá? ovâytu?an, “Naa Hudíyo-ân omuu. Oe Tarsus bú? Cilicia nange iwe o'aypuyä, hewänbo nää Jerusalem osôe. Gamaliel naví háhkandi dînmuu, hedi i?di áyîngidi nanbí thehtáy pahpá?inbí kuu naa díhá?an. Háa Jôesi Tádá nada? waagi naa pín ta?gedi oda? dáy?amí?in, nää thaa un íkanda? waagibá,

4 hedânho naa osôedi o?ân híwó namúuní?in há?in Jesus-ví p'óegé di?ahsaa?in báyéki t'ôephade iwe dovâykánídi ovâyta'háanú-ídi, hedi naa otsonpóedi kwiyä?dá senä?dá ovâywhi?ankidáhá? ovâypankw'ódi.

5 I? owha? p'ó?dédí?-ádí hedá in tunjowa?-ádí dínkodi wovâytu?âamídi naadi in ta?gen wâytumáa?in. Indá wí ta?di naa dímägi nanbí Hudíyo t'owa oe Damascus bú? dovâymäänídi, hedi naa omää in t'owa Jesus-ví?piye díwíwâyunde?in owáy wähä? dikw'ó?nin dovâypanhóenídi hedá nää Jerusalem-piye dovâywáymá?ídi ovâyguhchäänú-ídi.”

Paul-di ovâytu?an hádidi Jesus-ví?piye iwäyu?in

6 “Naa p'óegé omändi oe Damascus bú? opowamän dihaydi taage púnú?dí naná. Tsíkhagipi wí ko makówádi nawá hedi dí?ánkê?.

7 Nangepiye okanu, hedi wí to?wídi naa díhí?máadi ot'oe. Ginnân natú: ‘Saul, Saul, háadan u?di naa dí?ôephadekando?’

8 Naa otsikapóe, ‘Nanbí Sedó, to-an unmuu?’. I?dá dítu?an, ‘Naa Jesus Nazareth-wi omuu. Naa i? u?di dí?ôephadekando?i-ân omuu.’

9 In toʷwên naa-ádí dijiʷin iʷ ko dâymûʷ, hebo iʷ toʷwídí díhíʷmáaʷiví tun wídikaʷpówápí.

10 Naa otú, ‘Nanbí Sedó, hânnan dáyʷámí?’ Iʷdi dítuʷan, ‘Ówínúdí oe Damascus-piye ópûn, hedi iwe wóetuʷámí háa úkhâyʷäʷ biʷámíʷin.’

11 Iʷ ko hânho nakaydi naa otsíʷtʷaapóe, hediho in naa-ádí dijiʷindi naa dípahtsaakêʷ, hedi handidi oe Damascus opówá.

12 “Wí sen Ananias gin nakháwäʷiʷ iwe nathaa. Náʷi sendá taʷgendi Jôesi Tádá óeʷaʷgin, hedá in Hudíyoví khuu-á tʷähkí ihon, hedi tʷähkí in Hudíyo Damascus dithaaʷin ditûʷ híwóʷdi sen namuuʷin.

13 Navíʷpiye naʷäädí naví núʷ iwínú, hedi dítuʷan, ‘Tíʷúu páadéʷi Saul, uví keetan mänkeʷ.’ Wesebo naví keetan donkêʷdi iʷ dómûʷ.

14 Iʷdi naa ginnân dítuʷan: ‘Jôesi Tádá nanbí thehtáy pahpáʷindi óeʷaʷginmäʷiʷdân wóedeʷman háa nakandaʷin úhanginnáanídí, hedá Jesus i toʷwí iví wówátsi taʷge ihondi namuuʷi nâamúunídá, hedá iʷ tun wóetuʷhkanhây máaʷiʷ untʷoe-ídá.

15 Taʷgendân uʷ iʷgíʷ bihééʷámí, hedi uʷdi tʷowa tʷähkí hääwí nâamûʷi hedá untʷoeʷi-á ovâytuʷäámí.

16 Hediho nää wíyá shánkí wívitsíkhaʷámípí. Ópûn, unpʷóʷpʷoepúuwí, hedá Jesus nádaaʷan uví tʷaywóʷdi wônjáaʷámídí, gin Ananias-di dítuʷan.”

Paul-di ovâythayyan Jôesi Tádádí óetuʷannin in Hudíyo dimuupiʷinbiʷwepiye namú-íʷin

17 “Jerusalem-piye owáymää ihaydi iʷ méesate hayʷi ee otsʷúʷdi oʷääjiʷ waabá dînpóe.

18 Iʷ ää iwe Nanbí Sedó Jesus dómûʷ, hedi dítuʷan, ‘Oe Jerusalem hääwí navíʷgedi

ovâytuhkankhâymáa'i há'to wônsígí'ámí, hediho ówǎnǎki', iwedi ópeeve.'

19 Hedi naa otú, 'Hewänbo Nanbí Sedó, indá dínhanginnân naa wéngé t'ǎhkí i' Hudíyoví méesate eeje dáyjíyéndewän in uví'piye dívíwäyunde'in dovâypanhóenídí hedá dovâywhǎänídá.

20 Hedi Stephen i' uví'gedi ovâyt'óe'andivi ûnp'oe ônch'áa ihaydi, naa wá' ok'aawin ee nú?. In to'wëndi óhéyí'ninbí k'éwé'i aa dovây'áyînmáa, hedi híwó díví'o' gin naa o'ân.'

21 Hewänbo Nanbí Sedó Jesus-di dítu'an, 'Ópûn, naadi kayi' wǎhǎäpiye wísankhâymáa, in Hudíyo dimuupi'inbí'wepiye.' "

22 In t'owadi Paul ônt'óeyande', hewänbo ná'i hí' in Hudíyo dimuupi'inbí'gedi natú ihaydi dívít'ehtuwínú, "Binhe', wínachǎ'muupi nawówáyêenídí."

23 Wídituhánde pídí shánkí dívítuwínúnde', hedi inbí k'éwé'i aa dâythathá'o' hedá kw'áyepiye dâynahchänunde dâykeeyámídí dit'ay'in.

24 I' Rome sundado p'ó'dédí'di in sundado ovâytu'an Paul inbí'piye óets'ûude-í'in óewhǎhwhǎ'namídí hedânho ûnhanginpúuwídí háadi in t'owa Paul-ví'piye dívít'ehtuwínúnde'.

25 Hediho óewhiwínú púwhí'dí óewhǎänídí, hebo Paul-di óetu'an in tǎgintǎ (100) sundadoví tsondi iwe tsowa nawindi', "Ti i' tsontun natú' úk'óe'in naa díwhǎänídí? Naa-á oe Rome dínkháwǎta'k'óe, hedi wa'di wíwínkeek'û'pí háa naa híwóhpí dáy'annin háa joe."

26 Ná'in nat'oe ihaydi in sundadoví shánkí p'ó'dédí'ví'piye namää hedi óetu'an, "Ti úhanginná

háa bitsiyekhây'o'in? Nă'i sendá oe Rome ûnkháwăta'k'óe."

27 I' sundadóví shánkí p'ó'dédí' Paul-ví'piye namăădi óetu'an, "Dítu'an, ti oe Rome úkháwăta'k'óe?" "Hedân hoi" gin Paul natú.

28 Óetu'an Paul, "Naa oe Rome dínkháwăta'k'úwídí báyékí chă' dáywá'âa." Paul-di óetu'an, "Naví tádá'in Rome-win t'owa damuudiho naa wá' Rome-wibá omuu."

29 Wesebo in to'wên Paul óetsikakhâymaa'in iví'wedí dívíjâatăă. I' sundádo tsondi p'ó'dédí' wânbo nakhunwôeda'póe ûnhanginpóedí Paul-á Rome-wi t'owabá namuu'in, gá i'báho natsonpóedân kadénađi Paul óewhi'ámí'in.

Paul-di in Hudíyo tunjowa' ovâyhí'máa

30 I' sundádo tsondi p'ó'dédí' nahangin'ânda' ta'gendi háawin híwóhpi'in in Hudíyodi Paul ônchânunde'in, hediho wíyá tháwăn óewhihsuu hedi in Hudíyo owha' p'ó'dédí'in hedá in wé'gen Hudíyo p'ó'dédí'indá dívíwé'ge'ámí'in ovâytu'an. Ihayđiho Paul óets'úde inbí páadépiye óewéñú-ídí.

23

1 Paul-di in tunjowa' ta'ge ovâymúndedi ovâytu'an, "Tí'úuwin páadé'in, Jôesi Tádávi páadépiye nă'in naadi wâytu'âamí: Naví pí'nă khó'jé dínhanginná naví wówátsi thaa t'ăhki híwó'nin wówátsi donhonnin."

2 Nă'in nat'oedi Ananias i' owha' p'ó'dédí' namuu'i'di in Paul-ví nú' diwinnin ovâytu'an sóe eedi óemaphâave-í'in.

3 Paul-di óetu'an, "U-ân Jôesi Tádádí wóemaphavekhâymaa. Wí paa ijánúmaa'i waagi'ba unmuu. Úkhây'ä' úhanginpúuwí'in háa wên t'aywó'nin dáy'annin háa joe, ná'i tsonnun namuu'i natû' waagi, hewänbo u wí'bo hä'i tsonnunbá wínâa'a'ginpí, ná'in t'owa dísomaphâave-í'in ovâytu'andi."

4 In iwe diwinnindi Paul óetu'an, "Háadan Jôesi Tádáví owha' p'ó'dédí' uví hí'dí mân'a'ginhánúnde'?"

5 Paul-di ovâytu'an, "Tí'úuwín páadé'in, naa wíđínhanginnáhpí owha' p'ó'dédí' namuu'in. Dínhanginnândáho há'to han otúuníwän, gá Jôesi Tádáví ta'nin diwe ginnân nata'muudân: Wígínkhây'áhpí wên háawên t'aywó'nin nanbí t'owaví tsonninbí'gedí gitúuní'in."

6 Hedí Paul-di ovâymu' wáy wên in iwe diji'in Sadducee t'owa dimuu'in hedá wéndá Pharisee t'owa-á. Hedího kaygi in tunjowa' ovâytu'an, "Tí'úuwín páadé'in, naa Pharisee t'owa-ân omuu, naví tádá Pharisee-bá dínmuu. Náwe dítsondiwekán gá in dichuu'in diwáywówápúuwí'in dáywäyundédân."

7 Han ovâytu'an dihaydi in Pharisees-ádi in Sadducees-ádi dívítuhkannan, hedí diwijedeedi wêege'in dipóe.

8 Gin díví'an gá in Sadducee t'owa wíđívíwäyundepíđân in dichuu'in wíyá diwáywówápúuwí'in, hedá p'oewaahâa-á makówáwin t'ôepä'aa'indá diji'in wíđívíwäyundepí; hewänbo in Pharisee t'owa-á dívíwäyunde diji-ákun.

9 In t'owa t'ähkí shánkí kaygi dívítuwínúnde?, hedi wên Hudíyoví khuu dâyhá'o'in, Pharisee t'owabá dimuu'in, dívíwínúdí kay'indi ditú, "Ná'i sendá wên háawin t'aywó'nin i'annin wänbo wí'âyshaadepí. Mađi hádeewáy wí p'oewaahâadi háa wí makówáwi t'ôepa'aa'i'di ta'gendi óheé'an."

10 Hânho dívítuhkandodi dívítsaakhây'o?, hediho i' sundado tsondi p'ó'dédí' nakhunwôeda'poe. Na'ánde Paul hânho óewa'amí'in, hediho in sundado ovâyjôn, "Ja' bípûn, Paul bînkê'di hä'in Hudíyoví'wedí bînjâ'amí, hedi unbí'piyebo bints'ude."

11 I' khun Paul-ví hânge Nanbí Sedó Jesus nakwínudeedi óetu'an, "Wí'unkhunwôeda'ípí. U' oe Jerusalem naví'gedi ho bihéé'an, hedá oe Rome hanbá bikhâmáa."

Paul óeháyj'i'n dida'

12-13 Wíyá tháwän hédéndí wên Hudíyo dívíwé'ge'an dívíhée'amídí wên ánshaa dâyk'úuwídí. Ditú, "Ívíhâadâkhâyamáa, hedi wí'ívíhúukankhâyamáapí Paul âyhay píhay. Han íví'anpídá, tobá Jôesi Tádádí dítuhchäänú-í." Ná'in gin ditú'in jónántä'diví (40) shánkí dijí'.

14 Hedi dimää in owha' p'ó'dédí'indá hedá in Hudíyo tsonnindá inbí'wepiye, hedi háa dâywéhpê'annin ovâytu'an. Háa dikanda' i'gedi ovâythayyan dihaydiho ovâytu'an,

15 "Nää undáđi hedá in tunjowa'dádá i' sundadoví tsondi p'ó'dédí' bint'ôesân. Bintu'an Paul nää unbí'piye óemá'í'in. Bintu'an shánkí íhangin'ânda' háa Paul i'annin. Na'indáho gikhây múuní âyháyjídí nää tsowa napówápídíbo'."

16 Hebo Paul-ví määmä'ay nat'oe dívíkhakwogí'o'in óeháyjídí, hediho in sundadóví'piye nats'úndi i'gedi Paul óetu'an.

17 Paul-di wí tågintä (100) sundadóví tsondi óetu'kánandi óetu'an, "Nä'i e'nú i' sundado tsondi p'ó'dédí'ví'piye náhûu. I' e'núdí wên háawên óetu'ámí'in nada'."

18 Hediho i' e'nú i' sundadóví tsondi p'ó'dédí'ví'piye óeho', hedi óetu'an, "Paul i' to gínpannándi'di naa dítu'kánandi dítu'an ná'i e'nú uvi'piye dómá'í gin, wên háawên wóetu'âámí'in nada'di."

19 I' sundadóví tsondi p'ó'dédí'di i' e'nú oe hângepiye óepahtsaakê' wí'bo dayëenídí, hedi óetsika'yan, "Hää-an naa dí'ôe'ámí'in unda'?"

20 I' e'núdí óetu'an, "In Hudíyo dâywéhpê'an wóedaa'ámídí tha'di Paul tunjówháagépiye óehúuwídí, háa i'annin shánkí dihangin'ânda' waagibá."

21 Hebo wíwóewäyukannamípi. Jónäntä'diví (40) shánkí senä' dívíkhakw'ó óeháyjídí. Jôesi Tádáví páadépiye dívítunmägi wídívíhúuyamípi'in wídâyp'oesuuwä-ípi'in Paul óehay píhay. Nää dikhâymuu hedi ditsíkha u' untúunídí i' nâasaani'in."

22 Óetu'an i' e'nú, "To'wí wänbo wínâatu'âámípi ná'i dí'ôe'andi'." Hedi iwáygedí óesan.

Paul i' tunjó Felix-ví'piye óeho'

23 Hedi i' sundadóví tsondi p'ó'dédí'di wây-á wije senä' ovântu'kánan, indá tågintä (100) sundado dântsonmäa'in damuu, hedi ovântu'an, "Wíje tågintä (200) sundado nangedi'indá, hedá

tségintä (70) kwääjêe k'éwédí'in sundado-á, hedá wây-á wíje tãgintä (200) júnphé wóegé'in sundado-á ovâytu'an dívíkhây'amí'in, nää khun whãnu iwáypiye oe Caesarea-piye dimú-ídí.

24 Hedá wíje wên kwääjêe Paul i'íhsôege-ígí' bínputesoge, hedi oe Felix i' tunjóví'wepiye bin'áyínhúu."

25 Hedi wên ta'nin ita'nandi gin natú:

26 "Naví tunjó Felix hânho wí'a'gindi', naa Claudius Lysias-di wísengitu'an.

27 Wên Hudíyodi wí sen Paul gin nakháwã'i' óeyâ'di óekhe'khâymáawän, hewänbo naa dínhanginpóe i-á oe Rome ûnkháwãta'k'oe'in, hediho in sundado-ádí omää inbí mangedi dójãa'amídí.

28 Háawin híwóhpí'in ônchãnunde'in naa ohangin'ãnda', hediho inbí tunjówháagépiye naadi dóho'.

29 Naa dínhanginpóe in híwóhpí'in ônt'e'p'ídénde'indá wên háawin kây'in wänbo óepansôege-ídí háa óeháyjídí wínamuupí'in. In Hudíyo wên háawên inbí khuu i'gedidã' dívíwãnpihí'máa.

30 Ihaydáhá' to'wídí naa dít'ôe'an dâywéhpê'annin nã'i sen óekhegi'o'in, hediho wesebo uvi'piye i' dósan, hedi in to'wên in híwóhpí'in ônt'e'p'ídénde'in dovâytu'an uvi'piyân dimú-í'in wóetu'ãamídí háadí iví'piye dit'ay'in' gin ita'nan.

31 Hediho in sundado háa ovâyjôn waagi díví'an. Khu'déedí oe Antipatris bú'piye Paul óeho'.

32 Wíyá tháwän in sundado kwääjêe

k'éwédi'indida? Paul óehon, hedi in wé?gen sundado inbí?wepiye dívíweeho?.

³³ Oe Caesarea bú? in Paul-'in dipówá ihaydi i? tunjó in ta'nin ôn'an hedi Paul iwebo óejoe'an.

³⁴ In ta'nin i? tunjó itunkanbowa ihaydi Paul óetsika?yan, “Wé?i nangewi-an unmuu?” “Oe Cilicia-wi-ân” gin Paul-di óetu'an.

³⁵ I? tunjó ná?in nat'oedi Paul óetu'an, “Owáy in to?wên wônt'e?p'ídénde?in dipówá ihaydânho naadi wîntunjó?nami.” Ihaydá in áyí?nin ovâyjôn Paul híwó óe?áyîngi?ami?in i? tewhá hay?i Herod ik'ú? iwe.

24

In Hudíyodi Paul ônt'e?p'ídénde?

¹ P'anú thaa naphade ihaydi, Ananias i? owaha? p'ó?dédi? namuu?i-á hedá wên Hudíyo tsonnindá dipówá. Wí sen Tertullus gin nakháwă?i? hânho nahí'há?i namuu?i? indádi dâykán, hedi i? tunjóví?piye dimää i? tunjó óetu?âamídi háa Paul i?annin.

²⁻³ Paul óets'úde, hedi Tertullus-di i? tunjó óehée'an Paul ônt'e?p'íéde-ídi. Ginnân natú:

“Nanbí tunjó Felix, u? báyékí wí?a?gindi?, báyékí gikú?daapóe t'âhkí na?ingí? wéngé t'âhkí bi?andi namuudi. U? unmuudânkunho hânpídiibo báyékí paayo githaa, hedá uví hangintandi báyékí híwóhpî? nanbí nan diwedi dînjâa'an.

⁴ Nää naa wó?da?pi hânho wíjâap'íde?amí?in, hediho unsehkanät'óedi wí háy tâhkíwân dînt'ôeyaaní, han unchanpóedi.

⁵ Ginnân hîn napóe: Na?indi ná?i sen ovâyt'owat'e?ya?dodi âymû?. Ná?in Hudíyo wéngé

t'ähkí ovây pitsaakando?, hedá i-á p'ó?dédí? namuu in to?wên i? Nazareth-wi senbí háhkan deepiye dívíwäyunde?ingí?.

6-8 Nanbí méesate hay?i wänbo i?a?ginhánú, hedânkun âypankê?. Gida?wän âytunjó?namí?in âynnuwä-ídí háa ta?gendi nanbí khuu i?a?ginnanpídí háa joe. Hebo Lysias i? sundadóví tsondi p'ó?dédí? napówá, hedí kay?indi nanbí man diwedí óejâa?an, hedáhá? ovâyjôn in to?wên ônt'e?p'íde?in uví páadépiye dí?ää-ídí. U?dí wí?bo híwó nã?i sen nâatsika?yandáho úhanginpúuwí t'ähkí nã?i iví?gedí wít'e?p'ídénde?i ta?gen namuu?in" gin ovâytu?an.

9 T'ähkí nã?i Tertullus Paul-ví?gedí natû?di? in Hudíyo hanbá ditú, hedá ditú i? t'ehpíde tun Tertullus ihí?máa?i ta?gen namuu?in.

Paul wí?bo iví?gedí ihí?máadí i? tunjó Felix óetu?an híwóhpí wí?i?anpí?in

10 I? tunjó imannan Paul óehí?määnídí, hedího ginnân Paul-di óetu?an: "Naa dínhanginná báyéki paayo nã?in t'owagí?in tunjówháagé un?ännin, hedânho báyéki ohíhchan dáyhée?amídí wí?bo dáy?aywoenídí.

11 Madí tã?dí wíje (12) thaa phade ihaydi naa Jerusalem-piye omää Jôesi Tádá dó?a?ginmäänídí.

12 T'ôepídíbo úhanginpúuwí nã?i ta?gendi namuu?in. Naa to?wí-ádí wídáyutuhánbopí, hedá wíðovâyt'owat'e?ya?nanpí i? Hudíyo méesate hay?i? iwe, háa inbí méesate hí?índi eeje wänbo joe, hedíháa i? bú? í?ge wänbo joe.

13 Indá wídínkeekankodipí nã?i naví?gedí dînt'e?p'ídénde?i ta?gen namuu?in.

14 “Hebo nă’innân naa otúuní: In p’óégé iwe naa dáy’ah̄tuyende’indá nă’in t’owa ditú’ pi’wên p’óégé namuu’in, hewänbo i’ge dáy’ah̄tuyendedi Jôesi Tádágî’ dáy’t’ôemáa, i-á nanbí thehtáy pahpá’indi óe’a’ginmä’. T’ähkí nă’i khuu Moses ita’nandi’ hedá in Jôesi Tádáví tukhe’min dáyta’nandi-á naa dáywäyunde’.

15 Háa nă’in t’owa dívíwäyunde’in napuwagi’o’inbá naa wá’ dáywäyunde’, hedí ginnân namuu: Jôesi Tádádí t’ähkí in dichuu’in ovâywówápkhây máa, híwó’nindá híwóhpi’indá.

16 Hedí gin dáywäyundedi, hăädi wänbo t’ähkí dáykhăäde Jôesi Tádáví páadépiye hedá t’owavi páadépiyá híwó dáytsiye’amídí, hedânho naví pí’nă khó’jé dînhanginnánídí híwó dáykanhonnin.

17 “Báyékí p̄aayo Jerusalem bú’ iwe wó’ănpíwän, hedáhá’ dáywáybun wí chă’ in naví t’owa dikăäkw’o’nin dovây määnídí, hedá wí naví hăäwí dînmúuní’i-á Jôesi Tádá-á dómäänídá.

18 I’ méesate hay’i ee gin dáy’o’ ihaydi in t’owadi naa dímu’? Naa dáykhây’anho’ Jôesi Tádá dó’a’ginmäänídí, nanbí khuu gínmuu waabá. Báyékí t’owa iwe wídijihpí, hedí t’ähkí hândá’ naná.

19 Wên Asia-win Hudíyo wá’ iwe diji’. Indáho dínkhây’ă’ wóetu’ăamí’in háawin wên t’aywó’nin naa dáy’annin, naví’gedi wóet’e’p’êede-í’in dida’di.

20 Hewänbo năä năwe wídijihpídí, tobá nă’in diji’indân wóetu’ăamí háawin t’aywó’nin dáy’annin dînhanginpóe’in in Hudíyoví tunjówháagépiye díkán dihaydi.

21 Nă’in wéhpêda’mân dáy’an iwe owin

dihaydi: Dáytuwínúdí dovâytu'an, 'Naa dítsondiwekán gá in dichuu'in diwáywówápúuwí'in dáywäyundedân' ” gin Paul-di óetu'an.

²² Felix Jesus-ví p'ôe i'gedi híwó ûnhanginná, hedihó in iwe diji'in ovâytu'an, “Nää-á wíyá wí'ívíhée'amípi. Owáy Lysias i' sundadoví tsondi p'ó'dédí' napówá ihaydânho naadi wâytu'âamí háa unbí hí' i'gedi o'ánde'in.”

²³ Hedihó wí sundadoví tsondi gin óetu'an, “Nä'i sen ná'áyîngi'an, hewänbo napannän waagidá joe. Iví k'ema'in i' ovâypuwämääni, i' hääwí ûntáy'i' ônkáanídí.”

Felix-áđí Drusilla-áđí Paul ônt'ôeyan

²⁴ Wí häyú thaa naphade ihaydi Felix nawáy'ää iví kwee Drusilla wóegé, i-á Hudíyo kwee-ân namuu. Paul óets'údedi dânt'ôeyansóge, hedí Paul-di ovänthayk'û' hádídí to'wí Christ Jesus-ví'piye iwäyü-í'in.

²⁵ I'di ovänhí'máa hádídí inbí wówátsi ta'ge dänhûuwí i'gedi, hedá háa dawänpida' waa dänkanhûuwí'in wíđänkhây'âhpi i'gedá, hedá i' thaa Jôesidi t'owa ovâykeekw'ôení háa híwó háa híwóhpi díví'an ni'gedá. Han ihí'máadí Felix nakhunwôeda'póedi óetu'an, “Näwedi ópeeve wíyá wítuhkánnan píhay, häädi naa dînpóe ihaydi.”

²⁶ Hebo Felix natsíkha Paul-di óechä'määnídí, hedânho óewá'áadá óema'p'äädi-í, hedihó ihayda' óetuhkándó' i-áđí ihée'amídí.

²⁷ Wíje paayo daphade ihaydi Felix óetunjóâa'an hedí Porcius Festus natunjósogedee. Felix-di Paul oe pan diwebo óejoe'an, in Hudíyo-áđí nak'emamúuní'in nada'di.

25

Paul nada' Caesar-di ôntsonnamí'in

¹ Festus í' tunjó ts'aabi namuu'í' oe Caesarea bú' napówá, hedí poje thaa naphade ihaydá iwedá oe Jerusalem bú'piyá namää.

²⁻³ Oe Jerusalem napówá ihaydi in owha' p'ó'dédí'indádí hedá in wé'gen Hudíyo senä' he'ennindádí Paul wíyá ônt'e'p'íde, hedí kay'indi Festus dida'póe wên hääwên ovây'amídí. Dida' Paul oe Jerusalem-piye óemá'í'in, gá dínwêhpêemuudân dívíkhakw'ôeni'in óháyjídí wa' p'óegé namändibo'.

⁴⁻⁵ Felix-di ovâytu'an, "Paul-á oe Caesarea nappannän. Naa wí háyú thaa iwe oepiye owáymän. Hedáho wên unbí senä' he'ennin bîntu'âamí naa-ádí dimú-í, hedí wên híwóhpí'in Paul í'andáho', indi óetunjó'diwekáaní."

⁶ Festus mađi wíyá kháve háa tä thaa iwebo iwóyí', hedáhá' Caesarea-piye nawáymää. Wíyá tháwän ovâytsionnamídí isóge, hedí in sundado ovâytu'an Paul dikenmú-í'in.

⁷ Paul óekán, hedí nats'ú' dihaydi in Hudíyo oe Jerusalem-di di'ää'in iví nú' iwéngé diwíndi ônt'e'p'ídeńdedí ditû' báyéki káy'i hääwí híwóhpí' í'andi, hewänbo wídínkodipí ta'gendi dâythayyamídí ná'i ditû'di ta'gen namuu'in.

⁸ Paul wí'bo í'aywoenídí ihée'andi gin natú: "Naadı in Hudíyoví khuu wíđovây'a'ginhánupí, hedá ná'i Hudíyoví méesate hay'i ee a'ginkhanugí' wó'ts'úhpí, hedá wên háawin t'aywó'nin wänbo in Rome-ínbí tsondi Caesar-ví'piye wíđáy'anpí."

9 Hebo Festus in Hudíyo ovâyhíwó?namí?in nada?, hediho Paul óetsika?yan, “Ti oe Jerusalem-piye unpunda? iwe naví páadépiye wîntsonnamídí ná?i wônt'e?p'ídénde? i?gedí?”

10 Paul-di óetu?an, “Joe, năwebânkun dîntsonnamí?in oda?. Năä uví páadépiye owindi i? tsondi Caesar-ví páadépiye owin dîntsonnamídí waagibá namuu. Hedá wá? u-á wí?bo híwó úhanginná wên háawên t'aywó?nin wânbo in Hudíyoví?piye wídáy?anpí?in.

11 Wáy wên háawên t'aywó?nin dáy?andáho?, hedi ná?in t'aywó?nin namuudi ochuu-í?in dînkhat?ádáho?, há?to otúuní wídiháyjípí?in. Hebo năä hăäwí ná?in t'owadi dînt'e?p'ídénde?i ta?gen namuupidá, to?wí wânbo wí?ûnk'óepí inbí mangepiye dikáaní?in. Hediho oe Rome diwe Caesar-ví tunjówhágé iwe dîntunjó?namí?in oda?” gin Paul-di óetu?an.

12 Festus-di in óetumakhemáa?in ovâyhée?an, ihaydáhá? Paul-ví?piyá ibéedí óetu?an, “Caesar-ví tunjówhágé iwe wôntunjó?namí?in unda?diho iví?piye wísaaní.”

Paul-di Agrippa-ádí Bernice-ádí ovânhée?an

13 Hăyú thaa naphade ihaydi i? tsondi Agrippa iví kwee Bernice-ádí oe Caesarea dapówá Festus óesengitu?amidí.

14 Wí hăyú thaa da?ăn dihaydi Festus-di Paul-ví?gedí Agrippa óet'óe?an. Ginnân óetu?an:

“Năä pan diwe wí sen na?ăn Felix i? tunjó phade?i?di óejoe?andi?”

15 Naa oe Jerusalem oji? ihaydi in Hudíyo owha? p'ó?dédí?indi hedá in tsonnindá hă?iví?gedí

dít'e'p'íde, hedi in dida' otúuní'in hä'i t'ehpide tun ta'gen namuu'in.

16 Hewänbo dovâytu'an, 'In Rome-windi hánhay wänbo wí to'wí wí'óekádepí in to'wên ônt'e'p'ídénde'inbí mange. Páadé nakhây'ä' in to'wên ônt'e'p'ídénde'inbí páadépiye iwéenú-í'in, hedän wí'bo i'aywoenídí ihée'amí ná'i hääwí ônt'e'p'ídénde' i'gedi.'

17 "Hediho näwe diwé'gepóe ihaydi wídáytsíkha'anpí. Wíyá tháwänho dovâytsónnamídí dáysóge, hedi in sundado dovâytu'an i' sen óets'üude-í'in.

18 Iví'gedi dít'e'p'êede-ídí dívíwínú ihaydi, naa o'än wên háawin kây'in i'annin dítuhkankhâymaa'in, hebo han wídíví'anpí.

19 Ná'i sen Paul gin nakháwä'i-ádí dívíwänpítuhkando' inbí wäyü dínmuu i'gedi hedá wí sen Jesus gin nakháwä'í'gedá, i-á nachuu wänbo Paul natú nawówáji' gin.

20 Naa wídînhanginnáhpí hádídí dóshaa-í'in ná'i hääwí háawin namuu'in, hediho dótsika'yan, 'Ti oe Jerusalem-piye unpunda', iwe ná'i hääwí wônt'e'p'ídénde' i'gedi wîntunjó'namídí?'

21 Hebo Paul nada'póe nää pan diwebo nachani'in hedá iwedá Caesar-ví tunjówháagépiye namú-í Caesar-di ôntunjó'namídí. Hediho in sundado dovâytu'an óe'áyí'namí'in Caesar-ví'piye dósan pihay" gin Festus-di Agrippa óetu'an.

22 Hedi Agrippa natú, "Naa wá' ná'i sen háa natú'nin ot'oe-í'in oda'." Festus-di óetu'an, "Tha'dibo unt'oe-í-áhay."

23 Wíyá tháwän Agrippa-ádí Bernice-ádí ná'i

íve hay'i dats'ú, wên sundaḡo tsonnin he'ennin wóegé hedá wây-á bú'win tsonnin wóegá. Sa'wó da'aamuu, hedá hääwí t'ähkí hânho sa'wó na-keet'óe. Festus natsonpóe Paul óets'úude-í'in.

24 Hedi Festus-di ovâytu'an, "Tsondi Agrippa hedá un t'owa nâwe íji'in t'ähkí, binmú'dí nã'i sen. Iví'gedi t'ähkí in Hudíyodi oe Jerusalem-windádí hedá nâwe diji'indádí naa díhée'an. Dívítuwínúndedi naa dítu'an nã'i sen óeháyjí'in ûnkhây'ä'.

25 Naadi wên háawin wänbo wídônshaapí óeháyjídí. Hebo i-á wí'bo nada'póe Caesar-di ôntunjó'namí'in, hediho naa dáy'ánshaamägi Caesar-ví'piye dósaaní'in.

26 Hebo hääwí wänbo wídînhanginnáhpí nã'i senbí'gedi naví tsondi p'ó'dédí' Caesar dônta'namí'in. Hedânho un t'ähkíví páadépiye dómaa bínhée'amídí, hedi shánkídí uvi páadépiye, naví tsondi Agrippa. Hedi bîntsikabowa ihaydi shánkí dînhanginpúuwí hääwí í'gedi Caesar dônta'namí'in.

27 Han dáy'an, gá dînchanpóedân bon-doe'i namúuní'in wí pan dósaanídí páadé wíдовâythayyanpídí hää í'gedi ônt'e'p'ídénde'in."

26

Paul wí'bo i'aywoenídí ihí'máadí Agrippa óetu'an híwóhpí wí'i'anpí'in

1 Agrippa-di Paul óetu'an, "Naadi wînk'úya' uvi'gedi bipihée'amídí." Hedi Paul imannandi ihée'an wí'bo i'aywoenídí. Gin natú:

2 “Tsondi Agrippa, nää naadi wítuhkankhâymáa naví'gedi hedá ná'i háäwí ná'in Hudíyodi naa dînt'e'p'ídénde? i'gedá, hedi naa ohíhchan u-ân i' unmuu'in uví páadépiye owindi.

3 Hedi shánkídí ohíhchan u-á ta'gendi ná'i Hudíyoví khuu dínmuu i'gedi úhanginnândi, hedá úhanginná wáygéhää handa' wídíví'ánshaa'opí'in. Hediho pín ta'gedi wída'máa dînt'ôeyaan'in.

4 “T'ähkí in Hudíyo dínhanginná háa naví wówátsi donphade'in o'e'núji' ihaydi waagibo', wí'gin oe naví nangá hedá oe Jerusalem bú' iwá.

5 Hedi in dida'dáho wóetu'âamí ná'in: Báyéki paayo dínhanginná naa páadédíbo Pharisee omuu'in, hedi ná'in Pharisee t'owa-á nanbí khuu shánkí kay'in dâyhúja' ná'in wé'gen Hudíyo t'owaví'wedi.

6 Nää naa dítunjó'diwekán gá dáywäyundedân Jôesi Tádá i'ámí'in iví tun nanbí thehtáy pahpá'in ovâymägi'in.

7 T'ähkí in tä'di wíje Israel-ví e'nûnbí ây iwedi'in wá' ná'in in Jôesi Tádá natú'in ikhâymáa'inbá dívíwäyunde', hediho khuu-á thaa-á i' óe'a'ginmä'. Hedi nää, naví tsondi unmuu'i', naa wá' hanbá dáywäyundedíbo' in Hudíyodi naa dînt'e'p'ídénde?.

8 Heháadan un Hudíyo wí'únkodipí úvíwäyú-ídí Jôesi Tádádí in dichuu'in ovâywáywówápa'in?

9 “Naa-ân o'ânwän báyéki dínjänäkíkanpoe'o'in ná'i Jesus oe Nazareth-wí gin nakháwä'iví'piye.

10 Hediho oe Jerusalem han dáy'an. In owha' p'ó'dédí'indi naa dînk'û' báyéki t'owa Jesus-ví'in ûnmuu'in dovâypankw'ôeni'in, hedá

ovâyt'akhanukhâymaa ihaydi navi tun wá' eepiyebá dáymagi.

11 Hâyánbo naa omää in Hudíyoví méesate eejepiye otsonpúuwídí ovâywhähwhä'namídí, hedá dáykhää dovâykaygi'amídí ditúunídí Jesus-ví'piye wídívíwäyunde'ín. Naa hânho ínbi'piye ot'ayyaapóedí Hudíyo namuupí'wi bú' ì'ge dáykhenjýénde dovâyhóenídí."

Paul-di Agrippa óetu'an háa ûnpóe'in hediho Jesus-ví'piye iwäyunde'in

12 "Hediho han dáy'amídí naa oe Damascus bú'piye omänwän. In owha' p'ó'dédí'indi wên ta'nin ho dîn'an dóhúuwídí dínk'úuwídí in Jesus-ví'piye dívíwäyunde'in dovâypanhóenídí.

13 Navi tsondi unmuu'i', taagedí oe p'óegé omän dihaydi wí ko oe makówádí nawândi dómû', i' thanbí shánkí nakohkay'i namuu, hedi ná'i kodí na'in gimännin t'ähkí dí'ánhógi.

14 T'ähkídíbo nange gikanu. Ihaydi wí to'wídí Hebrew tundi díhéé'andi ot'oe. Dítu'an, 'Saul, Saul, háadan naa dít'ôephadekando'? U wí'bo biwänpiwá'o', wí búdu in phék'e'indi óesanhonnin i'a'ts'ádíndedí ipiwá'o' waagibá'.

15 Naa otsikapóe, 'Nanbí Sedó, to-an unmuu?' I'dí dítu'an, 'Jesus-ân omuu, u'dí dít'ôephadekando'i'?

16 Nää ówínú. Naa uví'piye dáykeeyan gá wide'mandân navi t'ôe dîn'amídí, hedi u'dí t'owa ovâyt'ôekankhâymaa nää thaa dímu'in, hewänbo ná'ida'ba joe, owáy wíyá uví'piye dáykeeyandi háäwí wítuhkangí'o'i wá' ovâyt'ôekankhâymaa.

17 Naadi wísankhâymáa wí'gín in Hudíyo dimuupí'inbí'piye hedá in Hudíyo dimuupí'inbí'piyá, hedi inbí'wedi naadi wín'aywoení.

18 Dínkhunná waagibá dikw'ó, hewänbo u'di ovâykhäge'khâymáa dínkeepúuwídí hedá Jôesi Tádáví ko i'ge dívíhûuwídí. Hedá Satan i' Penísendiví mangedi ovâyjâa'andi Jôesi Tádáví mange ovâykwohkhâymáa. Hediho navi'piye dívíwâyundedi inbí t'aywó'di ovây'owóejé-í, hedá in wé'gen navi'piye dívíwâyundedi navi'in dînmuu'indádí dívíwóení' gin Jesus-di dítu'an."

Paul-di Agrippa óetu'an ivi t'ôe i'gedi

19 "Hediho tsondi Agrippa, háa Jesus-di dítu'an waa makówádí dínkeepóedí díhée'andi naa dáy'a'ginnan.

20 Páadé in Damascus bú'win dovâyhée'an, iwedá in Jerusalem-indá, hedá oe Judea nange i'ge'in t'ähká, hedá in Hudíyo dimuupí'in wänbo-á. Dovâytu'an inbí t'aywó'di dâyjoe'andi Jôesi Tádáví'piye dívíhâädi-í, hedá híwó dívítsiye'amí dâykeeyamídí ta'gendi inbí t'aywó'di dâyjoe'annin.

21 Gin dáy'odiho wên Hudíyodi i' méesate hay'i khó'jé díyâ' hedi díháyjí'in dívíkhääde'.

22 Hewänbo Jôesi Tádáví häädi wänbo t'ähki naa díkhäge'do', hediho nää näwe owindi in ta'gen namuu'in t'ähki t'owa dovâytu'máa, tobáháa he'ennin dimuu háa he'ennin dimuupí wänbo'. Hääwí t'ähki ná'in t'owa dovâytu'máa'i-á, Moses-ádi in Jôesi Tádáví tukhe'mindádí dítu'in napuwagí'o'inbá namuu, hedi wiyá hääwí wänbo wó'tû'pí.

23 Indá ditú i' to'wí Jôesi Tádádí óesóge'i' t'owa ovây'aywoenídí it'ôephadekhâymáa'in nachuu píhay, hedi i-á i' páadé'i namúuní chuwa iwedi nawáywówápúuwídí, hedânho i'di wí'gín Hudíyo-á Hudíyo dimuupi'indá Jôesi Tádáví p'óegé ovâykeekankhâymáa."

24 Wa'di Paul ná'i háäwí ithaykw'óe'ó ihaydi Festus tsíkhagipí ituwínú, "Paul, u-á bondoe'i-ân unmuu. Báyéki bihá'an, hedânkun unbondoepuwamän."

25 Hebo Paul-di óetu'an, "A'gindi Festus, naa bondoe'i wó'muupí. Naa híwó donhangintanmáadí in ta'gen namuu'indá? dáyhí'máa.

26 I' tsondi Agrippa náwe na'ándi' ûnhanginná ná'i háäwí t'ähki i'gedi. Hedânkun iví páadépiye dáyhí'máadí háäwí wänbo wídókaayohpí. Naa híwó dînhanginná t'ähki ná'i háäwí napóe i'gedi Agrippa-á nat'oe'in, gá kaadi wínapóepídän.

27 Tsondi Agrippa, ti biwäyunde' háa in Jôesi Tádáví tukhe'min ditú'in? Dînhanginnân biwäyunde'in" gin Paul natú.

28 Agrippa-di Paul óetu'an, "Ti un'ân gáhân u'di wesebo wí Christian dípa'i'in?"

29 Paul-di óetu'an, "Hádeebá wesebo háa wiyá shánki díhûuwí. Hebo naa Jôesi Tádáví'piye dáyjûusu'o' u-adí hedá t'ähki ná'in náa thaa dit'ôeyankw'ó'nindádí naa waagibá ípúuwí'in. Hewänbo naa wó'da'pí kadénadi íwhimúuní'in, naa owhimuu waagibá."

30-31 Paul ihí'bowa ihaydi i' tsondi Agrippa hedá i' tunjó Festus-á, Bernice-á, hedá in wé'gen iwe

dikw'ó'nindá dívíwínú, hedi oe já'wépiye dipeedi dívíhéé'an. Ditú, "Nǎ'i sendá háawin wên wänbo wí'i'anpí óeháyjídí háa napanchanídí wänbo'."

³² Hedi Agrippa-di Festus óetu'an, "Nǎ'i sen dóma'p'ǎädi-í'in dînkodiwän, hewänbo nää wídînkodipí, gá Caesar-di ôntunjó'namí'in nada'póedân."

27

Paul wí kophé óetógi Rome-piye namú-ídi

¹ Hediho in tsonnin di'ánshaapóe na'in kophé iwedi oe Italy-piye dísaanídí, * hediho Paul hedá wây-á pandádí ovâyjoe'an wí tǎgintǎ (100) sundado ovâytsónmáa'íví mange. Nǎ'i sendá Julius gin nakháwǎ, hedi in sundado i' Rome-wi tsondi p'ó'dédi'ví'in gin ovâykháyǎ'de'in diwedi'i-ân namuu.

² Wí sen Aristarchus gin nakháwǎ'i wá' na'indádí naji?, i-á Macedonia nangewi bú' Thessalonica iwedi'i namuu. Hedi wí kophé Adramyttium bú' iwedi'i' ívítógi. Nǎ'i kophé-á nakhâymuu i' bú'ây eeje oe Asia nange p'o kíngé j'gepiye namú-ídi.

³ Wíyá tháwän oe Sidon bú' iwe ívíwóyí'. Julius-di Paul híwó óe'andi íví k'ema'in óepuwämägi, indi hääwí ûntáy'i' óemäänídí.

⁴ Iwedá i' kophé iwedi gimää, hewänbo i' waädi tí'ûupiye díchänuhúja', hediho oe Cyprus p'ojäädi shánki nawaakaypí i'gedi gimää.

⁵ Oe p'o' p'ánäpiye giphade, hedi Cilicia nange hedá Pamphylia nangá p'o kíngé j'ge gimää,

* **27:1** Luke wíyá Paul-ádi naji'.

hedáhá? oe Lycia nange wí bú? Myra gin dâytu?o? iwe gipówá.

6 Iwe i? sundadóví tsondi wiyá pi?wí kophé Alexandria-wi namuu?i? ishaa. Ná?i kophé-á Italy-piye namän, hediho dítu?an iwe ívítôeni?in.

7 I? waa hânho nakaydi jóngída? wí háyú thaa gipundee, hedá báyéka ívít'ôe?andi Cnidus bú? tsowa gipówá. I? waa kay?i namuudi ee gimän diwepiye wiyá wíginpuhkodipí, hediho Crete k'áygé i?gedi giphade, Salmone gin dâytu?o? iwe, hedá nawaakaypi?we i?gedá gimän.

8 Jóngída? p'lo kíngé i?ge gipundee, hedi wí bú? Lasea gin dâytu?o?i tsowa gipówá. Náwe naná? diwá dâytu?o? “Híwó naná i? kophé dívíwóyí'nígí?” gin.

9 Iwebá híwó hay thaa gikw'ó. Ihaydi nate?núpuwamändi híwó wínamuupí wiyá shánki gimú-ídí, hedânho Paul-di ginnân ovâytumakhe?an:

10 “K'ema?in, naa ochanpoe?o wiyá shánki näwedi gimäädá âyt'ôephadekhâymáa. Ná?i kophé-á hé wógebo gipedée-í, hedá wây wên wá? dívíp'ot'ahâanú-í.”

11 Hebo i? sundadóví tsondi Paul-ví hí? ônt'ôeyaaníví?wedi i? sen i? kophé iví? ûnmuu?i hedá i? sen isanhondi-á inbí hí?-á shánki ovânt'ôeyan.

12 Ná?i kophé nawhi?än diwe wâhphade híwó? diwe wínanâhpí dâyte?núphaadé-ídí, hediho t'âhki waa díví'ánshaamägi i? kophé iwedi wiyá bú?ay Phoenix gin dâytu?o?i? oe Crete nangebá naná? diwepiye dimú-ídí, iwe dâyte?núphaadé-ídí. Oe Phoenix dâykophéwhikw'óe?ó, hedi aakonpiye thanpiye jáadi hedá p'inpiye thanpiye jáadá

óewaa'ahkhánde'.

Hânho iwaa'andá ikwá'nan

13 Hediho aakonpha'gedi híyää iwaa'an dihaydi di'ân háa ditú waagi díví'amí'in, hediho iwedi gimäädi ná'i Crete p'ojâadi tsowa p'o kíngé i'gedi gimân.

14 Hebo háy napóe ihaydi wí waa hânho kay'i ná'i Crete nange i'ge iwaa'an, i' waa-á p'inpiye thanpiye jáadi'i waa gin dâytu'o'.

15 I' waa hânho nakaydi i' kophé óenándi wiyá páadépiye wí'ûnpukodipí, hediho i' kophé dâybée, hedi wáy i' waaði díhon diwepiyeda' gimää.

16 Wí p'ojâadi'ay Cauda gin dâytu'o'i tsowa giphade, i' waa wâhphade wínakaypi iwe, hedi báyéki ívít'óe'an i' kophé'ay âywhimaa'i ná'i kophé gáhâyú'i' iwe kw'áye âytaygé-ídi.

17 I' kophé'ay dâywhisóge ihaydá i' kophé gáhâyú'i' whihkannin kay'indi dâywhibuugi'an wínatha'dee-ípídi. Hedá i' te'aa i' waaði i' kophé óechânunde'i-á dâywáve, gá dikhunwôeda'dân oe Syrtis gin dâytu'o' iwe dikhâhkwodee-í'in, i' p'oe iwe wâhphade wínawä'ânpidí. Hediho iwedi díwânpip'omáa.

18 Wiyá tháwän wá' i' waa hânho nakay, hediho in kophé'in senä' wí hé i' kophé iwe naku'undi p'oe iwepiye dâychânu, i' kophé wâhphade wínakháa-ípídi.

19 Hedá wiyá tháwändá inbo i' kophé'i hääwi wá' p'oe iwe dâychânu.

20 Báyéki thaa agóyó wänbo than wänbo wí'âymû'pí, hedi i' waa nahánpídi kay'i iwaa'o'. Hediho gi'ân há'to wówá'in gipee-í'in.

21 Báyéki thaa wí'ívíhúuyanpí. Hedi Paul inbí páadépiye nawindi ovâytu'an, "K'ema'in, shánki híwó namúuníwän naví tun dînt'ôeyaanídí Crete diwedi wígipee-ípí'in otú waa. Hây úvít'ôeyandáho há'to ná'i kâyi iwe gipóewíwän hedá i' hääwí há'to gipedée-íwän.

22 Hebo náä wí'úví'áyîngimäänípí. Tobáháa ná'i kophé natha'dee wänbo há'to to'wí wänbo óep'ohájí.

23 Naa Jôesi Tádáví' omuu, hedá iví t'ôe-á dôn'o', hedi khu'di wêe iví makówáwi t'ôepa'aa'i dînpówá,

24 i-á naví nú' nawindi ginnân dítu'an: 'Paul, wí'unkhunwôeda'ípí. U' ta'gendi Caesar-ví páadépiye bikwinugi'o, hedi u' unmuudi ná'in u-ádi diji'in há'to wêe wänbo nachuu-í.

25 Hedânho k'ema'in, wí'íkhunwôeda'ípí. Naa dáywäyunde ná'in Jôesi Tádá natú'inbo napuwagi'o'in.

26 Hewänbo wí p'ojâadi eedi gikhâhkwodee-í."

27 Wíje jáadi daphade, hedi wa'di i' waadi i' mâap'oe Adriatic gin dâytu'o' i'ge díchânuhon. Khun pinudi häädi naná' dihaydi in kophé'in sená' dítú nan tsowa nú' gipowamännin.

28 Dâywä'ântaayan, hedi wétä'di jónu (24) kwi'óhpa taa nawä'an gin dâyshaa. Wíyá shánki hây dimäädá wíyá dâywä'ântaayan dihaydá tä'di kháve (18) kwi'óhpa taa-á nawä'an.

29 Dikhunwôeda' i' kophé k'uu eedi óechânukhâymaa'in, hediho i' kophé tí'úupha'gedi jónu kháa'i kwâk'u maayäa'i dâywaje whihkannin eeje, hedá diwówayëenídí nathay píhay dívíjûusu'an.

30 Nă'in kophé'in t'ôe'in i' kophé iwedi di-whaveda' dijáanídí, hedího i' kophé'ay p'oe iwe dâywáve. Hedáhá' i' kophé gáhăyú'i páadépiyedi wiyá maayăä'i dâywajekhâymáa waagibá díví'o'.

31 Hebo Paul-di in sundado hedá inbí tsondi-á ovâytu'an, "Nă'in kophé'in t'ôe'in nă'i kophé iwe dívíwóyí'pídá, undá há'to wówá'in ípee-í."

32 Hedího in sundado i kophé'ay nawhi'ändivi whihkannin dâyts'â', hedí i kophé'ay nama'p'ă.

33 Nathaypuwamän dihaydi Paul-di ovâytu'an dívíhúuyamí gin. Ovâytu'an, "Wíje jáadi t'ăhki hânho úví'ánshaamáadi húukanpí'inbo íji'.

34 Hedího năa naadi kay'indi wâytumáa, háawin wên híwóhpi'in wânbo wí'únpuwagi'opí, hedânho bíhúuyan, wí koegi' úntáy íchuu-ípídí."

35 Ihí'bowa ihaydi wí pává ikê'di Jôesi Tâa ikú'daa'an, hedí wí ihávedi ik'oe.

36 Indi gin i'annin óemú'di shánkí híwó dichanpóedi in wá' dívíhúuyan.

37 Wégín tăgintădáhá' tségintă'di sí (276) t'owa i' kophé iwe gito'on.

38 T'ăhki dívíshu'an dihaydi, i' táhtân p'oe iwe dâychănu, i' kophé ihay wínakhaa-ípídí.

I' kophé natha'dee

39 Nathanpee ihaydi, in kophé'in t'ôe'in i' nan dâymû'i' wídâytaapí. Hewânbo na'okhânná hedá nap'oehángíná' diwe dâymû', hedího díví'ánshaamăgi dínkodidáho i' kophé dâypuhkannamídí iwepiye, hedânho i' okhân deedi dâywóyí'nídí.

40 I' kwăk'u maayăä'i nawhi'wa'jendivi whihkannin dâyts'â', hedí i' p'oe iwebo dâyjoe'an.

Hedi ihaydibá i' kophé óebéede'i phéphá? nawhimuu'i whihkannin dâywihisuu. Hedáhá? in páadépiye'in te'aa dâytege, i' waađi i' kophé ee na'okhânná? diwepiye óechânuts'ûude-íđi.

41 Hebo wí'năpha'gedi nap'ohkayji' iwe na'okhânbóedi'ân, hedi iwe i' kophé páadépiye ichânudi nakhâhsogedeedi wínajâapóepi. Ihaydá i' kophé tí'ûupiye'i' i' p'oe oepiyá năapiyá kaygindi na'a'yăpoe'odi óewhéekanhon.

42 In sundado díví'ánshaamáa in pan ovâyhâanú-íđi, hedânho nan diwepiye wídívíkohsáy-ípíđi dijáanıđi.

43 Hewânbo Paul-ví wówátsi ôn'aywoení'in i' sundadoví tsondi nada'di to'wí wânbo wí'ovâykhé'măgipí. In to'wên dikohsayhá'in ovâyjôn p'oe iwe dívíjajmú-í nan diwepiye dívíkohsáy-íđi.

44 Ihaydáhá? in wé'gendá ovâytu'an i' phéphá? háa i' kophéwi phéhwhéé óep'omáa'i'đi dívítsahsaa-í'in. Handidânho t'ăhkíđibo nan diwe wówá'in gipówá.

28

Oe Malta diji'

1 T'ăhkíđibo nan deedi wówá'in gipówá ihayđi, ná'i p'ojâadi Malta gin dâytu'o'in gínhanginpóe.

2 In t'owa iwe'indi híwó dísígi'an. Ikwă'dodi nat'ée, hediho dâypaha't'égi, hedi dítu'an i' phaa nú'piye ívíhâadi-íđi ívísúwá'amíđi.

3 Paul iphé'âywé'ge'an ipha'kw'ôeníđi, hedi ipha'kw'óe'ó ihayđi wí păäyu phaadi óesúwánandı

phé jáadi napee, hedi Paul-ví man deedi ikhuugeewhi'k'û'.

4 In t'owa i' nange'indi i' pãäyü Paul-ví man deedi nawhi'k'óe'in óemû', hedi dívítu'an, "Nã'i sendá maði ta'gendi t'owa t'akhanu'i' namuu, hedi tobá óep'ohaypí wänbo', nanbí jôesi 'Ovâyt'owatuhchänunde'i'" gin gínkháwã'i'di há'to óewówápeemãäni."

5 Hewänbo Paul iví man iwádâa'andi i' pãäyü i' phaa iwe nake't'á, hedi háabo Paul wí'ûnpóepí.

6 In t'owa di'ánde' i' pãäyüdi óekhuugee ee ûntee-í'in, háa maði wesebo nachuhkaanú-í. Hewänbo thaa t'ähkí dívítsíkha'andi Paul háabo wí'ûnpóepí, hediho inbí ánshaa dây'egó'andi dívítu'an, "Ta'gendi nã'i sendá Jôesi waagi'ba namuu."

7 I' sen nã'i p'ojâadi ee natsonnädi' Publius gin nakháwã. Ívísúwá'o' iwe tsowa ûnnavakw'ó, hedi sígídí na'in díhógidi iví tewhá ûnná' diwe poje thaa díwóyí'mägi hedá híwó'dá dí'âyíngi'an.

8 Publius-ví tádá whohte eedi ûnhayk'óe. Natsáwäp'ide' hedá nasihaydi óe'ääde'. Ee nahayk'óe eepiye Paul nats'ú, hedi iví mandi óetägedi ônjûusu'andi hehkháa óemägi.

9 Nã'in napóe ihaydi báyéki in wé'gen nangewin dihay'in Paul-ví'piye di'ää, hedi in wá' hehkháa ovâymägi.

10 Indi báyéki díhääwímägi na'in, hedi poje p'óe naphade ihaydi iwedi gimän dihaydi i' gíntáy'i' t'ähkí dímägi.

11 Wí kophé Alexandria-wi namuu'i' i' p'ojâadi iwebá ite'núphade'i' iwe ívítógi. I' kophé-á Castor-

ádí Pollux-ádí gin dâytu'ó?.*

12-13 Oe Syracuse bú' gipówá, hedi poje thaa iwe íwíwóyí'. Iwedi p'ó kingé i'geda' gimää, hedi Rhegium bú' iwe gipówá. Wíyá tháwän aakonpha'gedi iwaa'an, hediho wíyá tháwändá Puteoli bú' gipówá.

14-15 Iwe wên Jesus-ví'piye díwíwäyunde'in äyshaa, hedi indi kay'indi dítu'an indádi wêe jáadi íwíwóyí'ní'in. Iwedi wíyá gimändi oe Rome-piye wây-á tí'úuwín páadé'in Rome-win dimuu'in nanbí'gedi dínhanginpóe, hediho gín'ayjay'ää. Dâyhä'wíku'kw'óe'ó iwe Appius gin dâytu'ó' iwehay wáy wên di'ää, wây-á wëndá wähpade kayi' wídi'ähpídí oe "Poje Kaykhanwówá Tewhá" gin dâytu'ó' iwe díjay. Paul-di ovâymu' ihaydi Jôesi Tádá óekú'daa'an, hedá iví pí'ná khó'jé-á shánki nakaypóe. Han äyphade, ihaydáhá' wí häyü thaa iwe oe Rome gipówá.

Oe Rome Paul napannän diwe in Hudíyo ovâyhí'máa

16 Oe Rome gipówá ihaydi Paul wí'bo óethayemägi, hewänbo wí sundadodi óe'áyîngimáa.

17 Poje thaa naphade ihaydi Paul-di in Hudíyo p'ó'dédí'in oe Rome dithaa'in iví'we ovâywé'getu'an. Dipówá ihaydi ovâytu'an, "Tí'úuwín páadé'in, tobá nanbí thehtáy pahpá'inbí khuu a'ginkhanu naa wíday'anpí wänbo', hedá nanbí t'owaví'piye wên yä'dâapí'in wänbo

* 28:11 Nã'i kophé páadépiye wíje p'ônbay waagi dakeet'óe'in dachá, indá in Alexandria t'owaví jôesi dínmuu, Castor-ádí Pollux-ádí gin dakháwä.

wídáyʼanpí, in Jerusalem-win p'óʼdédíʼindi dípankêʼ, hedi náʼin Rome-winbí mange díkán.

18 In Rome-windi háawin t'aywóʼnin naa dáyʼannin dínnuwä, hewänbo indá dínhanginpóe háawin díhájiʼin wänbo wídáyʼanpídí, hediho dímaʼp'äädí-íʼin didaʼwän.

19 Hewänbo in Hudíyo wídidaʼpí in Rome-windi dímaʼp'äädí-íʼin, hediho shánkí híwó dínpóe otúunídí Caesar-ví tunjówháagé iwe dîntunjóʼnamíʼin. Naa gin dáyʼan tobá wên t'ehpide tun wídómáapí wänbo naví t'owa in Hudíyo dimuuʼin dovâyt'eʼp'êede-ídí.

20 Hedânkun naadi wâyтуhkánnan náʼi hääwí j'gedi wâyhéeʼamídí. Iʼ toʼwí in Israel-win t'owadi óetsíkhaʼmáaʼivíʼpiyebá naa dáywâyundédânho náʼi kadénađi owhimuu.”

21 Indi Paul óetuʼan, “Naʼin wên taʼnin wänbo uvíʼgedi natûʼnin oe Judea-di wíʼâykêʼpí, háa wí Hudíyo tíʼúu páadéʼi owedi naʼääʼi wänbo wên híwóhpíʼin nat'oeʼin uvíʼgedi wínatúhpí.

22 Hebo naʼin gínhanginná toʼwên t'âhkí híwóhpí dívíhíʼmáaʼin náʼin ts'aamin háhkan niʼgedi. Hedânho gidaʼ uʼdí dítuʼâamíʼin háawi uví wâyу úmuuʼin.”

23 Hediho in Hudíyo wí thaa dâydeʼman wiyá diʼää-ígiʼ, hedi iʼ thaa napówá ihaydi báyéki diʼää. Héðéndí héʼdibo iwedi nakin diwehay báyéki hääwí Paul-di ovâyhéeʼan. Háa Jôesi Táđadı t'âhkí t'owa ovâysíghóeníʼin nadaʼ waa ovâythayyan, hedi Moses-ví tun niʼgedi hedá Jôesi Táđáví tukheʼminbí tun niʼgedá ovây t'ôeʼandi ikhääde Jesus-víʼpiye ovâywâyukannamídí.

24 Paul-ví hí? dâysígi?andi dívíwäyu wáy wên, wáy wêndá joe.

25 Heđi in Hudíyo handa? wídín?ánshaamuupídí iwedi dívíjâa?an, hewänbo wa? dipeepídíbo Paul-di ná?i t'ä?ge hí? ovâytu?an: “I? Yä?dâa?i P'oewaahâadi hân?oe Isaiah óetu?an unbí thehtáy pahpá?inbí?piye namú-ídí ná?i Jôesi Tádáví hí? ovâytu?âamídí:

26 Ihayda? ít'ó?ve-í, hewänbo há?to íka?póewí,
ihayda? bînmú?be-í, hewänbo há?to
únkeepúuwí.

27 Íp'óhkâymuudi wí?íka?póya?pí.

Úví?ojemankw'ódidáhá? úvítikhämu.

Gin úví?anpídá unbí tséedi bînmúuní

hedá unbí ojedá ít'oe-í

hedá ta?gendi íka?póewí,

hedá navi?piye í?ä-í yä?dâa?in wâypa?ídí, gin
Jôesi Tádá natú.

Nä?i hí? natú?i-á ta?gen namuu.

28 Hedânho nää ná?in únkây?ä? únhanginnáani?in:
Jôesi Tádáví hí? in Hudíyo dimuupí?in ovâysan
ovây?aywoenídí. Innânkun dívít'ôeyaaní.”

29 Paul ihí?bowa ihaydi in Hudíyo dívítuhänbodi
dipee.

30 Paul wíje paayo iwe na?án, heđi iwá?âa i?
tewhá ee nachanídí. To?wên únpuwäpówá?in
t'ähkí ovâysíghógi.

31 I?di Jôesi Tádáví khuu i?gedi ovây'tôe?an, hedá
Jesus Christ i? shánkí natsonji?iví?gedá ovâyhá?an.
Khunwôeda?ginpídíbo ihée?an, heđi to?wídí wänbo
wí?óekhâa?anpí.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʷʷ / Nanbí Sedó Jôesiví Tun

New Testament in Tewa (USA) (San Juan/Santa Clara)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tewa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Naʼinbí Sedó Yôesiví Tʷʷ (San Juan)/ Nanbí Sedó Jôesiví Tun (Santa Clara)

Copyright Information

© 2012, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tewa (USA)

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

f775bf1b-8c8a-5c5e-9288-3b9b00387997